

Urząd Statystyczny w Kielcach

Statistical Office in Kielce

RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
W 2016 R.

REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP
IN 2016

Maj 2017 May

Zespół redakcyjny:
Editorial board:

Przewodniczący
President

Agnieszka Piotrowska-Piątek

Redaktor główny
Editor-in-chief

Beata Bielewicz-Kosińska

Członkowie
Members

Teresa Wójcik, Agata Prokopowicz,
Anna Rudnicka, Ewa Tomczyk,
Małgorzata Sobieraj, Olga Szymocha,
Anna Drecka, Mateusz Orzechowski

Sekretarz
Secretary

Bożena Molus

Publikację opracował Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych
Publication prepared Świętokrzyski Centre for Regional Studies

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Druk

ZWS Zakład Poligraficzny nr 2 w Radomiu
26-600 Radom, ul. Planty 39/45

ISSN 2084-7092

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available at website

<http://kielce.stat.gov.pl>

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Kielcach przekazuje Państwu kolejną edycję publikacji „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego”. Zawiera ona kompleksową charakterystykę województwa, z uwzględnieniem dynamicznego ujęcia prezentowanych kategorii, w tym także relacji do przeciętnych wielkości dla kraju i pozostałych województw.

Opracowanie składa się głównie z komentarzy analitycznych, ilustrowanych graficznie za pomocą map i wykresów przedstawiających tendencje na przestrzeni wielu lat. Opatrzono je tablicami przekrojowymi obrazującymi poziom zjawiska w kraju i województwie oraz szczegółowymi dla województwa. Zakres tematyczny obejmuje problematykę ludnościową, rynku pracy, wynagrodzeń, emerytur i rent, cen, budownictwa mieszkaniowego, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, wyników finansowych przedsiębiorstw, nakładów inwestycyjnych oraz rolnictwa. W tekście analitycznym, oprócz tablic, wykresów i kartogramów, znajdują się podstawowe wyjaśnienia metodyczne.

W celu zminimalizowania różnic metodologicznych oraz dla lepszej porównywalności danych – rok 2010 przyjęto za rok bazowy. Wybrane dane zaprezentowano w przekrojach według sektorów i form własności, sekcji i wybranych działów w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 oraz podregionów i powiatów.

Mam nadzieję, że pozycja ta stanie się użytecznym źródłem informacji dla wszystkich zainteresowanych rozwojem województwa świętokrzyskiego. Jednocześnie proszę o przekazywanie wszelkich uwag i propozycji, które przyczynią się do kształtowania treści kolejnych edycji Raportu.

Dyrektor Urzędu Statystycznego
w Kielcach

dr Agnieszka Piotrowska-Piątek

PREFACE

Statistical Office in Kielce presents You the next edition of publication “Report on the socio-economic situation of Świętokrzyskie voivodship”. It covers complex characteristics of the voivodship taking into account dynamic depiction of the presented categories, including relations to the average magnitudes in Poland and other voivodships.

The elaboration mainly consists of analytical comments graphically illustrated by maps and graphs showing trends lasting for many years. It includes cross-sectional tables illustrating the level of the phenomenon in Poland and voivodship as well as detailed tables for voivodship. The thematic range covers demographic issues, labour market, wages and salaries, retirement pays and pensions, prices, residential construction, sold production of industry and construction, financial results of enterprises, investment outlays and agriculture. In the analytical text, except for tables, graphs and cartograms, there are basic methodological explanations.

In order to minimize methodological differences as well to achieve better data comparability the year 2010 was adopted as the basis. Selected data were presented in cross-sections by sectors and ownership forms, sections and selected divisions in accordance with Polish Classification of Activities – PKD 2007 as well as subregions and powiats.

I hope that this position will become the useful source of information for everyone interested in the development of Świętokrzyskie voivodship. Furthermore, I would like to ask for any remark or proposition which could improve the following editions of the Report.

Director
of the Statistical Office in Kielce
Agnieszka Piotrowska-Piątek, PhD

SPIS TREŚCI

		Str. <u>Page</u>
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	9
Znaki umowne	<i>Symbols</i>	12
Skróty	<i>Abbreviations</i>	12
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	13
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	19
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	20
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i>	23
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	24
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	30
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	45
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	48
CENY	<i>PRICES</i>	53
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	58
PRZEMYSŁ	<i>INDUSTRY</i>	67
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	71
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	75
RYNEK WEWNĘTRZNY	<i>INTERNAL MARKET</i>	80
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH	<i>FINANCIAL RESULTS OF NON-FINANCIAL ENTERPRISES</i>	83
NAKLADY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	86

SPIS TABLIC

		Nr <u>No.</u>	Str. <u>Page</u>
Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2016 r.	<i>Selected data for voivodship and Poland in 2016</i>	1	19
Ludność na podstawie bilansów	<i>Population on the basis of balances</i>	2	25
Ludność według województw	<i>Population by voivodships</i>	3	26
Wskaźniki obciążenia demograficznego w województwie świętokrzyskim	<i>Indices of demographic burden in świętokrzyskie voivodship</i>	4	26
Relacja osób w wieku 65 lat i więcej do 100 osób w wieku 14 lat i mniej w województwie świętokrzyskim	<i>Population at the age of 65 and more per 100 persons at the age of 14 years and below in świętokrzyskie voivodship</i>	5	27
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności	<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	6	28
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	7	30
Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sek- torze przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim	<i>Average monthly paid employment in the enterprise sector in świętokrzyskie voivodship</i>	8	31

CONTENTS

LIST OF TABLES

		Nr No.	Str. Page
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia	<i>Registered unemployed persons and unemployment rate</i>	9	33
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim	<i>Registered unemployed persons and unemployment rate in świętokrzyskie voivodship</i>	10	36
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	11	39
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	12	45
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in świętokrzyskie voivodship</i>	13	46
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	14	48
Świadczenia społeczne w województwie świętokrzyskim	<i>Social benefits in świętokrzyskie voivodship ..</i>	15	49
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	16	53
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie świętokrzyskim ..	<i>Price indices of consumer goods and services in świętokrzyskie voivodship</i>	17	55
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu.....	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December.....</i>	18	56
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	19	59
Przemysł	<i>Industry</i>	20	67
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie świętokrzyskim	<i>Indices of sold production of industry in świętokrzyskie voivodship</i>	21	69
Budownictwo	<i>Construction</i>	22	71
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie świętokrzyskim	<i>Indices of construction and assembly production in świętokrzyskie voivodship</i>	23	73
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	24	75
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie świętokrzyskim	<i>Dwellings completed in świętokrzyskie voivodship</i>	25	77
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie świętokrzyskim.....	<i>Dwellings for which permits have been issued in świętokrzyskie voivodship</i>	26	79
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	27	80
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie świętokrzyskim	<i>Indices of retail sale in świętokrzyskie voivodship</i>	28	81
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises ..</i>	29	85
Nakłady inwestycyjne	<i>Investment outlays</i>	30	86

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.	<i>Natural increase per 1000 population in 2016 ...</i>	1	20
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2016 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2016.....</i>	2	20

LIST OF GRAPHS

		Nr No.	Str. Page
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2016 r.	<i>Employment rate by LFS in 2016</i>	3	20
Stopa bezrobocia według BAEL w 2016 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2016</i>	4	21
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2016</i>	5	21
Zmiana cen towarów i usług konsumpcyj- nych w 2016 r.	<i>Change of prices of consumer goods and services in 2016</i>	6	21
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2016 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2016</i>	7	21
Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r. .	<i>Dwellings completed in 2016</i>	8	22
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przed- siębiorstwach niefinansowych w 2016 r.	<i>Net turnover profitability rate in non-profit enterprises in 2016</i>	9	22
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2016 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2016</i>	10	22
Przyrost naturalny na 1000 ludności	<i>Vital statistics per 1000 population</i>	11	27
Przyrost naturalny na 1000 ludności w woje- wództwie świętokrzyskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in świętokrzyskie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	12	28
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population...</i>	13	29
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie świętokrzyskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in świętokrzyskie voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	14	29
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	30
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	16	31
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	34
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	34
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	35
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Unemployment rate</i>	20	36
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie świętokrzyskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Unemployment rate in świętokrzyskie voivod- ship by subregions and powiats in 2016</i>	21	37
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	22	39
Współczynnik aktywności zawodowej	<i>Activity rate</i>	23	40
Dynamika liczby pracujących	<i>Indices of employed persons</i>	24	40
Struktura pracujących według wieku w województwie świętokrzyskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in świętokrzyskie voivodship in the 4th quarter</i>	25	41
Wskaźnik zatrudnienia	<i>Employment rate</i>	26	41

		Nr No.	Str. Page
Dynamika liczby bezrobotnych	<i>Indices of unemployed persons</i>	27	42
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie świętokrzyskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in świętokrzyskie voivodship in the 4th quarter</i>	28	42
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2016 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in in the 4th quarter of 2016 r.</i>	29	43
Stopa bezrobocia	<i>Unemployment rate</i>	30	43
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons</i>	31	44
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	32	45
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ogółem i w wybranych sekcjach PKD 2007 w 2016 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in total and in the selected PKD 2007 sections in 2016</i>	33	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	34	51
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retire- ment pay and pension</i>	35	51
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	36	54
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie świętokrzyskim w 2016 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in Świętokrzyskie voivodship in 2016</i>	37	56
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha agricultural land ...</i>	38	61
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land</i>	39	61
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)</i>	40	62
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami)	<i>Indices of procurement of total animals for slaughter (in terms of meat, including fats) ...</i>	41	62
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	42	63
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products</i>	43	63
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley</i>	44	65
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu ...	<i>Indices of sold production of industry</i>	45	68
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	46	70

		Nr No.	Str. Page
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa...	<i>Indices of sold production of construction</i>	47	72
Dynamika produkcji budowlano-montażowej	<i>Indices of construction and assembly production</i>	48	72
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD.....	<i>Structure of construction and assembly production by PKD divisions</i>	49	73
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	50	74
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	51	76
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa ...	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	52	76
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie świętokrzyskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Dwellings completed in świętokrzyskie voivod- ship by subregions and powiats in 2016</i>	53	77
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 miesz- kania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	54	78
Dynamika liczby mieszkań na realizację, których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym	<i>Indices of number of dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project</i>	55	78
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	56	79
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	57	81
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	58	83
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	59	83
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	60	84
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	61	84
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem	<i>Indices of total investment outlays</i>	62	86
Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe	<i>Structure of investment outlays on fixed assets</i>	63	87

ANEKS

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM	
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	

APPENDIX

SELECTED DATA ON ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP	I	89
SELECTED DATA ON ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS	II	93

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2016 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego w 2016 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

- 1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 XII 2016.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments) to replace the formerly applied PKD 2004/ NACE Rev. 1.1.*

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Świętokrzyskie Voivodship in 2016” the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as to administrative division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service), on their own-account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

- 1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*
- 2) ***sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

3) **wyników finansowych przedsiębiorstw nie-finansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane za 2010 r. z zakresu: użytkowania gruntów, jak również powierzchni zasiewów, plonów ziemiopłodów oraz pogłowia zwierząt gospodarskich zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu.

12. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku

3) **financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Since 2010 in agricultural surveys data do not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (under specified levels); in accordance to that fact data for 2010 concerning land use as well as sown area, crop yields and livestock were changed in comparison with the ones published in the previous editions of the Report.

12. **Constant prices** were adopted as follows:

1) agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the

- poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2015 r. – z lat 2014 i 2015;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
- ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

surveyed year, e.g. for 2015 – the prices from 2014 and 2015, are assumed;

- 2) *sold production of industry:*
- *2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006-2010,*
 - *2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. When computing *per capita* data (1000 population, etc.) as of the end of the year, the actually living population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.

15. Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

17. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje <i>sections</i>	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę x	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja x	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości x	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca x	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń x	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of machinery and equipments n.e.c.</i>

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
działy (dok.)	divisions (cont.)
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep x	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców x	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>
Budowa budynków x	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków <i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej x	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.

18. *Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.*

ZNAKI UMOWNE SYMBOLS

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
(0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (•) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, ust. 17 na str. 11.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the publication, item 17 on page 11.
- „W tym”
„Of which” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.
- Znak * – dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
data revised.
- Comma (,) – *used in figures represents the decimal point.*

SKRÓTY ABBREVIATIONS

zł	– złoty	ha	– hektar
zł	<i>zloty</i>		<i>hectare</i>
tys.	– tysiąc	m ²	– metr kwadratowy
thous.	<i>thousand</i>		<i>square metre</i>
mln	– milion	m ³	– metr sześcienny
	<i>million</i>		<i>cubic metre</i>
g	– gram	km ²	– kilometr kwadratowy
	<i>gram</i>		<i>square kilometre</i>
kg	– kilogram	kpl.	– komplet
	<i>kilogram</i>		<i>set</i>
t	– tona	szt.	– sztuka
	<i>tonne</i>	pcs	<i>piece</i>
dt	– decytona	p.proc.	– punkt procentowy
	<i>deciton</i>		<i>percentage point</i>
l	– litr	ww.	– wyżej wymienione
	<i>litre</i>		
		PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
			<i>NACE classification</i>

PODSTAWOWE TENDENCJE

Ostatnie lata w województwie świętokrzyskim przyniosły stopniowe obniżanie się liczby **ludności**. Na koniec grudnia 2016 r. zmalała ona do 1252,9 tys., przy czym skala ubytku była jedną z najwyższych w kraju. W ostatnim roku, pomimo pewnej poprawy, utrzymało się wysokie tempo strat naturalnych oraz migracyjnych. Pogłębił się proces demograficznego starzenia się społeczeństwa poprzez dalszy spadek udziału osób młodych.

W gospodarce województwa na przestrzeni 2016 roku nie zaszły znaczące zmiany w stosunku do roku poprzedniego. W sferze produkcji wzrost produkcji przemysłowej ustabilizował się na niskim poziomie, natomiast produkcja budowlano-montażowa zmalała kolejny rok z rzędu, choć skala spadku po raz kolejny została ograniczona. Sytuacja poszczególnych sekcji sektora usług pozostawała zróżnicowana.

Dane charakteryzujące rynek pracy w 2016 r. miały mieszaną charakter. W badanym okresie odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia, zmniejszenie bezrobocia rejestrowanego oraz spadek aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej.

Przeciętne zatrudnienie ukształtowało się na poziomie 111,8 tys. osób, tj. o 1,8% wyższym w stosunku do poprzedniego roku, ale nadal było niższe niż odnotowane w 2010 r. (o 2,6%). W porównaniu z rokiem 2015 przeciętne zatrudnienie zwiększyło się zarówno w sferze produkcyjnej (przede wszystkim w budownictwie – o 4,1%, a w mniejszym stopniu w przemyśle – o 1,1%), jak i w większości sekcji sfery usługowej, w tym najbardziej w administracji i działalności wspierającej (o 34,1%), w transporcie i gospodarce magazynowej (o 7,4%), w informacji i komunikacji (o 6,6%).

Wskaźniki charakteryzujące zmiany **bezrobocia** w skali roku kształtowały się korzystniej niż przed rokiem – zmalała zarówno stopa bezrobocia (o 1,7 p.proc. do 10,8%), jak i liczba zarejestrowanych bezrobotnych (o 13,6% do 57,1 tys. osób). W skali kraju stopa bezrobocia obniżyła się o 1,5 p.proc. – do 8,3%, a liczba bezrobotnych była niższa o 14,6% niż rok wcześniej. Województwo świętokrzyskie należy od lat do grupy województw o wysokiej stopie bezrobocia. Na koniec roku w jeszcze trudniejszej sytuacji niż świętokrzyskie pozostawały cztery województwa, tj.: zachodniopomorskie (11,0%), podkarpackie (11,6%), kujawsko-pomorskie (12,1%) oraz warmińsko-mazurskie (14,2%).

W 2016 r. nadal główną przyczyną wyrejestrowania z ewidencji było podejmowanie pracy, a odsetek osób wyrejestrowanych z tego powodu zwiększył się o 1,8 p.proc. do 48,8%. Wzrósł także udział osób dobrowolnie rezygnujących ze statusu bezrobotnego. Nie zmienił się odsetek osób wykreślonych z ewidencji, które rozpoczęły staż u pracodawcy, a także osób, które odmówiły bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy. Z kolei zmniejszył się udział osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy.

Na przestrzeni lat 2015-2016 ewoluowała struktura bezrobotnych. Odnotowano niższy odsetek zarejestrowanych osób długotrwale bezrobotnych, osób bez doświadczenia zawodowego, młodych bezrobotnych, których wiek nie przekroczył 35 lat, osób zwolnionych z przyczyn zakładów pracy, absolwentów, korzystających ze świadczeń z opieki społecznej. Zwiększył się natomiast udział: osób poprzednio pracujących, mieszkańców wsi, kobiet, osób bez kwalifikacji zawodowych, osób, które ukończyły 50 rok życia, osób posiadających, co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, osób niepełnosprawnych.

Wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** wskazują na spadek aktywności zawodowej badanej subpopulacji, przy czym większą aktywnością nadal cechowali się mężczyźni i mieszkańcy wsi. Niezależnie od płci i miejsca zamieszkania zmniejszyła się liczebność osób pracujących (o 17,3%) i bezrobotnych (o 31,3%), jak i biernych zawodowo (o 7,8%). Współczynnik aktywności zawodowej zmniejszył się o 3,1 p.proc. do 54,6% w IV kwartale 2016 r. Z kolei wskaźnik zatrudnienia zmalał o 2,0 p.proc. do 50,0%, a stopa bezrobocia spadła o 1,5 p.proc. do 8,3%. Stopa bezrobocia odnotowana w województwie świętokrzyskim nadal należała do najwyższych w Polsce (po województwie podkarpackim). Spadek liczebności subpopulacji osób bezrobotnych, nie zmienił faktu, że nadal największe problemy na rynku pracy miały osoby w wieku do 34 lat, stanowiące ponad połowę bezrobotnych. Mniejsze problemy ze znalezieniem pracy mieli mężczyźni oraz mieszkańcy wsi. Odnotowano wzrost obciążenia pracujących osobami niepracującymi, co było efektem szybszego zmniejszania się liczebności subpopulacji pracujących.

W 2016 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym wzrosło o 3,1% i ukształtowało się na poziomie 3579,30 zł, a skala wzrostu była niższa od obserwowanej w latach 2014-2015. Wzrost płac wystąpił w większości sekcji PKD, przy czym najwyższy zanotowano w przetwórstwie przemysłowym (o 4,8%). Zwiększył się dystans dzielący województwo od średniej krajowej o 0,5 p. proc. – do 16,3%. W skali roku wzrosło także przeciętne wynagrodzenie brutto za godzinę pracy w sektorze przedsiębiorstw (o 3,2%), przy jednoczesnym wydłużeniu przepracowanego czasu o 1,7%.

W 2016 r. przeciętna liczba **emerytów i rencistów** ukształtowała się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Jednocześnie odnotowano wzrost przeciętnych świadczeń emerytalno-rentowych. W skali roku przeciętna emerytura i renta wypłacana przez ZUS zwiększyła się o 1,8%. Wolniej rosła średnia wysokość świadczenia emerytalno-rentowego wypłacanego przez KRUS, która przekroczyła poziom z 2015 r. o 0,3%. W 2016 r. wysokość świadczeń w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej. Przeciętna emerytura i renta z ZUS pozostała jedną z najniższych w Polsce, a pod względem świadczenia pobieranego przez rolników indywidualnych województwo uplasowało się na dwunastym miejscu w kraju.

W 2016 r. średnioroczne **ceny towarów i usług konsumpcyjnych**, zarówno w województwie, jak i w kraju były niższe od notowanych w 2015 r. i w stosunku do roku poprzedniego spadły 0,6% (w 2015 r. w województwie świętokrzyskim spadek wyniósł 1,7%, a w kraju 0,9%). Podobnie jak rok wcześniej spadek cen zanotowano w większości grup towarów i usług konsumpcyjnych, w tym największy wśród towarów i usług w zakresie transportu (o 4,3% wobec spadku o 9,3% w 2015 r.). Po raz kolejny obniżyły się ceny w grupie odzież i obuwie (o 4,1%, wobec 6,0% rok wcześniej). Więcej należało zapłacić jedynie za towary i usługi związane z edukacją.

W 2016 r. w **rolnictwie** w województwie świętokrzyskim odnotowano przywrócenie spadkowej tendencji pogłowia bydła, a jego spadek wyniósł 0,3% w skali roku. Stado trzody chlewnej po spadku w 2015 r, ponownie zmniejszyło się – o 8,7%. W 2016 r. spadły ceny zbóż na obu rynkach oraz żywca drobiowego i mleka w skupie. Na poziomie wyższym niż w 2015 r. ukształtowały się natomiast ceny ziemniaków jadalnych oraz żywca wieprzowego i wołowego w skupie. Poprawiła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta – z 7,3 w 2015 r. do 8,6 w 2016 r.

Dynamika **produkcji sprzedanej przemysłu** w 2016 r. utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie. Jej wzrost na przestrzeni roku wyniósł 0,7% i był mniejszy niż w kraju, gdzie ukształtował się na poziomie 3,1%. Wpływ na uzyskanie mniejszej niż rok wcześniej dynamiki produkcji sprzedanej miało zarówno przetwórstwo przemysłowe, w którym sprzedaż przekroczyła poziom z 2015 r. jedynie

o 0,9%, jak również dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, w której odnotowano spadek – o 3,4%. Utrzymanie niewielkiego wzrostu produkcji przemysłowej w skali roku było głównie wynikiem znacznego zwiększenia sprzedaży (o 9,9%) w dziale produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych. Wydajność pracy w przemyśle była mniejsza niż przed rokiem o 2,0%.

W dalszym ciągu trudna sytuacja panowała w **budownictwie**. Sprzedaż w budownictwie była o 18,0% mniejsza niż rok wcześniej. Wynik ten był wyraźnie gorszy od uzyskanego w skali kraju. Produkcja budowlano-montażowa także się obniżyła – o 4,2%, jednak skala spadku produkcji budowlano-montażowej kolejny rok z rzędu uległa ograniczeniu. Spadek produkcji budowlano-montażowej to przede wszystkim wynik jej znacznego zmniejszenia w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

W budownictwie mieszkaniowym notowano – drugi rok z rzędu – spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania – o 11,4%. Do tego spadku przyczyniła się głównie mniejsza liczba mieszkań oddanych w ramach budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem. Pozytywnym zjawiskiem natomiast była większa niż w 2015 roku liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto – o 6,9%. Był to pierwszy rok – po czterech latach spadku – w którym notowano wzrost tego wskaźnika. Wzrosła także (drugi rok z rzędu) liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym – o 43,0%.

W 2016 r., po dwóch latach spadku, poziom **sprzedaży detalicznej** w skali roku wzrósł o 5,1%. Wzrost ten był nieznacznie większy niż w skali kraju, gdzie wyniósł 4,0%. Największy wzrost zanotowały przedsiębiorstwa zaklasyfikowane do grupy „pozostałe” (o 15,5%). Zwiększył się również poziom sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez jednostki handlujące żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi (o 9,2%). Z kolei znacznie mniej chętnie niż w roku poprzednim nabywano prasę, książki oraz pozostałe artykuły w wyspecjalizowanych sklepach. Spadek w tej grupie wyniósł 38,5%.

Wyniki finansowe uzyskane w 2016 r. przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe w województwie świętokrzyskim, w przeciwieństwie do osiągniętych w skali kraju, były słabsze w porównaniu z rokiem poprzednim. Odnotowano wprawdzie poprawę wyniku na sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wyniku na pozostałej działalności operacyjnej, ale jednocześnie znacznemu pogorszeniu uległ wynik na operacjach finansowych, co skutkowało wyraźnym spadkiem wyniku finansowego netto (o 63,3%). Pogorszeniu uległy podstawowe wskaźniki finansowe (poza rentownością ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów). Nie zmienił się odsetek przedsiębiorstw wykazujących zysk netto.

Rok 2016 przyniósł zdecydowane pogłębienie spadku **nakładów inwestycyjnych**. Wartość zrealizowanych inwestycji zmalała o 25,2% w stosunku do roku poprzedniego. Mniejsze niż w 2015 r. środki przeznaczono na wszystkie grupy środków trwałych. Nakłady na budynki i budowle zmalały o 36,1%. Znacznie ograniczone zostały także dynamicznie rosnące w poprzednich latach inwestycje na środki transportu – o 28,9%. Nieco mniejszy spadek dotyczył zakupów maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi, który wyniósł 17,4%. Pomimo wzrostu liczby zadań inwestycyjnych ich wartość kosztorysowa była o prawie 40% mniejsza niż rok wcześniej.

BASIC TRENDS

In recent years the **number of persons** living in Świętokrzyskie voivodship was steadily decreasing. At the end of December 2016 it dropped to 1252,9 thous. The scale of the decrease was one of the highest in Poland. Last year, despite small improvement, the rate of natural decrease as well as level of negative net migration remained high. The age structure worsened because of further decline in the share of young people.

During 2016 the situation in the economy of Świętokrzyskie voivodship no significant changes were noted. In the production sphere the growth of industrial production stabilized whereas the construction and assembly production decreased next year in a row. However, the slowdown was once again smaller than the year before. The situation of services sector sections remained diversified.

Data characterizing labour market were of mixed character. In the surveyed period both the decrease of average employment as well as drop of the registered unemployment and decrease in economic activity of the population aged 15 and more was noted.

The **average employment** amounted to 111,8 thous. persons, i. e. 1,8% higher than in the previous year but was still below 2010 level (by 2,6%). In comparison to 2015 the average employment increased both in the production sphere (most of all in construction – by 4,1%, whereas in industry the decline was smaller – by 1,1%) as well as in most of services sector sections (most of all in administrative and support service activities (by 34,1%), transportation and storage (by 7,4%) and information and communication (by 6,6%).

The indices characterizing changes in unemployment were more favourable than in the previous year; there was decrease both in unemployment rate (by 1,7 pp to 10,8%) as well as number of registered unemployed persons (by 13,6% to 57,1 thous.). In Poland unemployment rate dropped by 1,5 pp – to 8,3% and number of unemployed persons was 14,6% lower than the year before. For many years Świętokrzyskie voivodship has been one of the voivodships with high unemployment rate. As of end of 2016 only 4 voivodships found themselves in the more difficult situation, i. e.: zachodniopomorskie (11,0%), podkarpackie (11,6%), kujawsko-pomorskie (12,1%) oraz warmińsko-mazurskie (14,2%).

In 2016 the main cause of removing persons from unemployment rolls was still receiving jobs but the share of persons removed by that fact grew by 1,8 pp – to 48,8%. The share of voluntary resignations also increased whereas share of persons starting employer sponsored traineeship as well as being unemployed as a result of not accepting work proposal or other form of help remained the same. On the other hand less persons lost unemployment status by not confirming the readiness to work.

In the years 2015-2016 the structure of unemployment evolved. Lower share of long term unemployed as well as persons without work experience, registered young people aged 34 and less, persons terminated for company reasons, school leavers, benefiting from social assistance was noted while the share of previously employed, living in rural areas, persons without occupational qualifications, women, persons over 50 years of age, with at least one child as well as disabled grew.

The results of **Labour Force Survey (LFS)** indicate a drop of activity rate of surveyed subpopulation. The higher activity rate was among men and people living in rural areas. The number of employed persons increased regardless of sex and place of residence (by 17,3%) as well as unemployed (by 31,3%) and economically inactive (by 7,8%). The activity rate decreased by 3,1 pp to 54,6% in IVth quarter of 2016. The employment rate dropped by 2,0 pp to 50,0% and the unemployment rate went down by 1,5 pp to 8,3%. Unemployment rate in Świętokrzyskie voivodship was still one of the highest in Poland (behind podkarpackie voivodship). The decrease in number of unemployed persons did not change the fact that the biggest problems with finding the job had still persons below 34 years who constituted more than half of the unemployed persons. Less problems with finding a job concerned men and residents of rural areas. The increase in burden of employed by non-employed was noted which was the effect of the decrease in number of subpopulation of employed persons

In 2016 **average monthly gross wages and salaries** was 3,1% higher than in 2015 and amounted to 3579,30 zł. The scale of the growth was lower than one noted in the years 2014-2015. The growth of wages was in most NACE sections but the highest concerned manufacturing (by 4,8%). The distance between average in voivodship and Poland increased by 0,5 pp to 16,3%. The average wages and salaries per work hour in enterprise sector increased (by 3,2%) with the simultaneous growth of number of hours worked (by 1,7%).

The number of **retirees and pensioners** in 2016 was higher than the year before. Simultaneously the average retirement pay and pension increased. In comparison to 2015 the average benefit paid by Social Insurance Institution increased by 1,8%. The average retirement pay and pension paid by Agricultural Social Insurance Fund rose slower and exceeded 2015 level by 0,3%. It means that the purchasing power of retirement pay and pensions from both Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund grew. In 2016 the average benefit in voivodship was lower than the average in Poland. The average retirement pay and pension from Social Insurance Institution remained one of the lowest in Poland and the one received by farmers was on the 12th place in Poland.

In 2016 **consumer goods and services prices** both in voivodship and in Poland were lower than in 2015 and in comparison to the previous year dropped by 0,6% (in 2015 – 1,7% in voivodship and 0,9% in Poland). Similarly to the previous year the index was lower in most groups of goods and services. The biggest drop concerned prices of consumer goods and services connected with transport (by 4,3% compared to 9,3% drop in 2015). Once again there was decrease of prices in clothing and footwear (by 4,1% compared to 6,0% year before). One should pay more only for goods and services connected with education.

In 2016 in the **agriculture** of Świętokrzyskie voivodship the return of decreasing tendency of the herd of cattle was noted and its decrease amounted to 0,3% within a year. Number of pigs after drop in 2015 decreased again by 8,7%. In 2016 the prices of cereals dropped on both markets as well as poultry and milk in procurement. Prices of potatoes as well as cattle and pigs in procurement were higher than in 2015. The relation of pigs for slaughter procurement to rye marketplace prices improved — from 7,3 in 2015 to 8,6 in 2016.

The indices of **industrial production** in 2016 remained at relatively low level. Its growth within a year amounted to 0,7% and was lower than in Poland where it reached 3,1%. The influence on obtaining lower growth of production than the year before had manufacturing in which the sales exceeded the 2015 level by 0,9% as well as water supply; sewerage, waste management and remediation activities where the decrease was noted – by 3,4%. The growth of industrial production was mainly caused by the acceleration in the division most significant in respect to the magnitude of industrial production – manufacture of other non-metallic mineral products (by 9,9%). Labour efficiency was lower than the year before by 2,0%.

The situation in **construction** was still difficult. The sales in the construction was lower than the year before by 18,0%. The result was much worse than the one obtained in Poland. Construction and assembly production went down as well – by 4,2% but the scale of the decrease was once more reduced. The drop of construction and assembly production in enterprises was most of all the result of its reduction in enterprises dealing mainly with civil engineering.

In **construction of dwellings** – second year in a row – the number of dwellings completed decreased – by 11,4%. It was caused mainly by lower number of dwellings completed for sale or rent. The positive signal was higher than in 2015 number of dwellings which construction began – by 6,9%. It was the first year – after for years of decrease – in which the growth of that index was noted. The number of dwelling building permits and declarations with building project rose as well – by 43,0%. It was the second year of growth of that index.

In 2016, after two years of decrease, the value of **retail sales** increased within a year by 5,1%. Its scale was slightly higher than in Poland where it amounted 4,0%. The biggest growth of retail sales was noted in enterprises classified as “others” (by 15,5%). The level of retail sales rose also in enterprises dealing with food, beverages and tobacco products (by 9,2%). Much less willingly were acquired newspapers, books and other articles in specialized stores. The decrease in that group amounted to 38,5%.

In 2016 the **financial results** obtained by the surveyed non-financial enterprises in Świętokrzyskie voivodship, opposite to the ones obtained in the whole Poland, were worse than the year before. The improvement in financial result from the sale of products, goods and materials as well as other operating activity was noted but much worse was the result on financial operations which resulted in the significant decrease of net financial result (by 63,3%). Basic economic parameters worsened (apart from sale profitability rate). The share of enterprises showing net profit remained at the 2015 level.

In 2016 the drop of **investment outlays deepened significantly**. Value of investments realised was lower than in 2015 by 25,2%. Lower outlays than in 2015 were allocated on all groups of fixed assets. Outlays on buildings and structures went down by 36,1%. Much lower were also investments on transport equipment which rose quickly in the previous years – by 28,9%. Smaller decrease concerned purchases of machinery, technical equipment and tools which amounted 17,4%. Despite growth of number of newly started investments, the estimated value of investments newly started dropped by almost 40%.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2016 r.

Wyszczególnienie	Polska	Świętokrzyskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	107
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,2	-2,7
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,0	-1,4
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	56,2	55,1
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	52,8	50,2
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	6,2	8,9
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	4277,03	3579,30
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	2018,48	1818,86
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1182,83	1157,75
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	99,4	99,4
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w 2016 r. ^b w ha	10,18	5,70
Obsada bydła ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	41,3	34,4
Obsada trzody chlewnej ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	75,6	43,6
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w zł	481695	394755
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w zł	446107	359853
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,3	2,4
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1103	887
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	23,7	5,4
Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	81,6	81,6
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,0	95,5
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni = 100, ceny bieżące)	88,5	75,0
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2014 r. w zł	44686	32640

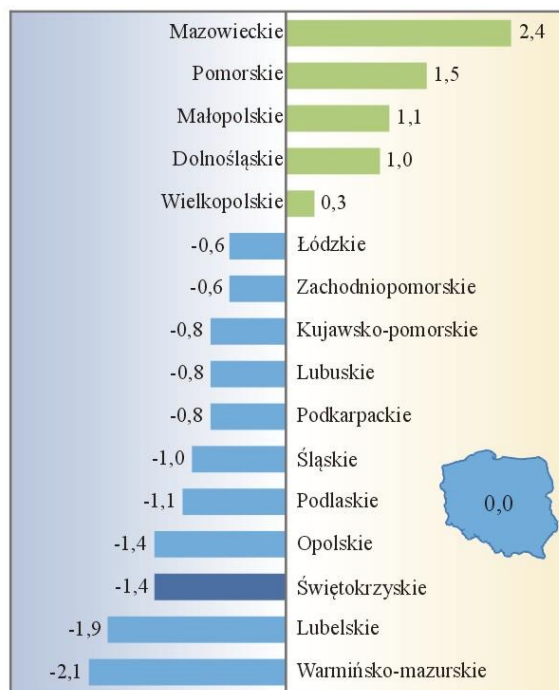
^a Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 r. ^b Dane na podstawie reprezentacyjnego badania struktury gospodarstw rolnych, przeprowadzanego co 3 lata; dane nieostateczne ^c Stan w czerwcu; dane nieostateczne.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

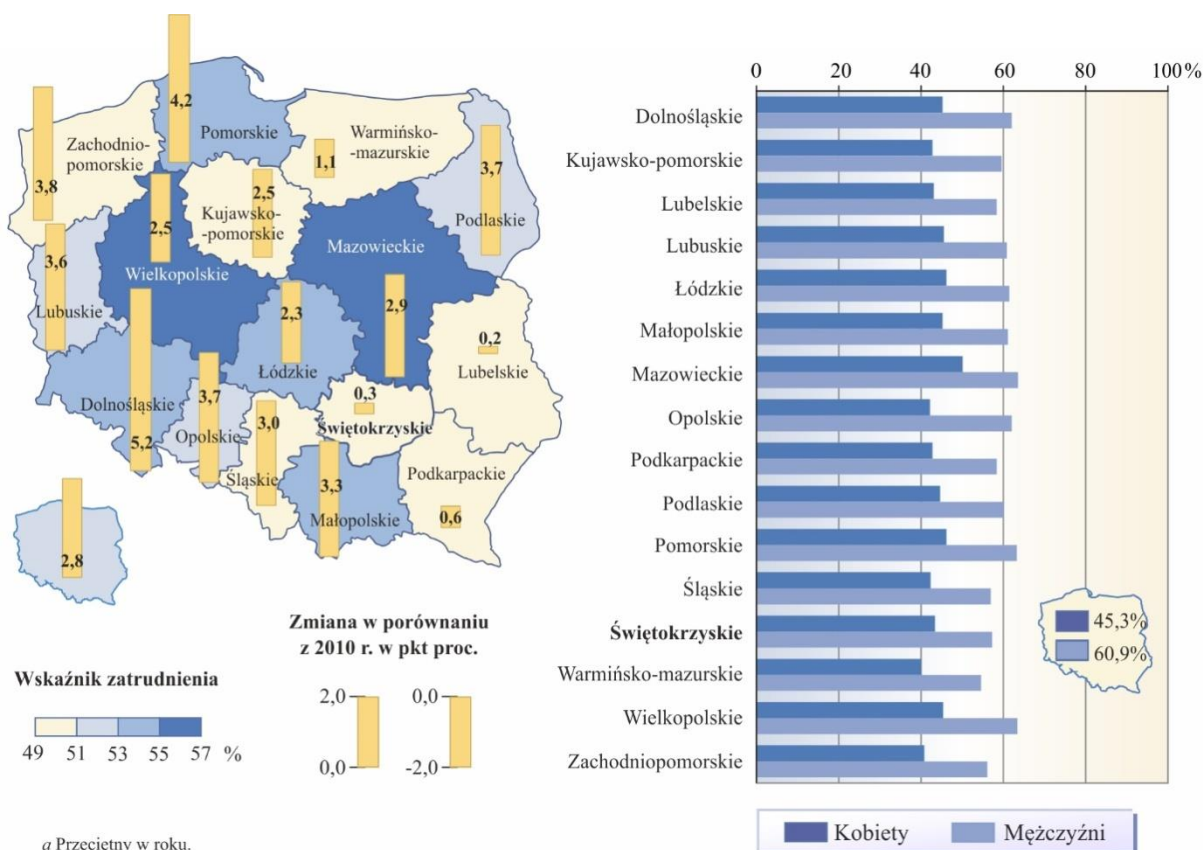
Wyk. 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.

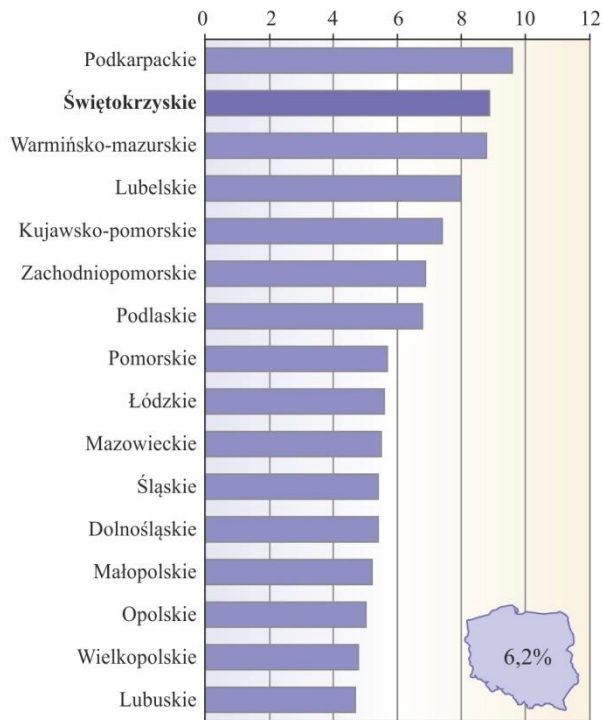
Wyk. 2. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2016 r.

Wyk. 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2016 r.

Wyk. 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2016 r.

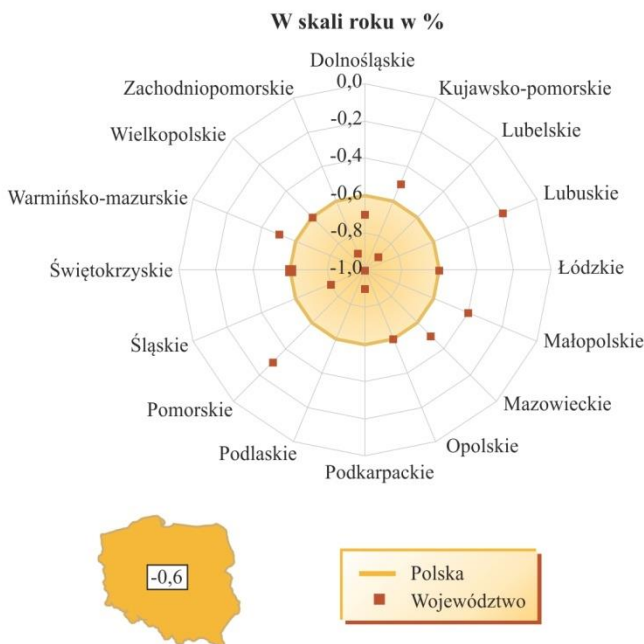

a Przeciętna w roku.

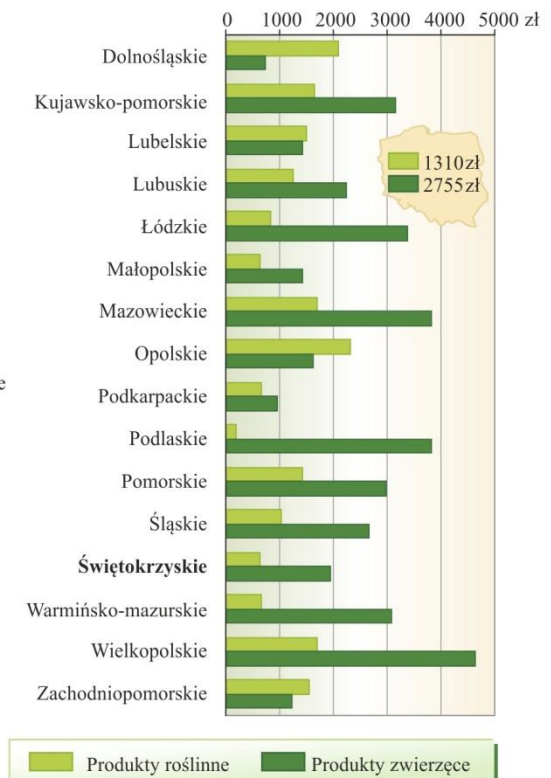
Wyk. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r.

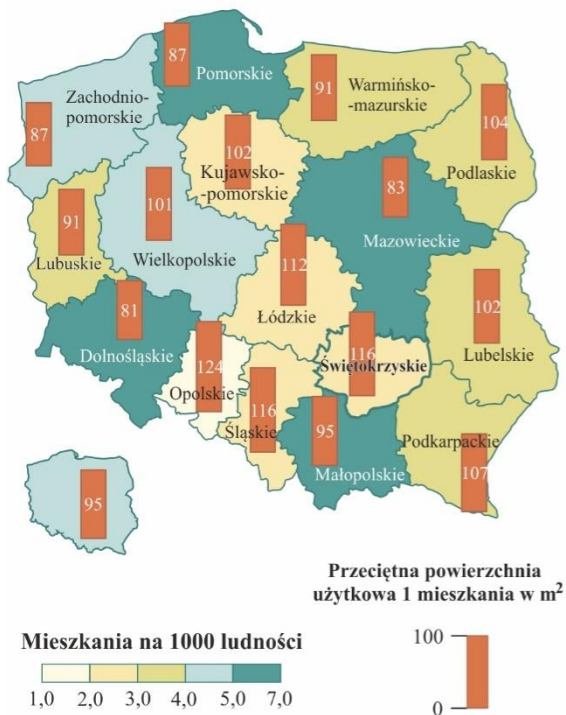
Wyk. 6. Zmiana cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2016 r.

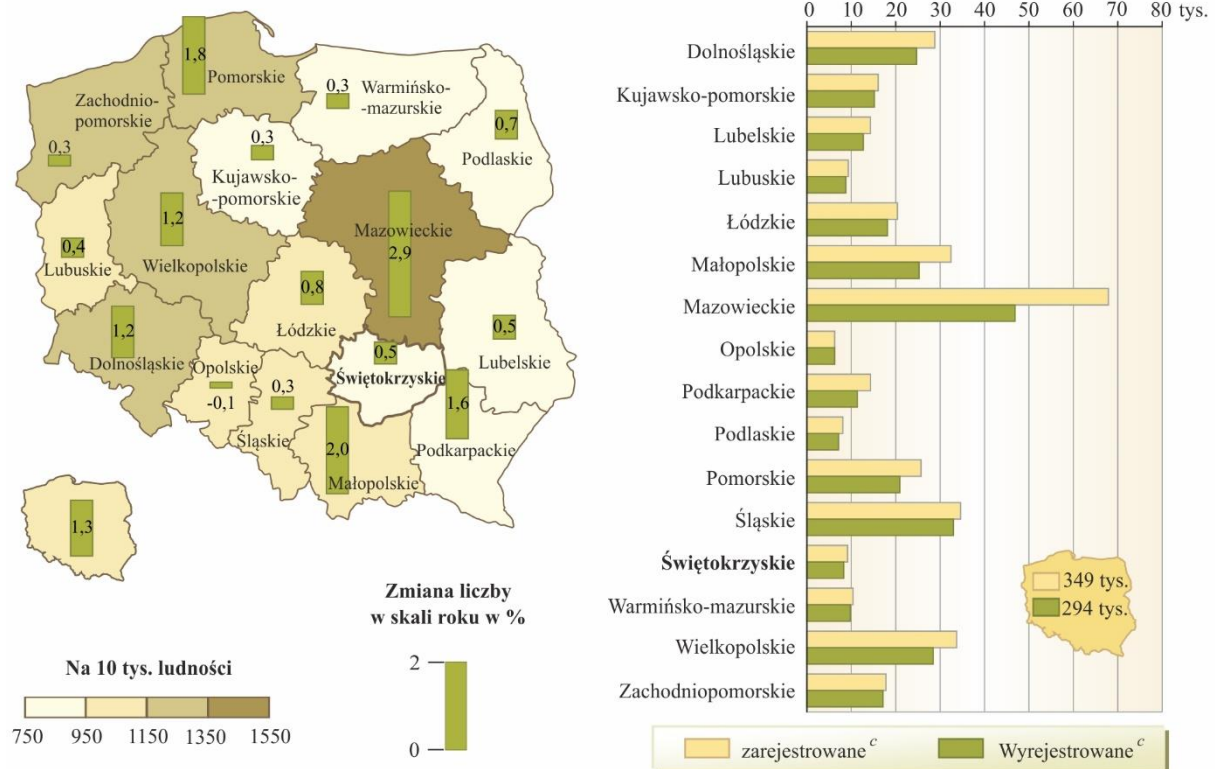
Wyk. 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2016 r.

Wyk. 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r.

Wyk. 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2016 r.

Wyk. 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^{ab} w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

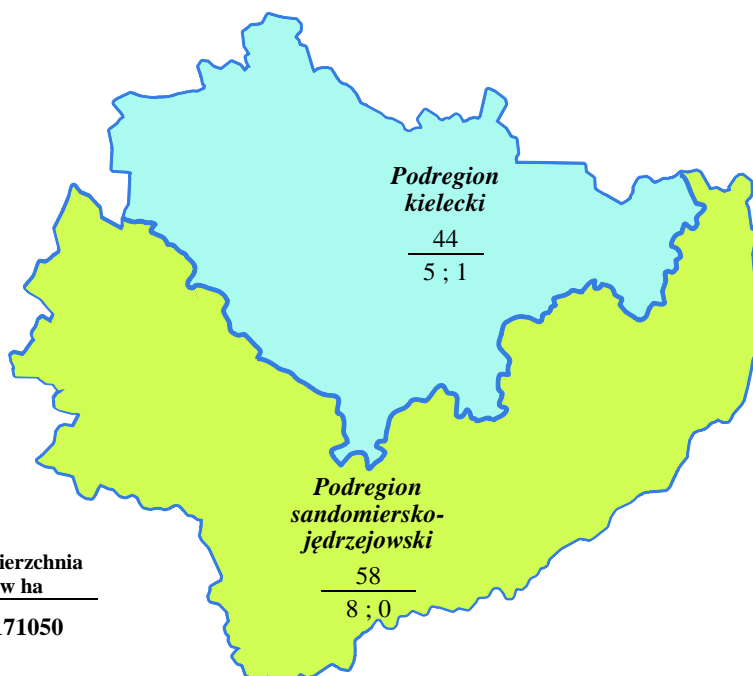
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według województw – bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. ^c W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

liczba gmin
 $\frac{102}{13 ; 1}$
 liczba powiatów liczba miast na prawach powiatu

	Powierzchnia w ha
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1171050
podregiony:	
Kielecki	503106
Sandomiersko-jędrzejowski	667944

Podregion kielecki		Podregion sandomiersko-jędrzejowski	
Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	
kielecki	Kielce	buski	
konecki		jędrzejowski	
ostrowiecki		kazimierski	
skarżyski		opatowski	
starachowicki		pińczowski	
		sandomierski	
		staszowski	
		włoszczowski	

Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. województwo świętokrzyskie zajmowało powierzchnię 11711 km² (1171050 ha), co stanowi 3,7% powierzchni kraju. Liczba ludności faktycznie zamieszkującej jego obszar wyniosła 1253 tys. mieszkańców, tj. 3,3% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 107 osób wobec 123 w kraju. W miastach mieszkało 44,6% ludności województwa.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

Liczba ludności województwa świętokrzyskiego zmniejsza się corocznie, przy czym natężenie ubytków miast pozostaje większe niż terenów wiejskich. Rok 2016 przyniósł kolejne pogorszenie sytuacji demograficznej. Na obniżenie przyrostu rzeczywistego wpłynęły zarówno ruch naturalny, jak i ruch wędrowniczy, tj. przewaga osób emigrujących z województwa nad przybywającymi na jego teren. W ostatnim roku, pomimo pewnej poprawy, utrzymało się wysokie tempo strat naturalnych oraz migracyjnych. Jednocześnie pogłębił się proces demograficznego starzenia się społeczeństwa poprzez dalszy spadek udziału osób młodych.

Województwo świętokrzyskie jest jednym z najmniejszych województw, zarówno pod względem terytorialnym, jak i populacyjnym. Powierzchnia 11711 km² sytuuje je na 15 miejscu w kraju. Populacja województwa, niezmiennie od wielu lat, stanowi niewiele ponad 3% ogółu ludności Polski. Mniej osób zamieszkuje jedynie województwa: lubuskie, opolskie i podlaskie.

Ludność województwa na koniec 2016 r. liczyła 1252900 osób, tj. mniej o 2,3% niż w 2010 r. Skala ubytku populacji była jedną z najwyższych w kraju, obok województw: opolskiego, łódzkiego i lubelskiego. Procesy depopulacyjne przebiegały sukcesywnie w kolejnych latach (przy pewnym nasileniu w okresie 2013-2015) i w większym stopniu dotknęły tereny miejskie - 3,5% wobec 1,3% na wsi.

Ludność na terenie województwa nie jest rozmieszczona równomiernie, o czym przesądzają zarówno warunki przyrodniczo-geograficzne, jak i społeczno-ekonomiczne. Świętokrzyskie jest jednym ze słabiej zaludnionych województw w kraju, znacznie poniżej średniej krajowej. W końcu 2016 r. średnia gęstość zaludnienia wyniosła 107 osób na km² wobec 123 w kraju i kształtowała się na poziomie niższym niż w 2010 r. (110 osób na km²). Wskaźnik ten charakteryzował się jednak znacznym zróżnicowaniem terytorialnym.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisywanych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowym okresie.

Prezentowane dane dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym, że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Podregion kielecki, grupujący centralne i północne obszary uprzemysłowione, był ponad dwukrotnie gęściej zaludniony niż podregion sandomiersko-jędrzejowski, który obejmuje rolnicze południe województwa (odpowiednio 153 osoby/km² wobec 73). Obszarami podregionu kieleckiego najgęściej zaludnionymi pozostały: miasto stołeczne Kielce, w którym wskaźnik wyniósł 1803 osób/km² oraz dawne powiaty przemysłowe,

tj. skarżyski (193 osób), ostrowiecki (182) oraz starachowicki (175). Z kolei najmniejsze zagęszczenie wystąpiło w powiatach o charakterze rolniczym: włoszczowskim (50 osób/km²), opatowskim (59) i pińczowskim (65).

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2010 ^a	2015	2016
POLSKA			
Stan w dniu 30 VI w tys.	38517	38455	38427
w tym kobiety	19869	19847	19835
Miasta	23449	23203	23149
Wieś	15068	15252	15278
Stan w dniu 31 XII			
w tys.	38530	38437	38433
na 1 km ²	123	123	123
w tym kobiety			
w tys.	19877	19839	19840
na 100 mężczyzn	107	107	107
Miasta w tys.	23429	23166	23129
w %	60,8	60,3	60,2
Wieś w tys.	15101	15271	15304
w %	39,2	39,7	39,8
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
Stan w dniu 30 VI w tys.	1285	1260	1255
w tym kobiety	657	645	643
Miasta	581	563	559
Wieś	704	697	695
Stan w dniu 31 XII			
w tys.	1283	1257	1253
na 1 km ²	110	107	107
w tym kobiety			
w tys.	656	644	642
na 100 mężczyzn	105	105	105
Miasta w tys.	579	561	558
w %	45,1	44,6	44,6
Wieś w tys.	704	696	694
w %	54,9	55,4	55,4

^a Patrz nota na str. 24.

Struktura ludności według płci w województwie świętokrzyskim nie ulega zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek od sześciu lat utrzymywał się na poziomie 51,2%. Niezmienną proporcję płci notowano również w kraju, przy czym nieco wyższa niż w naszym regionie umiarkowana podniosła udział kobiet do 51,6%. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) przyjmował w województwie wartość 105 wobec 107 w Polsce. Przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn wyraźnie widoczna była w miastach, w których wskaźnik osiągnął wartość 111, podczas gdy na wsi występowała prawie równowaga płci – 101.

Tabl. 3. **Ludność według województw**
Stan w dniu 31 XII

Województwa	Ludność w tys.			Średnioroczne tempo przyrostu/ ubytku liczby ludności w %		
	2010	2015	2016	2011	2015	2016
Polska	38530	38437	38433	0,0	-0,1	0,0
Dolnośląskie	2917	2904	2904	0,0	-0,1	0,0
Kujawsko-pomorskie	2099	2086	2084	0,0	-0,2	-0,1
Lubelskie	2179	2140	2133	-0,3	-0,4	-0,3
Lubuskie	1023	1018	1017	0,0	-0,2	-0,1
Łódzkie	2542	2494	2485	-0,3	-0,4	-0,3
Małopolskie	3337	3373	3382	0,3	0,1	0,3
Mazowieckie	5267	5349	5366	0,4	0,3	0,3
Opolskie	1017	996	993	-0,3	-0,5	-0,3
Podkarpackie	2128	2128	2128	0,0	-0,1	0,0
Podlaskie	1203	1189	1187	-0,2	-0,3	-0,2
Pomorskie	2275	2308	2316	0,4	0,2	0,3
Śląskie	4635	4571	4559	-0,2	-0,3	-0,3
Świętokrzyskie	1283	1257	1253	-0,3	-0,5	-0,3
Warmińsko-mazurskie	1454	1440	1436	-0,1	-0,3	-0,2
Wielkopolskie	3447	3475	3482	0,3	0,1	0,2
Zachodniopomorskie	1724	1710	1708	-0,1	-0,3	-0,1

Narastające w ostatnich latach niekorzystne zmiany struktury wiekowej ludności miały w Świętokrzyskim większe natężenie niż w kraju. Na przestrzeni lat 2010-2016 ubyło 10,7% dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat (w kraju 4,8%), a ich udział w populacji spadł z 18,3% do 16,7%. Liczebność grupy w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 5,4% (w kraju o 4,3%), a jej udział – z 63,6% do 61,6%. Jednocześnie szybko rosła populacja osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej, kobiety w wieku 60 lat i więcej). Przybyło ich 16,9% (w kraju 20,4%), a odsetek wzrósł z 18,1% do 21,7%. Zmiany struktury pokoleniowej wpłynęły na relacje między poszczególnymi grupami wieku ekonomicznego ludności. Kierunek tych zmian obrazują współczynniki obciążenia demograficznego.

Tabl. 4. **Wskaźniki obciążenia demograficznego w województwie świętokrzyskim**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	57	61	62
Miasta	53	62	65
Wieś	61	60	60
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	99	125	130
Miasta	114	151	157
Wieś	90	107	111
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	29	34	35
Miasta	28	37	40
Wieś	29	31	32

Poziom zaawansowania procesu starzenia się społeczeństwa prześledzić można również w biologicznych grupach wieku, poprzez stosunek populacji w wieku 65 lat i więcej do liczby dzieci i młodzieży poniżej 15 roku życia. Tempo wzrostu mocno różnicowało miejsce zamieszkania i płeć. Wskaźniki te kształtowały się szczególnie niekorzystnie dla mieszkańców miast, a wśród nich dla populacji kobiet.

Tabl. 5. **Relacja osób w wieku 65 lat i więcej do 100 osób w wieku 14 lat i mniej w województwie świętokrzyskim**

Stan w dniu 31 XII

Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
2010	102	76	130	112	83	141	96	70	122
2015	124	95	156	145	110	182	110	84	137
2016	129	99	161	152	116	191	113	88	140

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

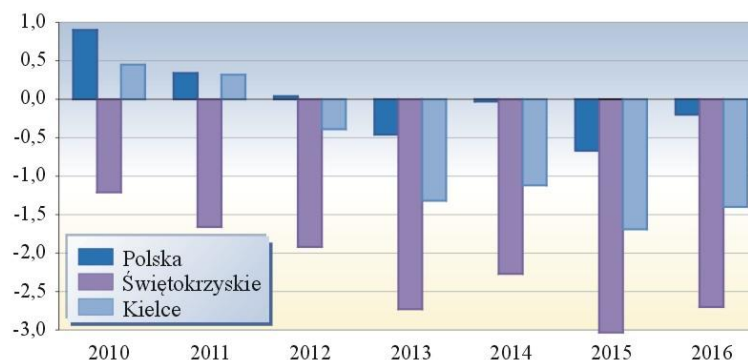
W 2016 r. zanotowano lekkie (o podobnej skali jak w 2014 r.) wyhamowanie spadku liczby urodzeń. Nie wpłynęło to zasadniczo na ich poziom, który pozostał niski - zarejestrowano 10610 urodzeń żywych, tj. mniej o 1835 niż przed sześcioma laty. **Współczynnik urodzeń żywych** wyniósł 8,5‰ wobec 9,7‰ w 2010 r.

Liczba zgonów na przestrzeni sześciu lat była zmienna. W 2016 r. w województwie zmarło 13948 osób, a ogólny **współczynnik zgonów** osiągnął 11,1‰ wobec 10,9‰ w 2010 r. Umieralność niemowląt również kształtowała zmienność poziomu, jednak w ostatnich latach pozostawała stosunkowo niska, co obrazował **współczynnik zgonów niemowląt**, który zmalał z 6,3‰ do 4,2‰.

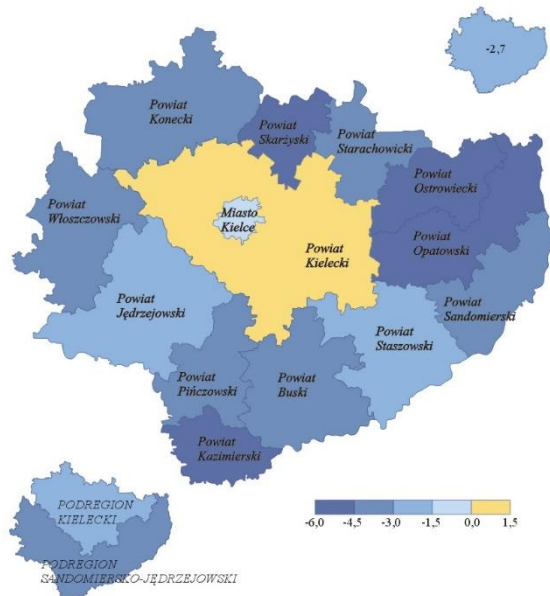
Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

Efektom wzrostu liczby urodzeń przy jednoczesnym spadku liczby zgonów było osłabienie tempa średniorocznego **ubytku naturalnego** (w badanym okresie z 1561 do 3338). Współczynnik osiągnął wartość minus 2,7‰, podczas gdy sześć lat wcześniej - minus 1,2‰. W Polsce straty naturalne ludności, obserwowane dopiero od 2013 r., ukształtowały bieżący wskaźnik na poziomie minus 0,2‰.

Wyk. 11. **Przyrost naturalny na 1000 ludności**

Wyk. 12. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie świętokrzyskim według podregionów i powiatów w 2016 r.**

W województwie współczynnik przyrostu naturalnego przyjmował dodatnie wartości w powiecie kieleckim (od 1,8‰ w 2010 r. do 1,0‰ w 2016 r.). W mieście na prawach powiatu Kielce od pięciu lat postępował ubytek ludności (do -1,4‰). W pozostałych powiatach również notowano straty naturalne, przy czym największe w powiatach: skarżyskim (-5,6‰), ostrowieckim (-5,5‰), kazimierskim (-5,2‰), oraz opatowskim (-5,0‰).

Liczba małżeństw zawieranych w świętokrzyskich urzędach stanu cywilnego sukcesywnie malała do 2013 r. W następnych latach sytuacja ustabilizowała się na poziomie nieco wyższym niż przed trzema laty.

W 2016 r. zarejestrowano ich 5995, tj. mniej o 1838 niż w 2010 r. **Współczynnik małżeństw** w powiatach oscylował między 4,1‰ – 5,7‰ i po raz kolejny ukształtował się niżej od przeciętnego w Polsce (4,8‰ wobec 5,0‰).

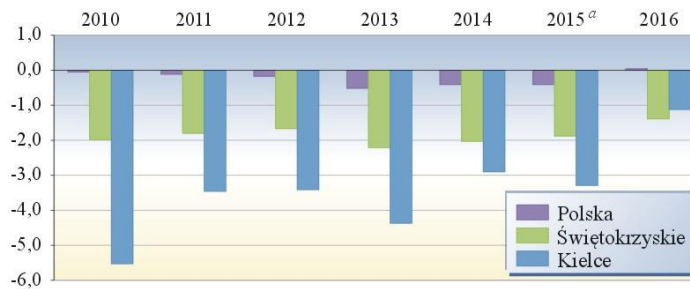
Tabl. 6. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Małżeństwa	5,9	4,9	5,0
Urodzenia żywe	10,7	9,6	9,9
Zgony	9,8	10,3	10,1
w tym niemowląt ^a	5,0	4,0	4,0
Przyrost naturalny ^b	0,9	-0,7	-0,2
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych			
na pobyt stały	-0,1	-0,4	0,0
w tym zagranicznych	-0,1	-0,4 ^c	0,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
Małżeństwa	6,1	4,7	4,8
Urodzenia żywe	9,7	8,4	8,5
Zgony	10,9	11,4	11,1
w tym niemowląt ^a	6,3	3,8	4,2
Przyrost naturalny ^b	-1,2	-3,0	-2,7
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych			
na pobyt stały	-2,0	-1,9	-1,4
w tym zagranicznych	0,0	-0,1 ^c	0,2
KIELCE			
Małżeństwa	6,1	4,3	4,6
Urodzenia żywe	9,6	8,6	8,9
Zgony	9,2	10,3	10,3
w tym niemowląt ^a	3,6	2,9	1,1
Przyrost naturalny ^b	0,4	-1,7	-1,4
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych			
na pobyt stały	-5,5	-3,3	-1,1
w tym zagranicznych	-0,3	-0,3 ^c	0,5

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

^c Dane dotyczą 2014 r.

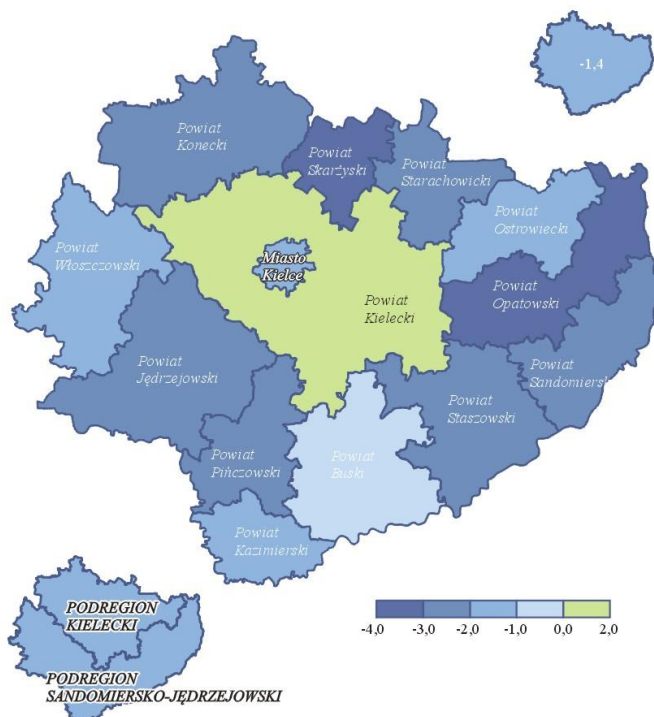
Wyk. 13. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności

^a W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r.

minus 1,4. Odmienny trend obserwowano w kraju, w którym wskaźnik wykazywał do 2012 r. niewielki, ale ciągły wzrost ubytków. Dalszy przebieg procesu był analogiczny, jak w województwie, ale o mniejszym natężeniu i w 2016 r. nastąpiło całkowite ograniczenie ubytków (0,0%).

Wyk. 14. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie świętokrzyskim według podregionów i powiatów w 2016 r.

W przekroju siedmiu lat **saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych** ludności na pobyt stały pozostawało ujemne, przy czym przewaga emigracji malała do 2012 r., w 2013 r. silnie wzrosła, po czym powtórnie zaczęła spadać, z nasileniem w ostatnim roku. W całym badanym okresie pozostawała jednak wysoka. Ubytek migracyjny zmniejszył się z 2545 w 2010 r. do 1750 w 2016 r., a współczynnik obrazujący straty migracyjne w przeliczeniu na 1000 ludności podniósł się z poziomu minus 2,0 do

Po raz pierwszy od 2012 r. korzystnie ukształtowało się saldo migracji zagranicznych. Liczba osób powracających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w województwie była w 2016 r. o 221 większa od liczby emigrujących (w 2012 r. przekraczała ją o 52). Współczynnik w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł 0,2. W Polsce również zanotowano niewielkie dodatnie saldo, a wskaźnik wyniósł 0,0‰. Świętokrzyskie pozostaje w grupie województw o najwyższym zagrożeniu migracyjnym. Poważną sytuację utrwala fakt, że jedynym powiatem, w którym utrzymywało się dodatnie saldo migracji wewnętrznej był kielcecki (w 2016 r. – 1,7‰). W pozostałych powiatach przeważały emigracje - w stopniu najmniejszym w: buskim (-0,3‰), a największym w: opatowskim (-3,2‰) i skarżyskim (-3,7‰).

Dane prezentujące ludność w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie świętokrzyskim” – od 2011 r. publikacja dostępna co roku w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – krótkookresowe).

RYNEK PRACY

■ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

Kondycja rynku pracy w województwie świętokrzyskim poprawiła się w 2016 r. Podobnie, jak w kraju w województwie odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia, choć skala wzrostu była stosunkowo umiarkowana - Świętokrzyskie uplasowało się w grupie pięciu województw, w których wzrost nie przekroczył 2,0% w skali roku.

Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie świętokrzyskim wyniosło w 2016 r. 89 osób, tj. o 2 więcej niż przed rokiem, podczas gdy w kraju – 150 osób, tj. o 4 osoby więcej. Niższe wskaźniki odnotowano jedynie w województwach: podlaskim i lubelskim (odpowiednio: 84 i 86 osoby). Z kolei wyniki powyżej średniej krajowej odnotowano w województwach: mazowieckim (259 osoby), wielkopolskim (199 osób), śląskim (160 osób) i dolnośląskim (159 osoby). Wskaźnik ten zwiększył się na przestrzeni roku we wszystkich województwach, przy czym najbardziej w wielkopolskim (o 8 osób), a najmniej w podkarpackim (o 1 osobę do 106).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim, w 2016 r. ukształtowało się na poziomie 111,8 tys. osób, tj. o 1,8% wyższym w stosunku do poprzedniego roku (wobec spadku o 2,8% odpowiednio w 2015 r.). W skali kraju odnotowano wzrost zatrudnienia w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,8%, podczas gdy w 2015 r. zwiększyło się ono o 1,3%.

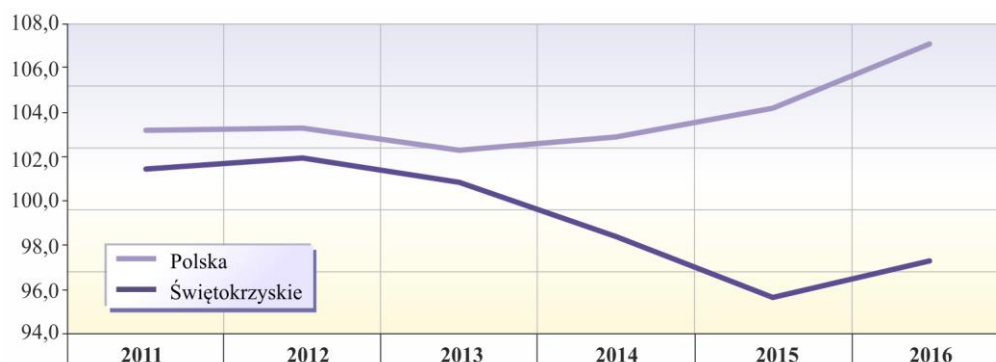
Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 7. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

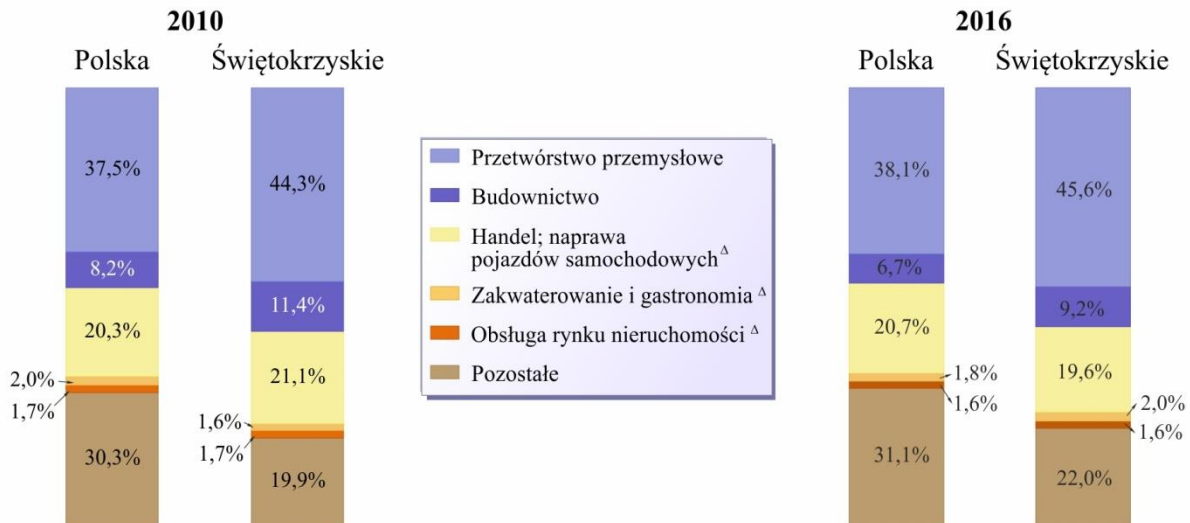
Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w tysiącach			2010=100	2015=100
Polska	5372,6	5601,6	5760,2	107,1	102,8
Świętokrzyskie	114,9	109,8	111,8	97,4	101,8
m. Kielce	38,8	34,2	34,7	89,3	101,3

Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**

Przeciętne miesięczne 2010 = 100

Wyk. 16. Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007

Udział zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym wyniósł 51,0 tys. osób, tj. 45,6% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw, natomiast najmniejszą grupę stanowili zatrudnieni w działalności związanej z informacją i komunikacją (1,4 tys. osób, tj. 1,2% ogólnej liczby zatrudnionych).

Tabl. 8. Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim

Wyszczególnienie	2015				2016				w tys. osób
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	96,5	96,8	96,7	97,2	102,0	102,4	101,9	101,8	111,8
w tym:									
Przemysł	97,5	97,1	96,6	97,3	99,4	100,3	101,1	101,1	58,6
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	97,9	97,5	96,7	97,0	98,1	99,1	100,2	100,1	51,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	98,7	98,4	98,1	98,0	100,9	101,1	101,3	101,7	3,5
Budownictwo	90,4	91,2	91,7	91,4	105,2	105,1	103,7	104,1	10,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	94,9	96,1	96,0	96,7	100,6	100,5	98,0	98,2	21,9
Transport i gospodarka magazynowa	98,8	101,7	102,0	102,1	105,6	106,8	107,0	107,4	6,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	108,0	111,2	103,6	100,1	106,4	101,9	99,6	99,4	2,3
Informacja i komunikacja	100,5	102,3	157,1	154,0	158,8	161,4	105,8	106,6	1,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	97,3	97,8	97,8	96,8	98,7	97,3	97,7	97,8	1,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	95,0	93,0	90,8	90,2	88,2	88,5	90,6	81,4	1,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	93,8	93,1	91,8	92,1	131,6	132,5	133,5	134,1	4,5

W porównaniu z rokiem 2015 przeciętne zatrudnienie zwiększyło się w większości sekcji sektora przedsiębiorstw, zarówno w sferze produkcyjnej, jak i usługowej. W przemyśle wzrosło o 1,1%, w tym w przetwórstwie przemysłowym o 0,1%, natomiast w budownictwie – o 4,1%. W sferze usługowej przeciętne zatrudnienie najbardziej zwiększyło się w administracji i działalności wspierającej (o 34,1%), w transporcie i gospodarce magazynowej (o 7,4%), w informacji i komunikacji (o 6,6%). Znaczący spadek przeciętnego zatrudnienia odnotowano natomiast w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 18,6%). Przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się również w obsłudze rynku nieruchomości (o 2,2%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,8%) oraz w zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,6%).

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W 2016 r. wskaźniki charakteryzujące zmiany bezrobocia w skali roku, kształtowały się korzystniej niż przed rokiem – zmniejszyła się stopa bezrobocia i liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy. Niemniej jednak sytuacja na rynku pracy pozostała trudna.

Województwo świętokrzyskie należy od lat do grupy województw o wysokiej stopie bezrobocia. Na koniec grudnia 2016 r. najniższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie wielkopolskim (5,0%), natomiast w jeszcze trudniejszej sytuacji niż świętokrzyskie pozostawały województwa: zachodniopomorskie (11,0%), podkarpackie (11,6%), kujawsko-pomorskie (12,1%) oraz warmińsko-mazurskie (14,2%).

W 2016 r. nadal główną przyczyną wyrejestrowania z ewidencji było podejmowanie pracy, a odsetek osób wyrejestrowanych z tego powodu zwiększył się o 1,8 p.proc. do 48,8%. Jednocześnie odnotowano spadek udziału osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku nie potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 3,0 p.proc. do 14,5%).

Na przestrzeni lat 2015-2016 ewoluowała struktura bezrobotnych. Zwiększył się w kategorii ogółem odsetek: osób poprzednio pracujących, mieszkańców wsi, kobiet, osób bez kwalifikacji zawodowych, osób, które ukończyły 50 rok życia, osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, osób niepełnosprawnych. Zaznaczył się natomiast spadek udziału osób: długotrwale bezrobotnych, osób do 30 roku życia, w tym osób do 25 roku życia, osób bez doświadczenia zawodowego, absolwentów, zwolnionych z przyczyn zakładów pracy, korzystających ze świadczeń z opieki społecznej.

W końcu grudnia 2016 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa świętokrzyskiego wyniosła 57,1 tys. osób. Na przestrzeni 2016 r. liczba osób pozostających w ewidencji urzędów pracy zmniejszała się w porównaniu z 2015 r. z każdym kolejnym miesiącem i w efekcie na koniec 2016 r. jej stan był niższy o 9,0 tys. osób, tj. o 13,6% niż przed rokiem. W 2015 r. odnotowano natomiast na koniec okresu spadek o 12,3%. Populacja bezrobotnych była również mniej liczna niż w 2010 r. (o 25,0 tys. osób, tj. o 30,5%).

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2016, poz. 645, z późniejszymi zmianami).

W skali kraju, na koniec 2016 r. liczba bezrobotnych była o 14,6% niższa niż rok wcześniej (wobec spadku o 14,3% w 2015 r.), natomiast w stosunku do 2010 r. spadek wyniósł 31,7% i był o 1,2 p.proc. większy niż w skali województwa.

Tabl. 9. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	1563,3	1335,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3042,0	2368,8	2169,8
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2979,8	2630,6	2398,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	83	31	21
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w %	12,4	9,7	8,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	82,1	66,1	57,1
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	125,0	99,5	94,4
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	126,7	108,8	103,4
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	190	87	35
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w %	15,2	12,5	10,8
KIELCE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	11,4	9,4	8,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	16,7	12,7	11,7
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	16,5	13,9	12,7
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	763	x ^c	45
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w %	10,6	8,7	7,7

^a W ciągu roku. ^b Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych w latach 2010-2015 r. na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^c Brak nierozdysponowanych ofert pracy na koniec miesiąca sprawozdawczego.

W województwie świętokrzyskim w końcu 2016 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, spadek liczby bezrobotnych odnotowano we wszystkich powiatach, przy czym największy – w powiatach: buskim (o 21,4%), koneckim (o 19,6%) i ostrowieckim (o 19,2%), a najmniejszy – w powiatach: sandomierskim (o 2,8%), włoszczowskim (o 4,6%) i staszowskim (o 5,3%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W omawianym okresie 85,2% ogółu bezrobotnych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2015 r. – 86,4%), 82,5% stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 80,2%), a 56,3% to mieszkańcy wsi (przed rokiem – 56,2%).

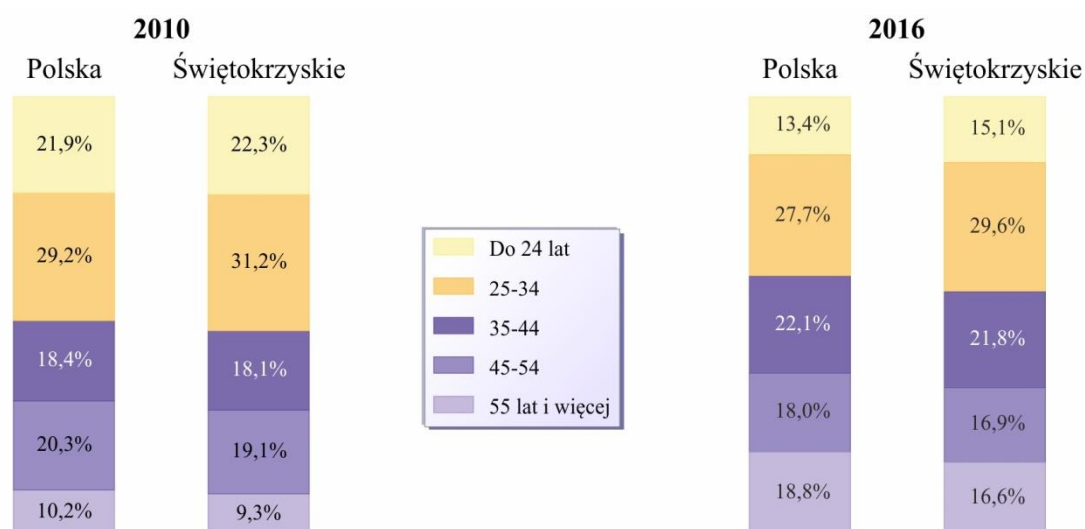
W końcu grudnia 2016 r. w województwie świętokrzyskim wśród bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety. Stanowiły one 50,7% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 11,5% niższa niż rok wcześniej. W tym samym czasie populacja bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 15,7%, a ich udział zmalał o 1,3 p.proc.

Bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych, których wiek nie przekroczył 35 lat. W końcu grudnia 2016 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (16,9 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,3 p.proc. do 29,6%). Bezrobotni, którzy nie ukończyli 25 roku życia stanowili 15,1%, tj. 8,6 tys. osób (o 2,2 p.proc. mniej niż w 2015 r.).

Na przestrzeni roku zwiększył się natomiast udział osób bezrobotnych w wieku 35-44 lata – o 1,1 p.proc. do 21,8%, a także osób w wieku 55 lat i więcej – o 1,2 p.proc. do 16,6%.

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**

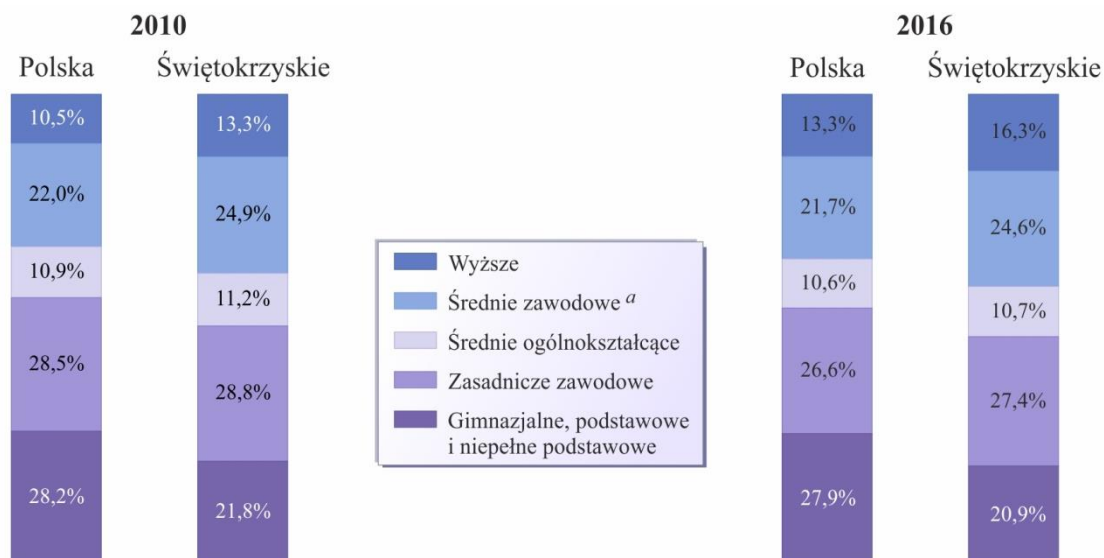
Stan w dniu 31 XII

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Według stanu na koniec 2016 r. 48,3% stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 20,9% i 27,4% ogółu bezrobotnych), a 24,6% legitymowało się wykształceniem średnim zawodowym (łącznie z policealnym). Problemy na rynku pracy odczuwały również osoby z wyższym wykształceniem, których zbiorowość w ciągu ostatniego roku zmniejszyła się najsłabiej (o 11,0%), a ich odsetek wzrósł o 0,5 p.proc. do poziomu 16,3%.

Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**

Stan w dniu 31 XII

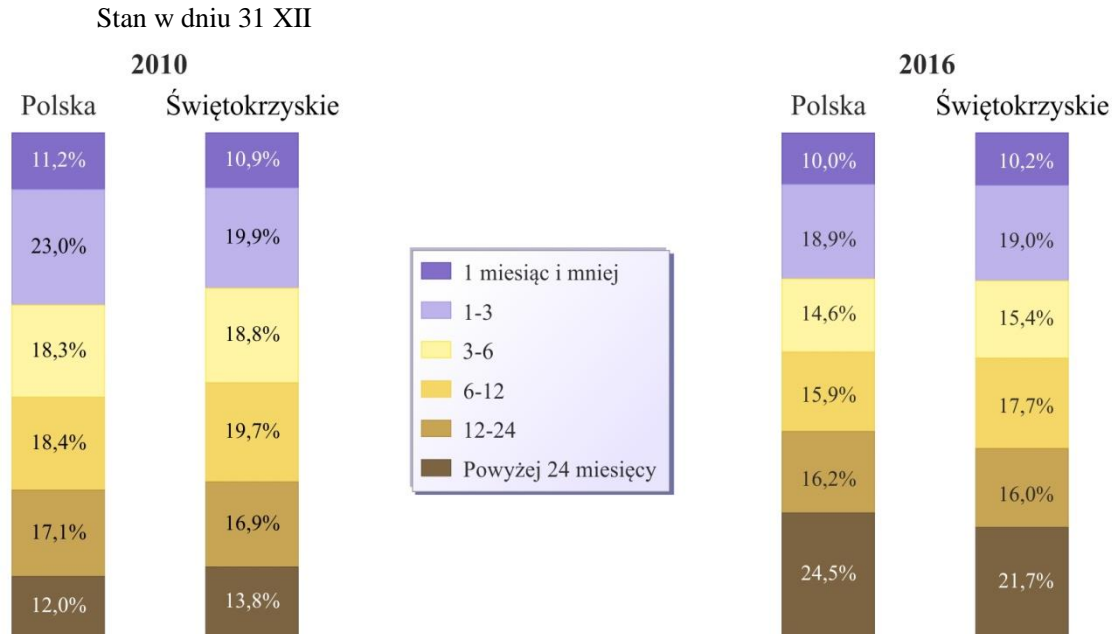
^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Biorąc pod uwagę klasyfikację bezrobotnych wyodrębnionych z uwagi na czas pozostawania bez pracy odnotowano spadek udziału osób pozostających bez pracy do 1 roku – o 0,3 p.proc. do 62,3%. Spośród wskazanych osób najbardziej zmniejszył się odsetek bezrobotnych pozostających bez pracy 1-3 miesiące (o 0,6 p.proc. do 19,0%). Zmniejszyły się również udziały osób pozostających bez pracy:

3-6 miesięcy (o 0,3 p.proc. do 15,4%), do 1 miesiąca (o 0,2 p.proc. do 10,2%). Wzrósł natomiast odsetek osób pozostających bez pracy 6-12 miesięcy (o 0,8 p.proc. do 17,7%).

Do 16,0% (o 1,2 p.proc.) zwiększył się udział osób pozostających bez pracy 12-24 miesięcy. Pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy stanowili 21,7%, tj. o 0,8 p.proc. mniej niż w 2015 r.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby dotychczas niepracujące oraz z krótkim stażem pracy (do 5 lat) – na koniec 2016 r. stanowiły one 60,2%, tj. o 0,3 p.proc. mniej niż przed rokiem. Na koniec omawianego okresu osoby bez stażu pracy stanowiły blisko 17,5% ogółu zarejestrowanych, ze stażem od 1 roku do 5 lat – 23,1% oraz do 1 roku – 19,6%. W porównaniu z rokiem poprzednim zdecydowanie pogorszyła się sytuacja osób ze stażem do 1 roku, których odsetek wzrósł o 1,1 p.proc., jak również osób legitymujących się stażem 1-5 lat, których udział zwiększył się o 0,9 p.proc.

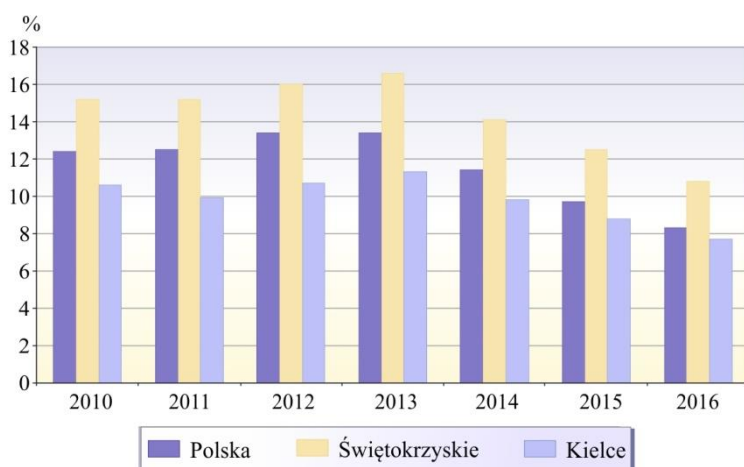
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowili 86,3% ogółu bezrobotnych, tj. o 1,3 p.proc. mniej niż przed rokiem. Liczebność omawianej subpopulacji zmniejszyła się o 14,9%. W omawianym okresie nadal ponad połowę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, których udział w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ogółem zmniejszył się o 1,1 p.proc. w skali roku – do 55,0%. Wśród kategorii bezrobotnych o znaczącym udziale w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych ogółem, odnotowano także zmniejszenie odsetka: bezrobotnych w wieku do 30 lat (o 2,8 p.proc. do 30,2%), w tym osób w wieku do 25 roku życia (o 2,2 p.proc. do 15,1%). W analizowanym miesiącu zwiększył się natomiast odsetek bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,7 p.proc. do 25,3%), posiadających, co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (o 1,7 p.proc. do 16,4%), osób niepełnosprawnych (o 0,1 p.proc. do 6,4%). W ujęciu rocznym, liczebność osób bezrobotnych w wieku do 30 lat zmniejszyła się o 20,9%, w tym osób do 25 roku życia ubyło o 24,6%, a osób w wieku 50 lat i więcej odnotowano mniej o 11,4%. Z kolei osób długotrwale bezrobotnych i niepełnosprawnych odnotowano mniej odpowiednio: o 15,3% i o 12,5%. Zmniejszyła się również liczebność subpopulacji osób, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej (o 27,1%), osób posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia (o 10,2%) oraz osób posiadających, co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (o 3,7%).

Tabl. 10. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim**

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu): w tysiącach osób	78,2	68,5	63,9	66,1	67,7	59,6	56,8	57,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	86,2	86,2	84,1	87,7	86,6	86,9	88,9	86,4
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ): w tysiącach osób	26,0	21,0	25,1	27,4	25,8	21,2	23,5	23,9
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	103,0	103,5	95,5	103,7	99,1	101,2	93,5	87,3
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ): w tysiącach osób	23,3	30,6	29,8	25,1	24,3	29,3	26,3	23,5
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	94,1	97,6	99,8	93,2	104,1	95,9	88,2	93,8
Płynność bezrobocia (napływ -odpływ) w tysiącach osób	2,7	-9,6	-4,7	2,3	1,5	-8,1	-2,8	0,4
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	14,5	12,9	12,1	12,5	12,6	11,3	10,8	10,8

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

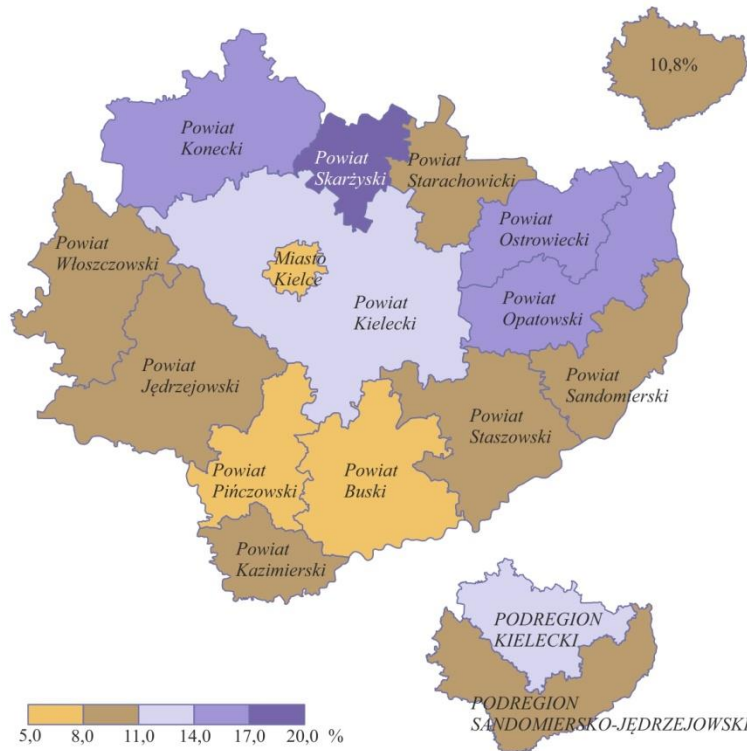
Na przestrzeni 2016 r. stopa bezrobocia rejestrowanego kształtowała się na niższym poziomie niż rok wcześniej. W końcu 2016 r. stopa bezrobocia rejestrowanego osiągnęła poziom 10,8% i była o 1,7 p.proc. niższa niż przed rokiem, natomiast w stosunku do 2010 r. spadła o 4,4 p.proc. W kraju stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 8,3%, tj. o 1,4 p.proc. mniej niż przed rokiem, natomiast w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. była niższa o 4,1 p.proc.

Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

Spadek omawianego wskaźnika w skali roku odnotowano we wszystkich powiatach i wyniósł on od 0,3 p.proc. w powiecie sandomierskim do 3,1 p.proc. w powiecie ostrowieckim. Najgłębszy spadek notowano w powiatach: ostrowieckim (o 3,1 p.proc. do 14,5%), koneckim (o 3,0 p.proc. do 14,2%), skarżyskim (o 2,9 p.proc. do 19,6%) i opatowskim (o 2,9 p.proc. do 16,6%). W 2016 r. nadal obserwowano dość duże terytorialne

zróznicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w powiatach wyniosła 14,0 p.proc. i w skali roku zmniejszyła się o 1,4 p.proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: skarżyskim (19,6%), opatowskim (16,6%), ostrowieckim (14,5%) oraz koneckim (14,2%), zaś najniższą - w powiatach: buskim (5,6%), pińczowskim (7,7%) i mieście na prawach powiatu Kielce (7,7%).

Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie świętokrzyskim według podregionów i powiatów w 2016 r.**

Stan w dniu 31 XII

W 2016 r. w województwie świętokrzyskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 94,4 tys. osób i była mniejsza niż przed rokiem (o 5,1 tys., tj. o 5,1%), natomiast w porównaniu z zanotowaną w 2010 r. – niższa o 30,6 tys., tj. o 24,5%).

Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zmniejszył się w stosunku do 2015 r. o 0,2 p.proc. i wyniósł 85,2%.

Zwiększył się odsetek osób dotychczas pracujących (do 80,8%, tj. o 2,3 p.proc.) oraz osób zamieszkałych na wsi (do 57,2%, tj. o 0,5 p.proc.). W skali roku wśród nowo zarejestrowanych zmniejszył się natomiast udział absolwentów (do 11,4%, tj. o 0,3 p.proc.) oraz osób zwol-

nionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (do 4,4%, tj. o 0,2 p.proc.).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie świętokrzyskim w ciągu 2016 r. skreślono 103,4 tys. osób, tj. mniej o 4,9% niż przed rokiem oraz o 18,4% niż w analogicznym okresie 2010 r. Główną przyczynę wyrejestrowania stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 50,4 tys. osób (wobec 51,1 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 1,8 p.proc. do 48,8%. Na przestrzeni 2016 r. urzędy pracy skierowały na szkolenia o 11,6% mniej osób niż rok wcześniej (2,1 tys. wobec 2,4 tys. w 2015 r.), a ich udział zmniejszył się o 0,1 p.proc. do 2,1%. Zmniejszyła się również liczba osób (o 4,8%), które rozpoczęły staż (11,8 tys. wobec 12,4 tys.). Odsetek stażystów w ogólnej liczbie osób wykreślonych z ewidencji w 2016 r. pozostał na poziomie 11,4%. Zwiększył się udział osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (do 8,0%, tj. o 0,4 p.proc. więcej). Zmniejszył się odsetek osób, które, utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy – o 3,0 p.proc. do 14,5%. Podobnie jak w 2015 r. 5,8% wykreślonych z ewidencji osób odmówiło bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy.

O płynności rynku pracy oraz poziomie bezrobocia decyduje m. in. rotacja bezrobotnych, czyli napływ i odpływ osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy. W 2016 r. w województwie świętokrzyskim bilans bezrobotnych kształtował się nadal korzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 9,0 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Nie mniej jednak sytuacja nie była tak dobra jak w 2015 r., kiedy to wyrejestrowania przeważały o 9,3 tys. osób. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 91,3% wobec 90,5% w kraju (w 2015 r. odpowiednio: 91,4% i 90,0%).

Powiatowe urzędy pracy w województwie świętokrzyskim w ciągu całego 2016 r. miały do dyspozycji 41,9 tys. ofert pracy, tj. o 15,0% więcej niż rok wcześniej. W dalszym ciągu znaczący odsetek (33,1% wobec 38,6% w 2015 r.) stanowiły miejsca aktywizacji zawodowej, a częściej niż co trzecia oferta dotyczyła stażu. Propozycje dotyczące niesubsydiowanych miejsc zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej stanowiły 46,3% puli ofert (w 2015 r. – 45,9%). W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 35 bezrobotnych (wobec 87 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był o 14 osób wyższy niż w kraju. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w powiecie starachowickim (8 osób na 1 ofertę), staszowskim (14 osób) oraz sandomierskim (25 osób). Na przeciwnym biegunie znalazły się powiaty: opatowski, gdzie na 1 ofertę przypadało 175 osób bezrobotnych i skarżyski (127 osób).

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2016 r. w województwie świętokrzyskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zmalała aktywność zawodowa badanej subpopulacji, przy czym nadal wyższą aktywnością zawodową charakteryzowali się mężczyźni i mieszkańcy wsi. Niezależnie od płci i miejsca zamieszkania zmniejszyła się liczba pracujących i bezrobotnych. Odnotowano spadek wskaźnika zatrudnienia i stopy bezrobocia. Choć zmniejszyła się także liczebność subpopulacji biernych zawodowo to odnotowano wzrost obciążenia pracujących osobami niepracującymi.

W IV kwartale 2016 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie liczyła 557 tys. osób, a biernych zawodowo – 464 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyli pracujący (511 tys. osób) i bezrobotni (46 tys. osób).

Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

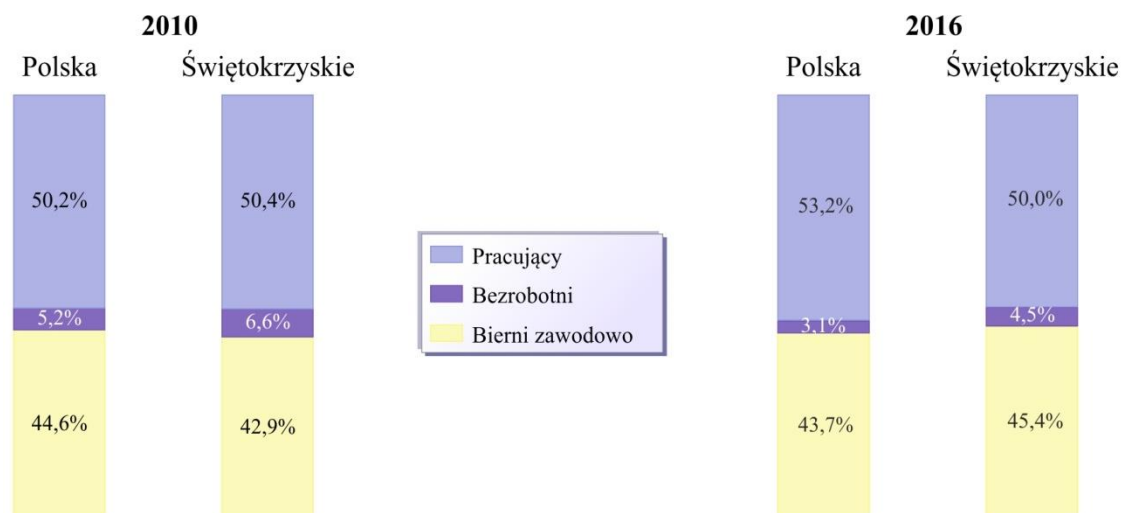
Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Tabl. 11. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17154	17489	17286
pracujący	15557	16280	16328
bezrobotni	1597	1210	958
Bierni zawodowo w tys.	13826	13473	13410
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,4	56,5	56,3
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	52,6	53,2
Stopa bezrobocia w %	9,3	6,9	5,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	690	685	557
pracujący	609	618	511
bezrobotni	80	67	46
Bierni zawodowo w tys.	519	503	464
Współczynnik aktywności zawodowej w %	57,1	57,7	54,6
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,4	52,0	50,0
Stopa bezrobocia w %	11,6	9,8	8,3

Struktura ludności według statusu na rynku pracy uległa zmianie zarówno w stosunku do notowanej w IV kwartale 2015 r., jak i sześć lat wcześniej. W odniesieniu do analogicznego okresu 2015 r., w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej zmniejszył się udział osób pracujących i bezrobotnych – odpowiednio o: 2,0 p.proc. i 1,1 p.proc.; wzrósł natomiast udział osób biernych zawodowo – o 3,1 p.proc. W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. obserwowano spadek udziału pracujących (o 0,4 p.proc.) i bezrobotnych (o 2,1 p.proc.), natomiast wzrost – odsetka biernych zawodowo (o 2,5 p.proc.).

Wyk. 22. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy w IV kwartale

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2016 r. zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku o 18,7%, przy czym spadek notowano niezależnie od płci oraz miejsca zamieszkania. Z kolei w odniesieniu do sytuacji sprzed sześciu lat, liczba aktywnych zawodowo spadła o 19,3% - spadek dotyczył zarówno kobiet, jak i mężczyzn oraz mieszkańców miast i wsi.

W omawianym okresie w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 54,6% (jego wartość dla kraju wyniosła 56,3%). W ujęciu rocznym w województwie zaobserwowano spadek aktywności zawodowej, a opisujący ją współczynnik zmniejszył się

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

Wyk. 23. Współczynnik aktywności zawodowej

o 3,1 p.proc., natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. - spadł o 2,5 p.proc. (w skali kraju zaobserwowano odpowiednio: spadek o 0,2 p.proc. i wzrost o 0,9 p.proc.). W IV kwartale 2016 r. w województwie świętokrzyskim wyższą wartość wskaźnika aktywności zawodowej zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (63,9%, wobec 45,8%). Bardziej aktywni byli mieszkańcy wsi, gdzie wskaźnik osiągnął 55,9%, podczas gdy w miastach – 53,1%.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące prace nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Wyk. 24. Dynamika liczby pracujących
analogiczny okres roku poprzedniego = 100

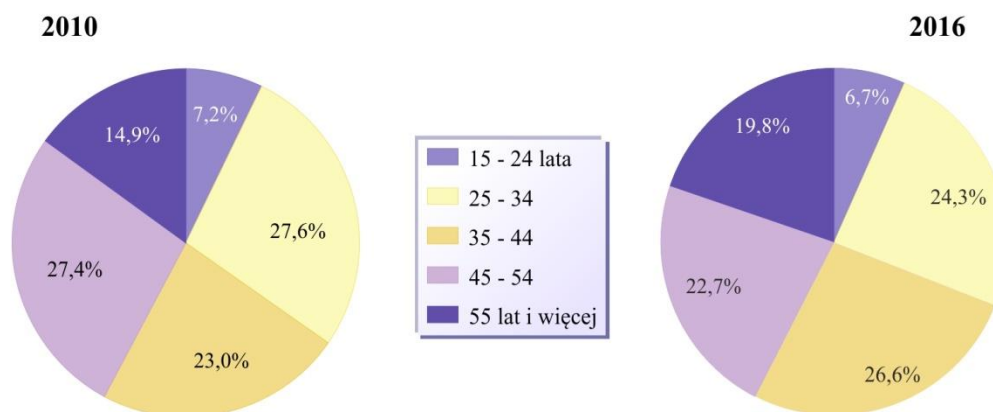

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2016 r. liczyła 511 tys. i była o 17,3% niższa niż zanotowana rok wcześniej. Było to wynikiem spadku zarówno liczby pracujących mężczyzn (o 17,7%), jak również kobiet (o 16,9%). W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. omawiana populacja zmniejszyła się o 98 tys. osób (tj. o 16,1%), a obserwowany spadek dotyczył zarówno mężczyzn (o 15,7%), jak i kobiet (o 16,5%).

W analizowanym okresie w populacji pracujących mniejszy udział miały kobiety (43,4%).

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2016 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15-24 lata (6,7%) oraz 55 lat i więcej (19,8%). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek mieściły się w granicach 22,7%-26,6%.

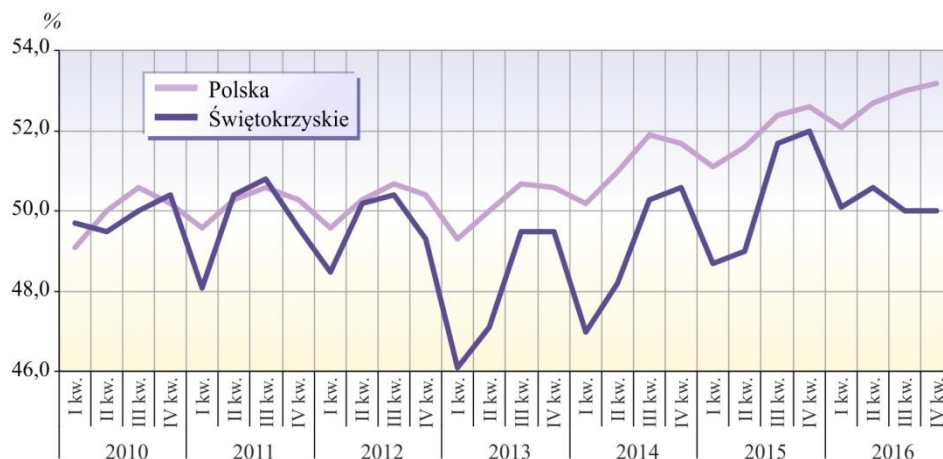
Wyk. 25. **Struktura pracujących według wieku w województwie świętokrzyskim w IV kwartale**

Wskaźnik zatrudnienia w województwie świętokrzyskim wyniósł 50,0% i był o 3,2 p.proc. niższy od średniego w kraju. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2015 r. zmniejszył się on o 2,0 p.proc. (w skali kraju wzrósł o 0,6 p.proc.), przy czym obserwowany w tym czasie spadek dotyczył zarówno populacji mężczyzn (o 1,3 p.proc. do 58,6%), jak i kobiet (o 2,4 p.proc. do 42,0%). Na przestrzeni roku wskaźnik zatrudnienia zmniejszył się zarówno dla ludności wsi (o 2,8 p.proc. do 51,3%), jak i miast (o 0,9 p.proc. do 48,4%).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

Wyk. 26. **Wskaźnik zatrudnienia**

W IV kwartale 2016 r. liczba bezrobotnych w województwie świętokrzyskim wyniosła 46 tys. osób i w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego zmniejszyła się o 31,3%, przy czym zmalała zarówno populacja bezrobotnych mężczyzn (o 34,2%), jak i bezrobotnych kobiet (o 30,0%). W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. liczba osób bezrobotnych była niższa o 42,5%. W IV kwartale 2016 r. wśród ogółu osób bezrobotnych w województwie większość (54,3%) stanowili mężczyźni.

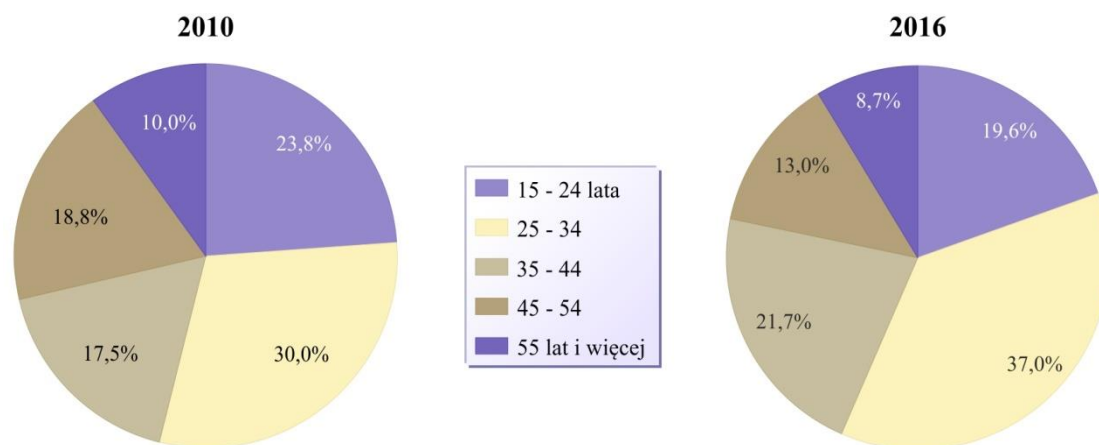
Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Wyk. 27. **Dynamika liczby bezrobotnych**
analogiczny okres roku poprzedniego = 100

Analiza bezrobotnych pod względem wieku w województwie świętokrzyskim w IV kwartale 2016 r. wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 25-34 lata (37,0% ogółu bezrobotnych). Najmniejsza zbiorowość obejmowała osoby 55-letnie i starsze (8,7%).

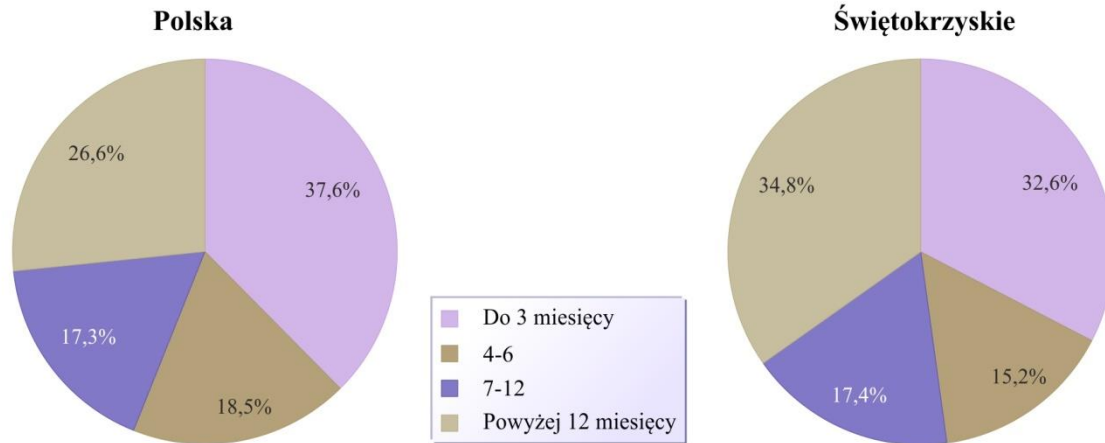
Wyk. 28. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie świętokrzyskim w IV kwartale**

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2015 r. w województwie świętokrzyskim wyniósł 12,9 miesiąca (w kraju – 10,7 miesiąca). Na przestrzeni roku okres ten uległ skróceniu o 0,1 miesiąca (w Polsce – skróceniu o 1,1 miesiąca). W analizowanym okresie w województwie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 16 tys. i stanowiła 34,8% ogółu bezrobotnych (wobec 35,8% rok wcześniej). W kraju w IV kwartale 2016 r.

odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 26,6% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zmniejszył się o 3,1 p.proc.

Wyk. 29. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2016 r.**

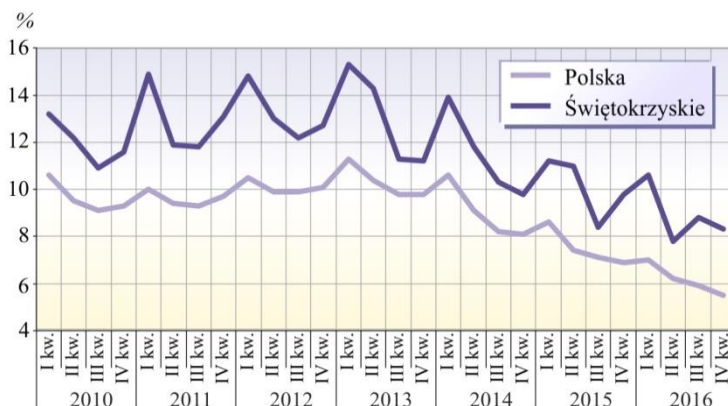

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2016 r. w województwie świętokrzyskim ukształtowała się na poziomie 8,3% i była o 2,8 p.proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Biorąc pod uwagę zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia, wyższą wartość odnotowano jedynie w województwie podkarpackim (9,0%). Na przestrzeni roku w województwie stopa bezrobocia zmniejszyła się o 1,5 p.proc. (w Polsce – spadek o 1,4 p.proc.), natomiast w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. odnotowano spadek o 3,3 p.proc.

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

(w kraju – spadek o 3,8 p.proc.). W IV kwartale 2016 r. w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn wyniósł 7,9%, a wśród kobiet – 8,7%. W miastach poziom bezrobocia był wyższy – stopa bezrobocia osiągnęła 8,8%, podczas gdy na wsi wyniosła 7,8%.

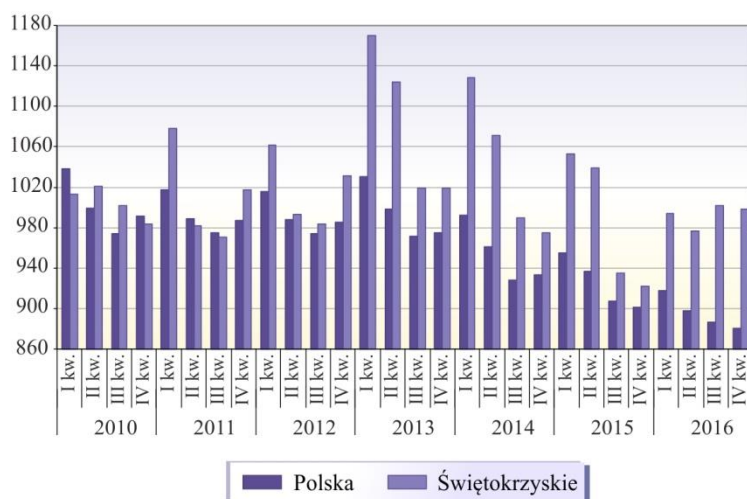
Wyk. 30. **Stopa bezrobocia**

W IV kwartale 2016 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 464 tys. osób i stanowiła 45,4% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej. Udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności kraju w tym wieku ukształtował się na poziomie 43,7%. Liczba nieaktywnych zawodowo w województwie świętokrzyskim zmniejszyła się zarówno na przestrzeni roku (o 7,8%), jak i w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. (o 10,6%). W skali kraju w analogicznym okresie liczebność analizowanej populacji zmniejszyła się odpowiednio o 0,5%

i 3,0%. Większość populacji osób nieaktywnych zawodowo w regionie tworzyły kobiety, których udział w IV kwartale 2016 r. wyniósł 61,4%. Ponadto wśród osób biernych zawodowo przeważali mieszkańcy wsi (54,5%).

Wyk. 31. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących

W IV kwartale 2016 r. na 1000 pracujących przypadało 998 osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Rok wcześniej obciążenie to wyniosło 922 osoby, natomiast w analogicznym okresie 2010 r. – 984 osoby. W IV kwartale 2016 r. w województwie na 1000 pracujących przypadało o 118 osób bezrobotnych i biernych zawodowo więcej niż w skali kraju, natomiast w analogicznym okresie 2015 r. różnica ta wyniosła 20 osób. Z kolei w 2010 r. – w kraju obciążenie było większe niż w województwie (o 7 osób).

ca ta wyniosła 20 osób. Z kolei w 2010 r. – w kraju obciążenie było większe niż w województwie (o 7 osób).

Dane prezentujące rynek pracy w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie świętokrzyskim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał,
- „Rynek pracy w województwie świętokrzyskim” – od 2011 r. publikacja dostępna co rok (również w wersji książkowej),

jak również w Banku Danych Lokalnych.

WYNAGRODZENIA

W 2016 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej, a jego wzrost notowano w kolejnych kwartalnych okresach narastających. Na przestrzeni omawianego roku zwiększył się dystans przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie do wielkości krajowej (o 0,5 pkt. proc. do 16,3%). W porównaniu do 2015 r. wzrosło średnie wynagrodzenie za godzinę pracy przy jednoczesnym wydłużeniu czasu przepracowanego w jednostkach sektora przedsiębiorstw. Na tle pozostałych województw przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie zajęło czternastą lokatę w kraju (wobec 11 pozycji w 2015 r.).

Tabl. 12. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**

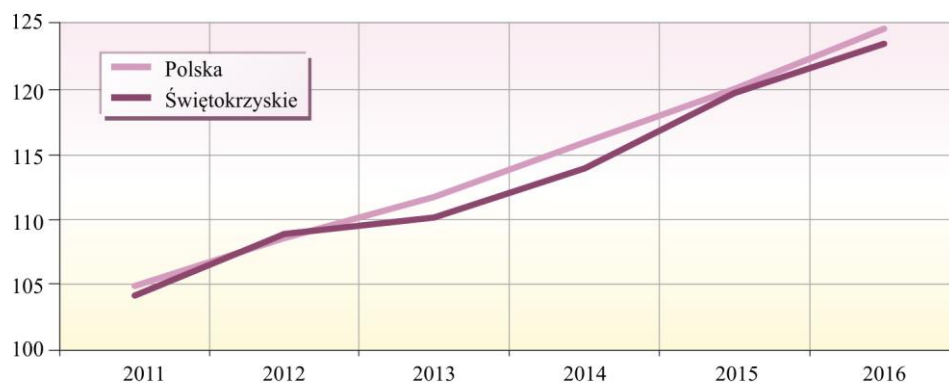
Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w złotych			2010=100	2015=100
Polska	3434,62	4121,41	4277,03	124,5	103,8
Świętokrzyskie	2900,21	3470,67	3579,30	123,4	103,1
Kielce	2949,48	3590,76	3705,61	125,6	100,0

W 2016 r. w województwie świętokrzyskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3579,30 zł i było o 3,1% wyższe niż w roku poprzednim (wobec wzrostu o 5,1% odpowiednio w 2015 r.). W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 4277,03 zł, i zwiększyło się o 3,8% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem (przy wzroście o 3,5% w 2015 r.).

***Przeciętne wynagrodzenie brutto** to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.*

Wyk. 32. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Przeciętne miesięczne 2010 = 100

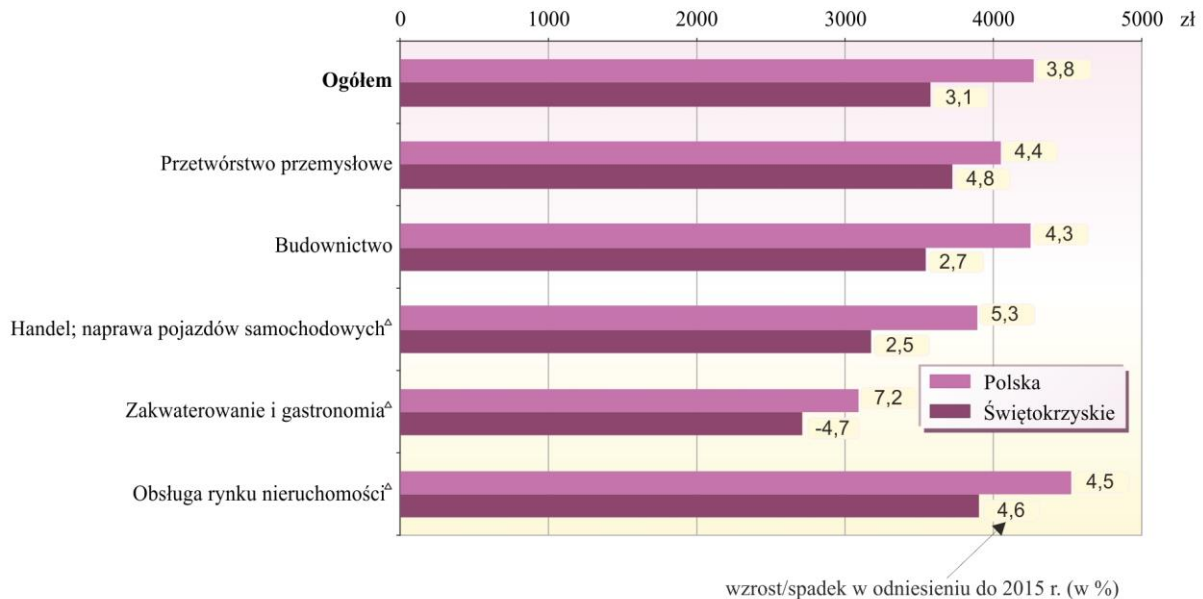
Tabl. 13. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim**

Seksje	2015				2016				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	105,9	105,2	105,1	105,1	101,9	102,4	102,8	103,1	3579,30
w tym:									
Przemysł	105,6	105,5	105,6	106,1	102,3	103,5	103,5	104,5	3851,40
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	104,9	105,6	105,9	106,5	102,8	103,8	103,9	104,8	3724,36
dostawa wody; gospodaro- wanie ściekami i odpada- mi; rekultywacja ^Δ	105,8	103,4	102,9	101,7	100,8	102,0	102,3	104,3	3950,92
Budownictwo	104,8	104,4	102,9	101,2	103,4	101,0	102,1	102,7	3548,77
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	106,7	107,2	104,6	104,0	102,0	102,0	103,0	102,5	3185,39
Transport i gospodarka maga- zynowa	105,9	95,8	104,4	104,4	104,0	104,4	104,2	103,6	3100,98
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	113,9	113,5	108,0	109,1	95,0	94,0	97,2	95,3	2710,44
Informacja i komunikacja	108,1	105,0	107,8	107,9	100,3	100,4	97,5	97,1	3888,37
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	100,1	100,5	101,0	101,9	105,3	105,1	105,1	104,6	3907,80
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	111,5	107,5	107,6	105,3	96,1	100,2	100,1	97,1	3526,08
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	102,4	103,2	101,6	102,9	103,4	101,1	100,5	99,8	2349,49

W 2016 r. w stosunku do poprzedniego roku odnotowano poprawę warunków płacowych w sektorze przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim. Wzrost wynagrodzeń wystąpił w większości sekcji sektora przedsiębiorstw w regionie, przy czym najwyższy odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (o 4,8%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 4,6%). Finansowo zyskali również zatrudnieni w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 4,3%) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 3,6%). Wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń zanotowano także w budownictwie (o 2,7%) i handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,5%). Niższe wynagrodzenia wypłacono m.in. w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 4,7%), a także w informacji i komunikacji oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (po 2,9%).

W omawianym roku najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano w sekcjach dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja oraz obsługa rynku nieruchomości. Przekroczyły one odpowiednio o 10,4% i o 9,2% średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia zaobserwowano w administrowaniu i działalności wspierającej oraz zakwaterowaniu i gastronomii. Były one odpowiednio o 34,4% i 24,3% niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w regionie.

Wyk. 33. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ogółem i w wybranych sekcjach PKD 2007 w 2016 r.**

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim w 2016 r. przepracowali łącznie 198,6 mln godzin, tj. o 1,7% więcej niż przed rokiem. Najwięcej godzin, podobnie jak w roku poprzednim przepracowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – 90,6 mln (45,6% ogólnej ich liczby) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 39,4 mln (19,8% ogółu), zaś najmniej w informacji i komunikacji – 2,5 mln (1,3%) oraz w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej 2,7 mln (1,3%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r., podobnie jak w 2015 r. wyniósł 148 godzin.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie ukształtowało się na poziomie 24,19 zł i w porównaniu z 2015 r. wzrosło o 3,2%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni m.in. w sekcjach: obsługa rynku nieruchomości – 27,45 zł (wobec 26,22 zł), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja - 27,03 zł (26,39 zł w poprzednim roku) oraz informacja i komunikacja – 25,87 zł (27,63 zł przed rokiem). Podobnie jak w roku poprzednim, najniższe wynagrodzenie godzinowe, chociaż wyższe niż przed rokiem otrzymali zatrudnieni w administrowaniu i działalności wspierającej – 15,95 zł (w 2015 r. – 15,54 zł) oraz zakwaterowaniu i gastronomii – 17,98 zł (19,02 zł w 2015 r.). Zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym otrzymali za przepracowaną godzinę średnio 25,17 zł (wobec - 24,03 zł w 2015 r.).

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Rynek pracy w województwie świętokrzyskim” – od 2011 r. publikacja dostępna co rok w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,

jak również w Banku Danych Lokalnych.

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie świętokrzyskim w 2016 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów wpływ miała zwiększająca się zbiorowość osób pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS. Z kolei zmniejszeniu uległa populacja emerytów i rencistów, będących świadczeniobiorcami KRUS.

W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym, odmiennie niż przed rokiem, wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS niż wypłacane rolnikom indywidualnym.

W 2016 r. w województwie świętokrzyskim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 302,0 tys. osób i była wyższa od zanotowanej przed rokiem (o 1,6 tys. osób, tj. o 0,5%) natomiast niższa niż w 2010 r. (o 8,9 tys. osób, tj. o 2,9%). W skali kraju – w omawianym roku świadczenia wypłacono przeciętnie 8507,2 tys. osób, czyli o 0,4% więcej niż w roku poprzednim i o 4,0% mniej niż w 2010 r.

Tabl. 14. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w liczbach bezwzględnych		2010=100	2015=100	
POLSKA					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	8866,0	8476,9	8507,2	96,0	100,4
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ^a	7491,4	7273,8	7312,8	97,6	100,5
rolników indywidualnych	1374,7	1203,2	1194,4	86,9	99,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS ^a w zł	1588,95	1980,96	2018,48	127,0	101,9
w tym emerytura	1698,35	2096,55	2131,70	125,5	101,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1179,63	1182,83	123,9	100,3
w tym emerytura	996,18	1209,81	1210,3	121,5	100,0

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

Tabl. 14. Świadczenia społeczne (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w liczbach bezwzględnych		2010=100	2015=100	
ŚWIĘTOKRZYSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	310,9	300,4	302,0	97,1	100,5
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	235,8	234,4	236,2	100,2	100,8
rolników indywidualnych	75,1	66,0	65,8	87,6	99,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1416,62	1786,10	1818,86	128,4	101,8
w tym emerytura	1522,47	1898,67	1929,25	126,7	101,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	930,42	1154,09	1157,75	124,4	100,3
w tym emerytura	961,59	1178,10	1180,60	122,8	100,2

W 2016 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 3,5% i nie zmienił się od 2010 r. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa świętokrzyskiego stanowili 3,2% całej ich populacji w kraju (13 miejsce wśród wszystkich województw), natomiast biorąc pod uwagę liczbę wypłat z KRUS województwo świętokrzyskie znalazło się na 10 pozycji, z udziałem 5,5%.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r., także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

W 2016 r. w województwie świętokrzyskim emerytura i renty z ZUS otrzymywało 236,2 tys. osób, tj. o 0,8% więcej niż przed rokiem i o 0,2% więcej niż w 2010 r. W skali roku wśród świadczeniobiorców ZUS zwiększyła się liczba emerytów (o 2,1%). Z kolei w porównaniu z 2015 r. zmniejszeniu uległa liczba zarówno osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy, jak i liczba osób korzystających z rent rodzinnych odpowiednio o 5,2% i 0,4%.

W 2016 r. wśród świadczeniobiorców ZUS nadal największą grupą byli emeryci, którzy stanowili 70,2% tej zbiorowości, a najmniejszą osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (11,6%).

Tabl. 15. Świadczenia społeczne w województwie świętokrzyskim

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	299,6	299,9	300,2	300,4	301,5	301,8	301,9	302,0
analogiczny okres poprzedniego roku=100	99,7	100,2	100,1	100,2	100,6	100,6	100,5	100,5

Tabl. 15. Świadczenia społeczne w województwie świętokrzyskim (dok.)

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. (dok.)								
pobierających świadczenia								
wypłacane przez ZUS	234,1	234,3	234,3	234,4	235,5	235,8	236,0	236,2
analogiczny okres poprzedniego roku=100	100,2	100,8	100,4	100,4	100,6	100,6	100,7	100,8
rolników indywidualnych	65,6	65,7	65,9	66,0	66,1	66,0	65,9	65,8
analogiczny okres poprzedniego roku=100	97,9	98,4	99,1	99,5	100,7	100,5	100,0	99,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1759,13	1772,99	1780,22	1786,10	1810,61	1813,59	1816,53	1818,86
analogiczny okres poprzedniego roku=100	103,2	102,5	103,0	103,1	102,9	102,3	102,0	101,8
rolników indywidualnych	1134,94	1152,45	1153,90	1154,09	1156,32	1157,82	1157,77	1157,75
analogiczny okres poprzedniego roku=100	102,3	103,3	103,3	103,2	101,9	100,5	100,3	100,3

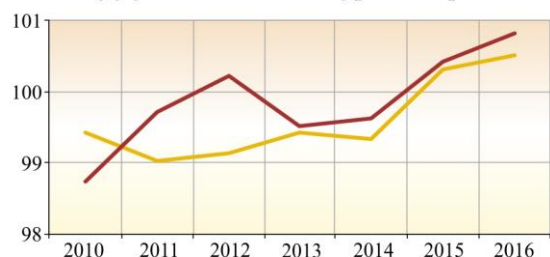
Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Odmienne kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Emerytury i renty rolnicze w 2016 r. pobierało 65,8 tys. osób, czyli o 0,3% mniej niż przed rokiem i o 12,4% mniej niż w 2010 r. W skali

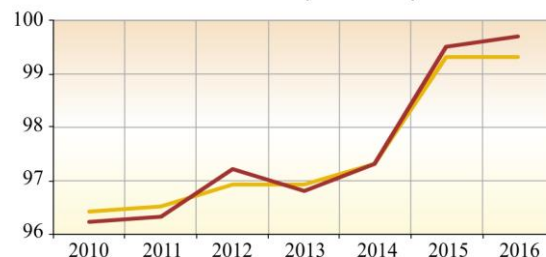
roku spadek (o 0,7%) zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących emerytury, z kolei powiększyła się zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych (o 1,8%) oraz pobierających świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 1,0%). Wśród świadczeniobiorców KRUS nadal dominowali emeryci, którzy stanowili aż 80,1% analizowanej zbiorowości. Najniższym zaś udziałem, podobnie jak w roku poprzednim, charakteryzowały się osoby pobierające renty rodzinne (3,8% ogółu świadczeniobiorców KRUS).

Wyk. 34. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**
Rok poprzedni = 100

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS

Rolników indywidualnych

— Polska — Świętokrzyskie

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

W województwie świętokrzyskim w 2016 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1818,86 zł i była wyższa o 1,8% niż przed rokiem (w kraju wzrost o 1,9%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na po-

ziomie 1157,75 zł i zwiększyło się o 0,3% w ciągu roku (w kraju wzrost również o 0,3%).

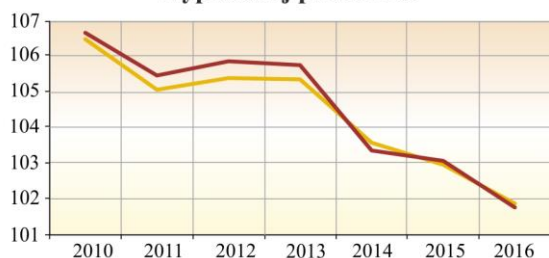
Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. W 2016 r. w województwie, odmiennie niż przed rokiem, w większym stopniu zwiększyła się przeciętna emerytura

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

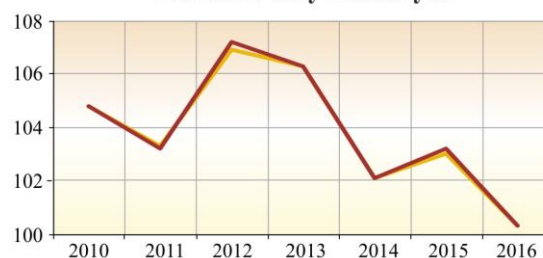
i renta wypłacana przez ZUS niż analogiczne świadczenie z KRUS, a różnica wyniosła 1,5 p.proc. Rozpatrując poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w zakresie wypłat z ZUS zarówno w województwie jak i w kraju w 2016 r. zanotowano w przypadku renty rodzinnej (odpowiednio o 1,9% i 1,7%). Biorąc pod uwagę świadczenia z KRUS w największym stopniu zwiększyła się renta z tytułu niezdolności do pracy – w województwie o 1,1%, a w kraju o 1,4%.

Wyk. 35. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
Rok poprzedni = 100

Wypłacanej przez ZUS

Rolników indywidualnych

— Polska — Świętokrzyskie

W 2016 r. wysokość przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto w województwie wypłaconej zarówno przez ZUS, jak i przez KRUS kształtowała się poniżej średniej krajowej. Pod względem wysokości przeciętnej emerytury i renty z ZUS (90,1% średniej krajowej) województwo świętokrzyskie zajmowało czternaste miejsce w kraju przed województwami lubelskim i podkarpackim. Natomiast analogiczne świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych uplasowało województwo, podobnie jak rok wcześniej, na dwunastym miejscu i stanowiło 97,9% przeciętnej emerytury i renty rolniczej w kraju. W przypadku wypłat realizowanych przez KRUS odnotowano jednak mniejsze odchylenia od średniej krajowej w poszczególnych kategoriach świadczeń (wahały się one od 1,5% przy rentach z tytułu niezdolności do pracy do 4,4% w przypadku rent rodzinnych) w porównaniu z wypłatami z ZUS (gdzie renty z tytułu niezdolności do pracy były o 11,7% niższe od średniej krajowej, renty rodzinne o 11,6%, a emerytury o 9,5%).

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie świętokrzyskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego”, która co kwartał dostępna jest w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

CENY

W 2016 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie świętokrzyskim w ujęciu rocznym były niższe od zanotowanych w poprzednim roku. W analizowanym okresie obniżyły się ceny większości grup badanych towarów i usług. Ceny żywności i napojów bezalkoholowych oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych nie zmieniły się, wzrosły natomiast wydatki związane z edukacją. W kraju ceny większości grup towarów i usług konsumpcyjnych były niższe w porównaniu do 2015 r. Niższe były ceny m.in. w grupach: transport, odzież i obuwie, rekreacja i kultura oraz wydatki związane z utrzymaniem zdrowia. Więcej należało zapłacić za żywność i napoje bezalkoholowe, edukację oraz napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. - COICOP/HICP).

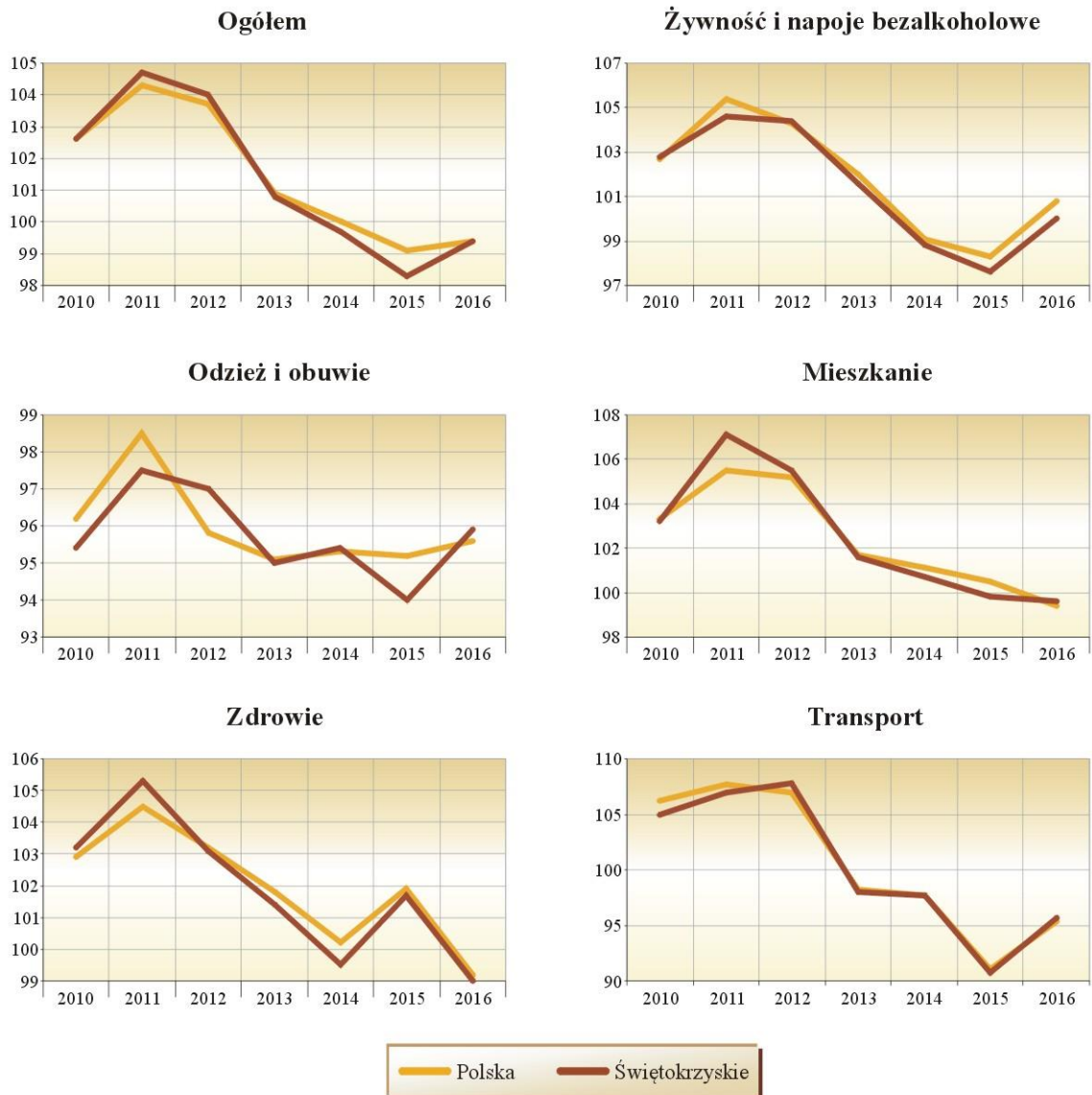
W 2016 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do roku poprzedniego w województwie świętokrzyskim, podobnie jak w kraju spadły o 0,6%. W skali roku w województwie zdrożały jedynie towary i opłaty w zakresie edukacji (o 1,2%). Mniej niż w poprzednim roku płacono m.in. za towary i usługi w zakresie transportu (o 4,3%), odzież i obuwie (o 4,1%) oraz towary i usługi związane z rekreacją i kulturą (o 2,5%). Niższe były także opłaty związane z utrzymaniem zdrowia (o 1,0%) oraz koszty utrzymania mieszkania (o 0,4%).

Tabl. 16. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	99,1	99,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	98,3	100,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	101,2	100,7
Odzież i obuwie	96,2	95,2	95,6
Mieszkanie	103,3	100,5	99,4
Zdrowie	102,9	101,9	99,2
Transport	106,2	91,1	95,4
Rekreacja i kultura	99,7	100,7	98,1
Edukacja	102,7	101,1	100,8

Tabl. 16. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
O g ó ł e m	102,6	98,3	99,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,8	97,6	100,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	106,3	100,4	100,0
Odzież i obuwie	95,4	94,0	95,9
Mieszkanie	103,2	99,8	99,6
Zdrowie	103,2	101,7	99,0
Transport	105,0	90,7	95,7
Rekreacja i kultura	100,0	99,9	97,5
Edukacja	101,7	101,1	101,2

Wyk. 36. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
Rok poprzedni = 100

W 2016 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były niższe niż przed rokiem, ale w kolejnych kwartałach skala spadku stopniowo malała. Przez pierwsze trzy kwartały ceny towarów i usług konsumpcyjnych utrzymywały się na poziomie niższym niż w analogicznym okresie 2015 roku, natomiast w IV kwartale zanotowano wzrost cen o 0,5%. Najbardziej wzrosły wówczas ceny towarów i usług związanych z transportem (o 2,4%), tym samym był to najwyższy odnotowany w ciągu ub. roku wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych. Ceny większości grup towarów i usług w IV kwartale 2016 r. były wyższe niż rok wcześniej. Wyjątek stanowiły ceny odzieży i obuwia oraz towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą, które we wszystkich kwartałach omawianego roku były niższe niż rok wcześniej. Jediną grupą, w której ceny rosły w każdym kwartale 2016 r. były ceny w zakresie edukacji.

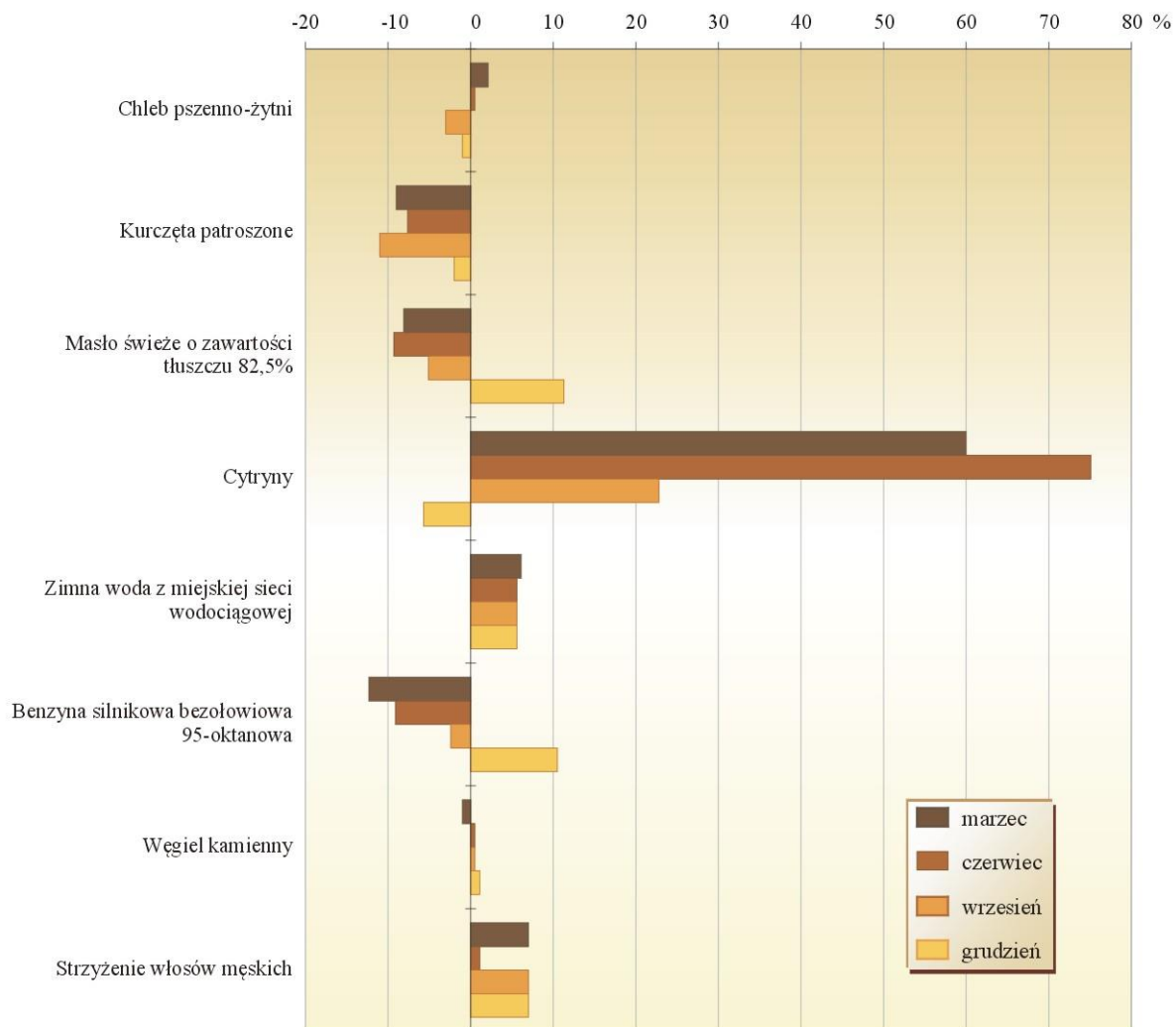
Tabl. 17. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie świętokrzyskim**

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	97,7	98,3	98,5	98,8	98,8	99,0	99,3	100,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	95,9	97,2	98,3	99,2	98,9	99,8	100,1	101,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,5	99,9	100,4	99,7	99,7	99,6	99,9	101,0
Odzież i obuwie	93,4	93,6	94,1	95,1	95,4	95,9	96,3	96,0
Mieszkanie	100,1	99,9	99,7	99,5	99,1	99,2	99,6	100,4
Zdrowie	100,6	100,7	102,8	102,7	100,2	100,5	97,9	97,6
Transport	88,8	91,9	91,0	91,1	92,5	93,0	95,1	102,4
Rekreacja i kultura	100,8	100,5	99,8	98,5	98,5	95,5	97,4	98,7
Edukacja	100,9	101,0	101,1	101,5	101,4	101,3	101,3	100,6

W grudniu 2016 r. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, ceny detaliczne podstawowych artykułów żywnościowych były zróżnicowane. W województwie świętokrzyskim po raz pierwszy od 2013 roku zanotowano wzrost cen większości podstawowych artykułów żywnościowych. Zdecydowanie więcej należało zapłacić za cukier biały kryształ (o 34,4%). Droższe były również m.in.: ser dojrzewający (o 13,4%), masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% (o 11,3%), szynka wieprzowa gotowana (o 10,9%) oraz mąka pszenna (o 10,7%). Mniej niż rok wcześniej kosztowały natomiast: marchew (30,7%), ziemniaki (o 20,2%) i cebula (o 9,5%). W grupie artykułów nieżywnościowych zanotowano wzrost cen większości reprezentantów. Konsumenci więcej płacili m.in. za podkoszulek męski bawełniany, z krótkim rękawem (o 13,5%) i pastę do zębów - za 100 ml (o 11,4%). Więcej niż w analogicznym okresie 2015 r. należało zapłacić także za benzynę silnikową bezołowiową, 95-oktanową (o 10,5%) i olej napędowy (o 9,0%). Tańsze niż przed rokiem były m.in.: garnitur męski 2 częściowy, z tkaniny z udziałem wełny - za 1 kpl. (o 6,8%), półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej oraz mydło toaletowe (po 5,9%), a także centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych - za 1 m² p. u. (o 4,8%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. trzy razy w miesiącu).

Wyk. 37. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie świętokrzyskim w 2016 r.**

Tabl. 18. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w złotych			XII 2015 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,21	2,21	100,0
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	13,79	14,61	105,9
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	6,60	6,45	97,7
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	21,65	24,01	24,96	104,0
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,67	2,80	2,78	99,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	4,27	3,98	4,90	123,1
Cebula – za 1 kg	2,25	2,20	1,76	80,0
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	1,19	0,98	82,4

Tabl. 18. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**
(dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w złotych			XII 2015 = 100
POLSKA (dok.)				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	2,44	3,17	129,9
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,63	3,57	98,3
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl. (w roku 2010 – z elanowełny)	467,17	662,30	658,97	99,5
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie-skórzanej – za 1 parę	164,09	197,64	199,02	100,7
Proszek do prania – za 300 g (w roku 2010 – za 400 g, a w roku 2015 – za 280 g)	4,43	5,33	5,45	x
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	21,68	21,79	100,5
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	90,26	93,93	104,1
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,23	2,71	2,71	100,0
Bilet do kina	15,23	18,39	19,02	103,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,70	1,98	1,96	99,0
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	14,30	15,07	15,50	102,9
Kurczęta patroszone – za 1 kg	6,36	6,50	6,37	98,0
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	21,55	24,56	27,23	110,9
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l	2,71	2,84	2,83	99,6
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	4,25	4,35	4,84	111,3
Cebula – za 1 kg	2,13	2,00	1,81	90,5
Ziemniaki – za 1 kg	1,51	1,14	0,91	79,8
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,02	2,27	3,05	134,4
Sok jabłkowy – za 1 l	3,60	3,25	3,48	107,1
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl. (w roku 2010 – z elanowełny)	521,75	823,60	767,83	93,2
Półbuty męskie skórzane na podszwie nie-skórzanej – za 1 parę	183,83	210,50	197,98	94,1
Proszek do prania – za 300 g (w roku 2010 – za 400 g, a w roku 2015 – za 280 g)	4,32	5,27	5,61	x
Ciepła woda – za 1 m ³	19,43	22,35	22,29	99,7
Wizyta u lekarza specjalisty	66,67	86,67	86,67	100,0
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,00	2,33	2,33	100,0
Bilet do kina	13,20	16,80	17,20	102,4

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Przebieg pogody w lipcu i sierpniu, niewielkie lokalne opady deszczu, pogłębiały suszę glebową i utrudniały prace poźniwne. Wykonywanie podorywek siewnych było utrudnione przez braki wilgoci w glebie. Z większością prac przygotowujących pola pod zasiewy rolnicy czekali na opady deszczu, które wystąpiły dopiero w pierwszej dekadzie września. Dopiero wówczas ruszyły prace polowe związane z przygotowaniem pól pod siewy. Lokalnie na części pól udało się przygotować pola zaraz po zbiorze zbóż, dlatego w tych rejonach posiano wcześniej rzepak i zboża ozime. Generalnie siewy ozimin były opóźnione, do końca października zakończono rozpoczęte we wrześniu siewy żyta i pszenicy oraz pszenżyta ozimego. Występujące wówczas opady deszczu, poprawiły stan uwilgotnienia gleby i miały korzystny wpływ na kiełkowanie wysianego ziarna i wschody roślin. Zaopatrzenie w materiał siewny było dobre, większość gospodarstw wykorzystywało jednak własny materiał siewny lub dokonywano wymiany sąsiedzkiej. Zboża ozime wysiane w październiku stopniowo wschodziły, a te wysiane we wrześniu pod koniec października zaczęły się krzewić. Przebieg pogody w listopadzie na ogół był korzystny dla rolnictwa, utrzymująca się w listopadzie wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza podtrzymywała vegetację i stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju późno zasianych ozimin. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. Rośliny weszły w stan spoczynku zimowego w drugiej połowie grudnia, były dobrze wyrosnięte i rozkrzewione. Przebieg pogody w styczniu, spadki temperatur do $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$ i brak okrywy śnieżnej spowodowały lokalne uszkodzenia roślin na plantacjach rzepaku, jęczmienia ozimego oraz pszenicy ozimej. W trzeciej dekadzie stycznia wystąpiły znaczne wzrosty temperatury powietrza, co zakłóciło zimowy spoczynek roślin, powodując ich osłabienia oraz zmniejszyło zimotrwałość i mrozoodporność. Wysokie jak na tę porę roku temperatury powietrza występujące w lutym spowodowały dalsze zakłócenia w zimowym spoczynku roślin. W wyniku dobowych wahań temperatury powietrza powtarzały się procesy zamarzania i rozmarzania wierzchniej warstwy gleby, powodując osłabienie systemu korzeniowego roślin. Pogoda w marcu i kwietniu sprzyjała obsychaniu pól i ogrzewaniu gleby. Vegetacja roślin ozimych ruszyła w połowie marca. Pomimo bezśnieżnej zimy uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku okresu wegetacyjnego zabezpieczało potrzeby wodne roślin. Korzystne warunki agrometeorologiczne panujące w miesiącach marca i kwietniu umożliwiły wykonywanie prac polowych. Siewy zbóż jarych rozpoczęto w drugiej dekadzie marca, a zakończono pod koniec kwietnia. Wschody zbóż jarych przebiegały na ogół w sprzyjających warunkach, chociaż lokalnie obserwowano nadmierne przesuszenie wierzchniej warstwy gleby, a przelotne opady tylko w niewielkim stopniu i krótkotrwale poprawiły stan uwilgotnienia gleby i warunki vegetacji roślin. Warunki pogodowe panujące w pierwszej i drugiej dekadzie kwietnia, chłodne dni i niedobory opadów, hamowały tempo wzrostu i rozwoju roślin. Pogłębiły się niedobory wilgoci w glebie, a przez to potrzeby wodne upraw nie były w pełni zaspokojone. Na początku maja warunki vegetacji zdecydowanie się poprawiły i zaobserwowano szybki wzrost i rozwój roślin ozimych oraz roślin zasianych wiosną. W drugiej dekadzie maja pogorszyły się znacznie warunki uwilgotnienia gleby, a przez to spowolnił się wzrost roślin. Lokalnie w rejonach dotkniętych deficytem wody, zwłaszcza na glebach słabszych, zaobserwowano pogorszenie stanu wielu upraw. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca wystąpiły opady desz-

czu, które poprawiły uwilgotnienie przesuszonej wierzchniej warstwy gleby. Lokalnie w miesiącu czerwcu występowały ulewne deszcze połączone z burzami i silnymi porywistymi wiatrami oraz występowało gradobicie. Taki przebieg pogody w miesiącu czerwcu spowodował wylegnięcie łanów zbóż oraz częściowe uszkodzenia i zniszczenia pozostałych upraw. W pierwszej połowie lipca zboża dojrzewały, a opady deszczu zapewniały dobre uwilgotnienie gleby. W drugiej dekadzie lipca lokalnie rolnicy przystąpili do koszenia rzepaku i rzepiku, a następnie do zbioru poszczególnych zbóż. Przebieg warunków pogodowych w okresie żniw był zróżnicowany, częste opady deszczu spowalniały zbiory zbóż, a lokalnie wręcz uniemożliwiały sprawne przeprowadzenie żniw. Żniwa były wyjątkowo mokre, część rolników wykorzystywało 2-3 dniowe przerwy w opadach i przystępowano do zbiorów. Ziarno było mokre mimo tego rolnicy zbierali je nie czekając na wysuszenie. Ze względu na taki przebieg pogody żniwa były bardzo opóźnione i rozciągnięte w czasie, jeszcze we wrześniu rolnicy kończyli zbiory zbóż. Przedłużające się żniwa w niektórych rejonach województwa rzutowały na opóźnienia w wykonywaniu orek. We wrześniu zbierano kukurydzę na zielonkę, a także kontynuowano wykopki ziemniaków. W połowie miesiąca września przystąpiono do zbioru buraków cukrowych oraz rozpoczęto zbiór kukurydzy na ziarno. Częste i miejscami obfite opady deszczu w październiku utrudniały przygotowanie pól pod siewy ozimin oraz zbiór upraw rolnych.

Tabl. 19. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	35,1	36,7	37,6 ^a
rzepak i rzepik	23,6	28,5	26,5 ^a
ziemniaki ^b	219	210	286 ^a
buraki cukrowe	484	520	626 ^a
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) ^c w szt.:			
bydło	38,6	41,0	41,3 ^d
trzoda chlewna	102,6	80,0	75,6 ^d
owce	1,8	1,6	1,7 ^d
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1031,5	1004,6	1175,8 ^d
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy ^e za 1 dt	59,84	66,83	62,02
ziarno żyta ^e za 1 dt	42,12	51,42	51,73
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	51,15	52,27
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,02	5,91
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	4,30	4,68
mleko krowie za 1 l	1,07	1,13	1,11
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	75,59	75,11
ziarno żyta za 1 dt	48,58	58,67	59,33
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	82,04	96,02
prosię na chów za 1 szt.	130,20	154,03	154,62

^a Dane wstępne. ^b Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych, w 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Dane nieostateczne. ^e Bez ziarna siewnego.

Tabl. 19. Wybrane dane dotyczące rolnictwa (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	26,0	30,8	.
rzepak i rzepik	24,0	25,5	.
ziemniaki ^a	169	220	.
buraki cukrowe	517	554	.
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w szt.:			
bydło	35,1	34,7	34,4 ^c
trzoda chlewna	74,0	48,0	43,6 ^c
owce	0,8	1,1	1,0 ^c
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	936,9	1201,0	1221,8 ^c
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy ^d za 1 dt	55,88	60,50	58,69
ziarno żyta ^d za 1 dt	35,39	52,50	44,62
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	60,28	42,27	53,07
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,47	6,39	6,58
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,87	4,03	4,65
mleko krowie za 1 l	0,95	1,05	1,02
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	60,99	67,83	67,36
ziarno żyta za 1 dt	45,98	55,04	54,23
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	84,15	59,69	75,05
prosię na chów za 1 szt.	128,16	164,64	161,52

a Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych, w 2010 r. bez ogrodów przydomowych. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Dane nieostateczne. d Bez ziarna siewnego.

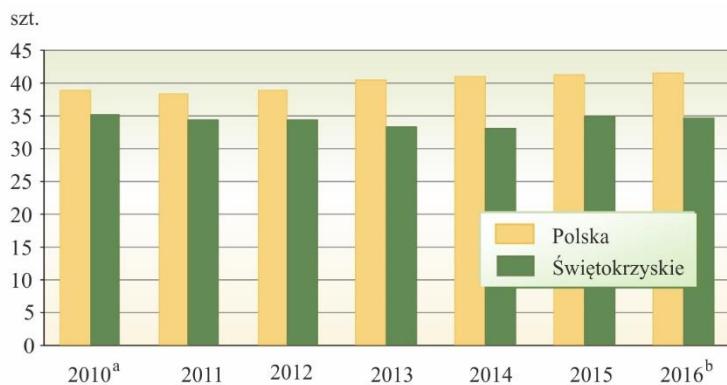
POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie świętokrzyskim w 2016 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, zwiększyło się pogłowie drobiu. W analizowanym okresie odnotowano natomiast zmniejszenie stada bydła, trzody chlewnej i owiec.

Pogłowie bydła w województwie świętokrzyskim według stanu w czerwcu 2016 r. liczyło 166,4 tys. szt., co stanowiło 2,8% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do 2015 r. liczebność stada bydła zmniejszyła się o 0,3% (w Polsce spadła o 0,4%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. odnotowano spadek o 8,2% (w kraju wzrost o 3,4%).

Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu w dniu 1 marca, w lipcu według stanu w dniu 1 czerwca i w grudniu według stanu w dniu 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

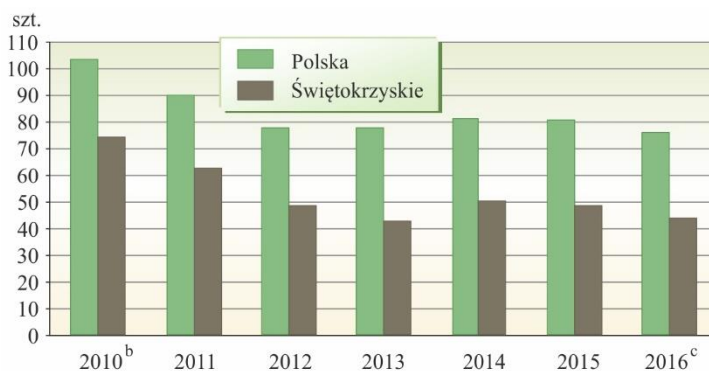
Wyk. 38. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

^b Dane nieostateczne.

Wyk. 39. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**
Stan w czerwcu ^a

^a W latach 2011 - 2013 stan w końcu lipca.

^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

^c Dane nieostateczne.

W 2016 r. stado owiec liczyło 4,7 tys. szt., co stanowiło 2,0% pogłowia krajowego. W porównaniu z 2015 r. jego stan zmniejszył się o 9,7% (w Polsce odnotowano wzrost o 5,1%). W odniesieniu do 2010 r. pogłowie owiec w regionie zwiększyło się o 12,7% (w kraju odnotowano spadek – o 8,4%).

W 2016 r. stado drobiu w regionie ukształtowało się na poziomie 6435,4 tys. szt. i stanowiło 3,4% ogólnego pogłowia w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim jego liczebność zwiększyła się w województwie o 4,3% (w kraju o 14,9%). W odniesieniu do stanu notowanego w 2010 r. w województwie pogłowie drobiu było o 12,7% większe, a w Polsce wzrosło o 7,7%.

SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W województwie świętokrzyskim w 2016 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, obserwowano spadek skupu żyta i ziemniaków. Żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, ziarna pszenicy oraz mleka skupiono więcej niż przed rokiem.

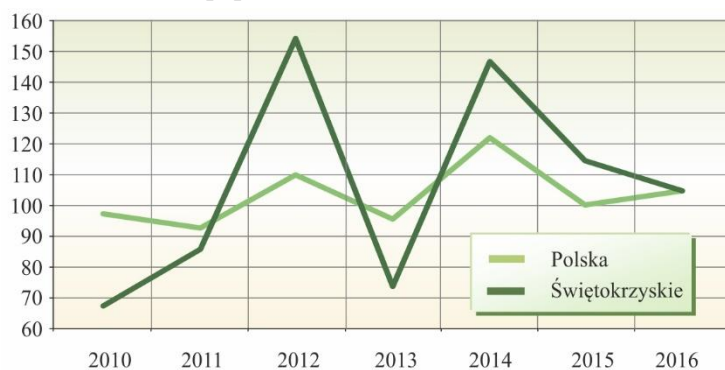
W 2016 r. w ogólnym pogłowie bydła 35,0% stanowiły krowy, w tym 91,3% - krowy mleczne (dla Polski odsetki te wyniosły odpowiednio 39,3% i 92,0%). Duży udział krów mlecznych w stadzie bydła w regionie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję mleka.

Według danych z czerwca 2016 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie ukształtowało się na poziomie 210,8 tys. szt. (w tym 22,2 tys. szt., tj. 10,5% stanowiły lochy). Udział regionu w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 1,9%. W odniesieniu do stanu w 2015 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 8,7% (w Polsce zanotowano spadek o 6,7%). W porównaniu z 2010 r. odnotowano znaczny spadek pogłowia, który wyniósł 44,8% (w kraju – 28,7%).

W 2016 r. według wstępnych danych skupiono 93,4 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 0,9% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był wyższy o 5,0%, a w porównaniu z 2010 r. – większy o 72,8% (w kraju - odpowiednio wzrost o 4,6% i o 24,5%). W omawianym roku w regionie skupiono 69,6 tys. ton pszenicy, tj. więcej o 14,4% niż w poprzednim roku i - o 99,8% niż w 2010 r. Skup żyta wyniósł 0,4 tys. ton i zmniejszył się – o 76,6% w odniesieniu do 2015 r. oraz o 35,1% w stosunku do 2010 r.

Wyk. 40. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**

Rok poprzedni = 100

Skup ziemniaków (dane nieostateczne) w 2016 r. ukształtował się na poziomie 6,3 tys. ton, co stanowi 0,3% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił nieznaczny spadek ilości skupionych ziemniaków o 3,9%, natomiast w odniesieniu do 2010 r. wzrost - o 75,7% (w kraju odnotowano wzrost o 23,0% w odniesieniu do poprzedniego roku i wzrost o 64,6% w stosunku do 2010 r.).

W omawianym roku według wstępnych danych skupiono 108,3 tys. ton żywca rzeźnego (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej (wbc), co stanowi 2,5% skupu ogólnokrajowego. Tym samym skup był większy niż przed rokiem o 6,7%. W skali kraju zaobserwowano wzrost o 5,5% w odniesieniu do 2015 r.

Wyk. 41. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami)**

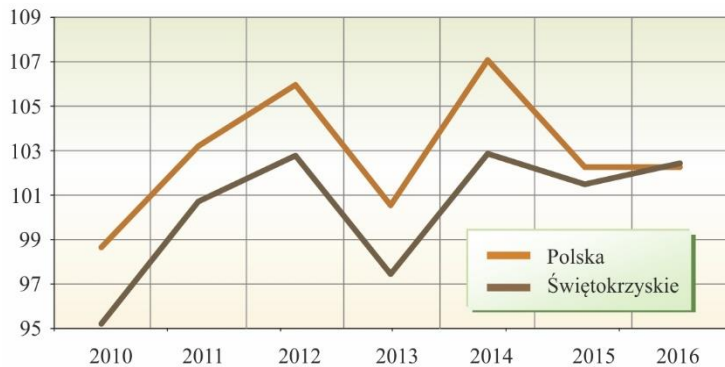
Rok poprzedni = 100

W ciągu ostatniego roku skupiono 56,1 tys. ton żywca wieprzowego, tj. więcej o 5,2% niż w roku poprzednim i o 19,6% niż sześć lat wcześniej. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 37,8 tys. ton i był większy o 9,6% niż przed rokiem i o 54,6% niż w 2010 r. Żywca drobiowego skupiono 63,3 tys. ton, czyli więcej o 6,7% niż w roku poprzednim i o 59,0% w porównaniu z 2010 r.

Od 2011 r. dane są nieporównywalne z danymi dla okresów wcześniejszych z uwagi na zmianę wskaźnika do przeliczeń bydła w wadze żywej na mięso.

Wyk. 42. **Dynamika skupu mleka krowiego**
Rok poprzedni = 100

W 2016 r. skup mleka krowiego wyniósł 174,1 mln litrów (co stanowi 1,6% ogółu mleka skupionego w kraju), tj. więcej o 2,5% niż przed rokiem i o 8,1% niż sześć lat wcześniej (w skali kraju odnotowano wzrost zarówno do poprzedniego roku, jak i do 2010 r. odpowiednio o 2,3%, i o 23,4%).

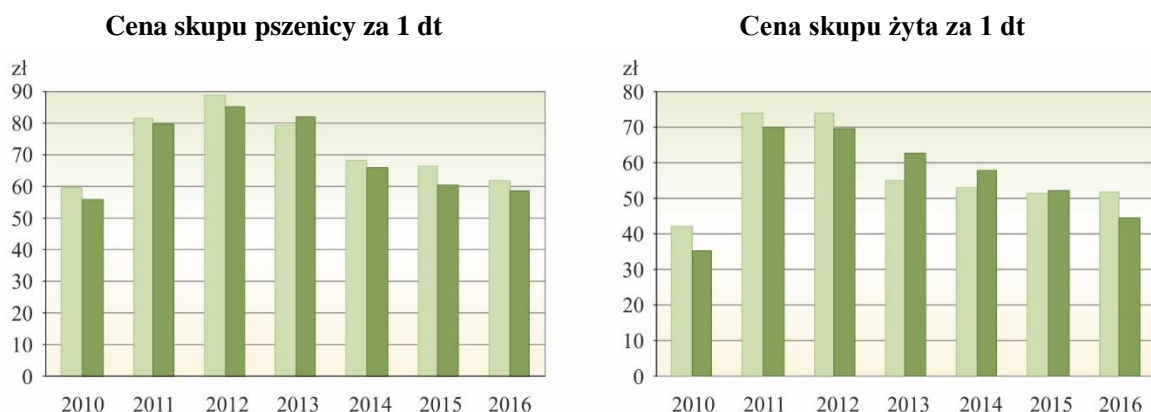
▪ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W województwie świętokrzyskim w 2016 r. na rynku rolnym średnie ceny analizowanych produktów pochodzenia roślinnego były niższe niż przed rokiem (z wyjątkiem cen ziemniaków). W ciągu roku wzrosły ceny żywca wieprzowego i wołowego, a spadły ceny żywca drobiowego i mleka.

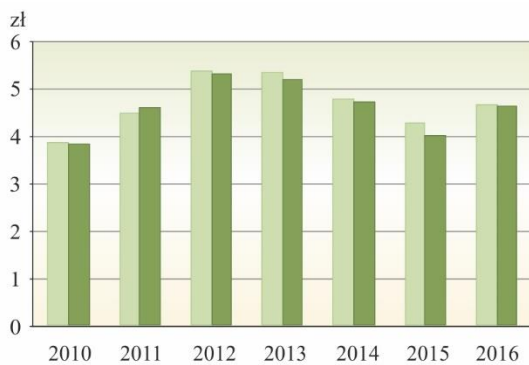
Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2016 r. wyniosła 58,69 zł za 1 dt (w kraju 62,02 zł) i była o 3,0% niższa niż przed rokiem i o 5,0% wyższa – w porównaniu z 2010 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 67,36 zł (w kraju – 75,11 zł), tj. o 0,7% mniej niż w roku poprzednim i o 10,4% więcej niż sześć lat wcześniej.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

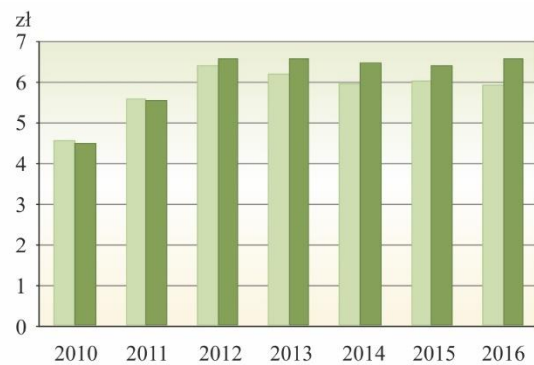
Wyk. 43. **Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach**

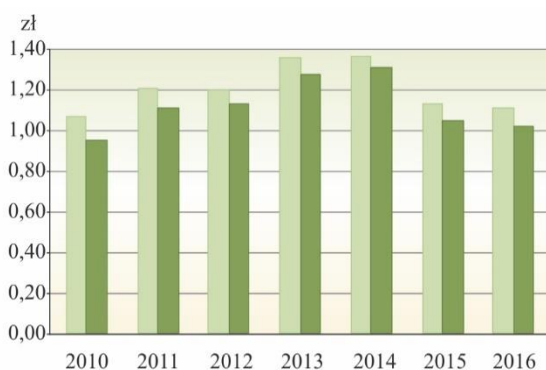
Cena skupu żywca wieprzowego za 1 kg

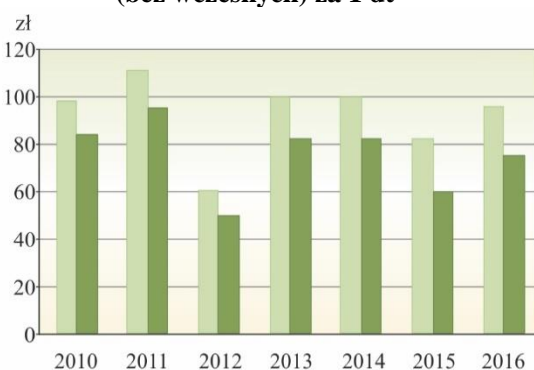
Cena skupu żywca wołowego za 1 kg

Cena skupu mleka z 1 l

Cena targowiskowa ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) za 1 dt

W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 44,62 zł za dt (w kraju – 51,73 zł), tj. o 15,0% niższym w porównaniu z zanotowanym w 2015 r. i o 26,1% wyższym niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena żyta spadła w stosunku do poprzedniego roku o 1,5%, a w odniesieniu do uzyskanej przed sześcioma laty – wzrosła o 17,9% osiągając poziom 54,23 zł (w Polsce – 59,33 zł).

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

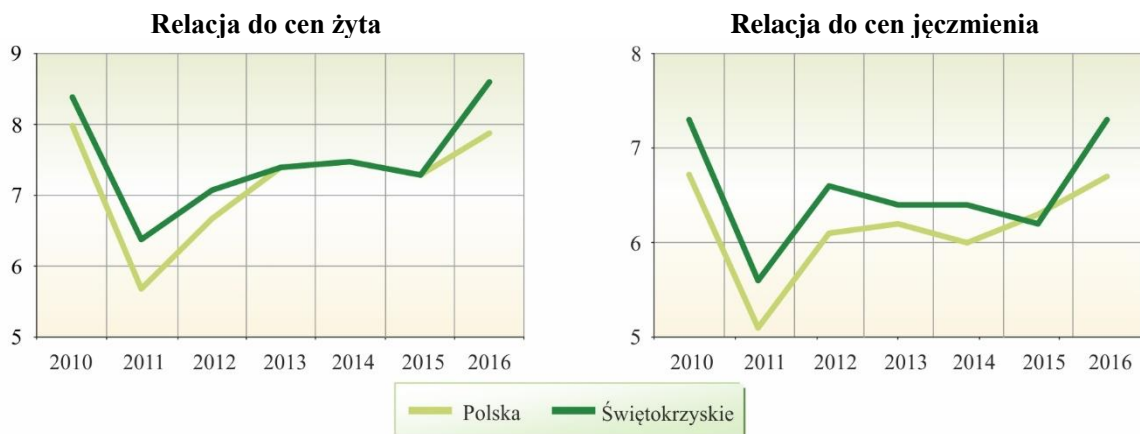
W 2016 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 53,07 zł za dt (w kraju – 52,27 zł), tj. o 25,6% więcej niż przed rokiem, i o 12,0% mniej niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków ukształtowała się na poziomie 75,05 zł za dt (w Polsce – 96,02 zł), tj. o 25,7% więcej niż w 2015 r. i o 10,8% mniej niż w 2010 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 6,58 zł za kg (w kraju – 5,91 zł), tj. zwiększyła się o 3,0% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku, a w odniesieniu do 2010 r. była wyższa o 47,2%

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,65 zł za kg (w kraju – 4,68 zł), tj. wyższą o 15,2% niż w 2015 r. i o 20,1% w porównaniu z zanotowaną sześć lat wcześniej.

W 2016 r. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta w odniesieniu do roku poprzedniego oraz do roku 2010 – poprawiła się. Ukształtowała się ona na poziomie 8,6 (wobec 7,3 w 2015 r. i 8,4 w 2010 r.), w kraju relacja wyniosła 7,9 (wobec 7,3 w 2015 r. i 8,0 w 2010 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia w analizowanym okresie uległa zwiększeniu i wyniosła 7,3 w 2015 r. wobec 6,2 w 2015 r. i 7,3 w 2010 r. (w kraju ukształtowała się odpowiednio na poziomie – 6,7, 6,3 i 6,7).

Wyk. 44. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

W 2016 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 3,56 zł za kg (w kraju – 3,68 zł) i była o 3,6% niższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 6,6% większa niż w 2010 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku płacono 1,02 zł (w kraju – średnio 1,11 zł), tj. o 2,7% mniej niż w 2015 r. i o 8,0% więcej niż sześć lat wcześniej.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W województwie świętokrzyskim w 2015 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił spadek globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zadecydowała niższa wartość produkcji roślinnej. Podobne kierunki zmian w skali roku notowano w produkcji końcowej i towarowej, tj. nastąpiło zmniejszenie produkcji ogółem, przy spadku produkcji roślinnej.

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej w 2015 r. w województwie świętokrzyskim 61,4% przypadało na dominującą produkcję roślinną, natomiast pozostałe 38,6% stanowiła produkcja zwierzęca. W porównaniu z 2014 r. zanotowano spadek produkcji globalnej o 2,4%, o czym zadecydowała niższa niż rok wcześniej produkcja roślinna o 7,9%, przy wzroście produkcji zwierzęcej o 7,9%. W 2015 r. udział województwa świętokrzyskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 3,5% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 4,5%, a zwierzęcej – 2,5%. W analizowanym roku produkcja globalna w Polsce była niższa od produkcji z 2014 r. o 3,8%, przy spadku w produkcji roślinnej o 10,8%, natomiast wzroście produkcji zwierzęcej o 3,4%. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wartość omawianej produkcji była niższa w województwie o 5,7%, a w Polsce - o 9,0%.

Z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie świętokrzyskim w 2015 r. 55,0% stanowiła dominująca produkcja roślinna, natomiast na produkcję zwierzęcą przypadało 45,0%. Wartość

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

produkcji końcowej w omawianym roku, w porównaniu z 2014 r. była o 1,6% niższa, wskutek spadku o 8,3% produkcji roślinnej, przy wzroście o 8,1% produkcji zwierzęcej.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W analizowanym roku w towarowej produkcji rolniczej nastąpił spadek produkcji ogółem o 0,4%, przy spadku wartości produkcji roślinnej o 6,0% i wzroście produkcji zwierzęcej o 6,9%.

W 2015 r. udział regionu w ogólnokrajowej produkcji końcowej ukształtował się na poziomie 3,5%, a produkcji towarowej – 3,2%.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej, i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

Dane prezentujące rolnictwo w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Rolnictwo w województwie świętokrzyskim” – publikacja dostępna co dwa lata w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

PRZEMYSŁ

Rok 2016 przyniósł kontynuację niewielkiego wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu w województwie świętokrzyskim. Na przestrzeni roku utrzymywał się on na stosunkowo niskim poziomie oscylując w kolejnych miesiącach wokół zera. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano zmniejszenie wydajności pracy. Po raz pierwszy od 2011 r. w przemyśle wystąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2016 r. w województwie osiągnęła wartość 23120,0 mln zł (w cenach bieżących) i była o 0,7% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim oraz o 22,0% wyższa niż w 2010 r. W skali kraju w tym czasie sprzedaż zwiększyła się odpowiednio o 3,1% i 24,1%. Na przestrzeni roku utrzymywała się niska dynamika produkcji przemysłowej. Odnotowano po 6 miesięcy z dodatnią oraz z ujemną dynamiką sprzedaży.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

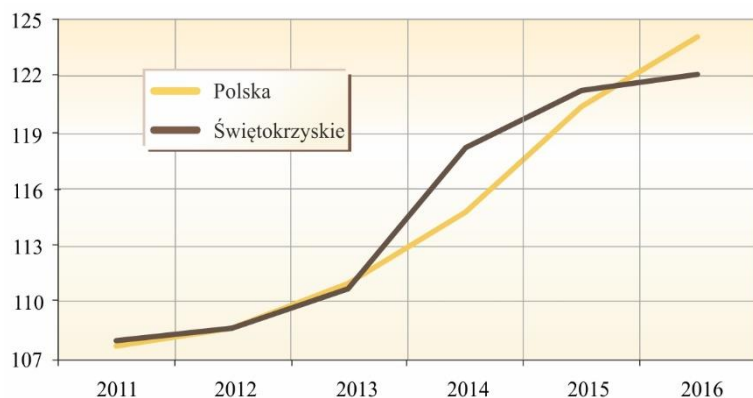
Tabl. 20. Przemysł

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1197028,5	1236375,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	85,9	86,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2510,7	2566,7

Tabl. 20. Przemysł (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	19969,8	23350,6	23120,0
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	78,6	82,9	82,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	59,7	57,9	58,6
KIELCE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	3491,3	3457,4	3412,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	86,0	88,2	86,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	13,3	12,4	12,2

Wyk. 45. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu**
(ceny stałe)
2010 = 100

Spośród sekcji przemysłu największą wartość produkcji sprzedanej (w bieżących cenach bazowych) przypadała na przetwórstwo przemysłowe. W 2016 r. osiągnęła ona 19155,0 mln zł, co stanowiło 82,9% łącznej produkcji sprzedanej przemysłu. W dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji sprzedaż osiągnęła natomiast 1044,9 mln zł, tj. 4,5% ogółu.

Wzrost produkcji uzyskany w 2016 r. był w znacznym stopniu

wynikiem zwiększenia kolejny rok z rzędu produkcji sprzedanej (w cenach stałych) w przetwórstwie przemysłowym (o 0,9%). Jego skala po raz kolejny uległa jednak zmniejszeniu. W dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji drugi rok z rzędu wystąpił spadek produkcji sprzedanej – o 3,4%.

Wśród działów przetwórstwa przemysłowego o znaczącym udziale w sprzedaży wysoki wzrost po raz kolejny odnotowano w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 9,9%. Znacznie zwiększyła się dynamika w produkcji artykułów spożywczych. Sprzedaż w tym dziale przekroczyła poziom z 2015 r. o 7,6%. Wolniej niż przed rokiem rosła natomiast produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 3,9%. Głęboki spadek odnotowano w produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny - o 51,6%. Po wyraźnym wzroście w roku poprzednim znacznie obniżyła się także produkcja wyrobów z metali - o 9,7%.

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Tabl. 21. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie świętokrzyskim**
(ceny stałe)

Sektory i działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó l e m	103,0	100,9	101,4	102,5	100,0	101,6	100,6	100,7
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe ...	102,4	100,6	101,3	103,1	99,6	102,0	101,7	100,9
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	106,1	93,8	93,5	100,5	95,8	112,7	116,2	107,6
Produkcja wyrobów tekstylnych	29,2	26,2	25,2	26,1	82,3	78,7	89,1	92,0
Produkcja odzieży	83,7	81,4	81,7	82,7	78,5	88,1	87,9	91,4
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	111,0	112,0	103,8	97,8	50,3	47,2	47,8	48,4
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ...	85,0	91,0	38,5	38,7	47,2	51,0	114,0	109,2
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych.....	#	114,3	110,2	108,8	111,2	108,2	105,3	103,9
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	104,0	103,4	105,3	105,8	108,7	107,3	108,7	109,9
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	122,4	119,6	117,7	115,4	94,0	97,8	94,9	90,3
Produkcja urządzeń elektrycznych.....	113,8	111,5	#	#	109,1	107,4	102,6	113,9
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	90,7	92,9	95,8	99,2	108,3	109,1	103,2	100,5
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	104,8	102,2	122,1	130,7	131,1	129,4	#	#
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	116,4	111,5	103,0	94,9	81,5	89,2	90,3	96,6
w tym:								
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	99,8	100,5	100,1	99,2	104,0	103,8	103,7	103,2
Gospodarka odpadami, odzysk surowców ^Δ	119,6	113,6	103,0	91,7	77,5	82,9	85,0	94,2

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie świętokrzyskim w skali roku towarzyszył rosnący poziom przeciętnego zatrudnienia – o 1,1%. W kraju przeciętne zatrudnienie w przemyśle w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyło się natomiast o 2,2%.

Wyk. 46. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**

2010 = 100

W 2016 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 58,6 tys. osób. W przetwórstwie przemysłowym zwiększyło się o 0,1%. Wzrost wystąpił także w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,7%).

Wydajność pracy w przemyśle w 2016 r. mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego w województwie świętokrzyskim (w bieżących cenach bazowych) była o 0,4% niższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju odnotowano wzrost wydajności pracy w przemyśle 0,9%.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

BUDOWNICTWO

W 2016 r. w województwie świętokrzyskim drugi rok z rzędu odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa. Po raz kolejny niższa niż przed rokiem była także wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej, jednak skala jej spadku uległa dalszemu ograniczeniu. Mniejszy niż rok wcześniej spadek produkcji budowlano-montażowej to wynik lepszej pierwszej połowy roku, w tym szczególnie stosunkowo wysokiego wzrostu w I kwartale 2016 r. II połowa roku przyniosła obniżenie dynamiki produkcji. Znacząco zmalała wydajność pracy w budownictwie.

W 2016 r. w województwie świętokrzyskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 3686,3 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 18,0% (w skali kraju odnotowano natomiast spadek o 6,0%).

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

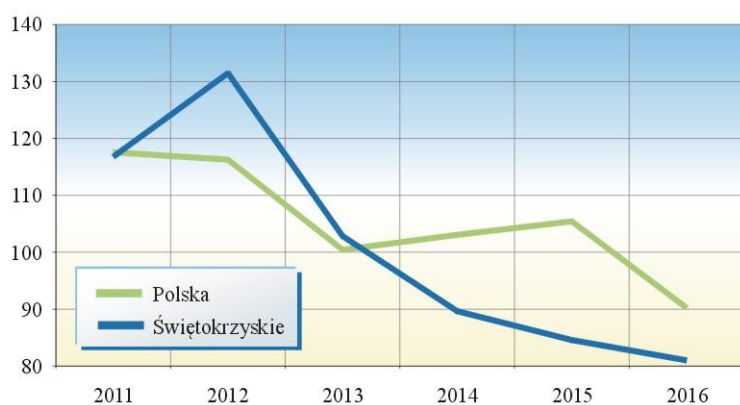
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 22. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,8	181990,4	171042,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	47,8	43,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	386,0	383,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	4179,8	4493,8	3686,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	55,0	43,2	50,5
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	13,1	9,8	10,2

Tabl. 22. **Budownictwo (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
KIELCE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	2075,7	2329,5	1881,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	41,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	5,7	3,9	4,3

Wyk. 47. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)**
2010 = 100Wyk. 48. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)**
2010 = 100

W województwie produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie wyniosła 1861,3 mln zł (50,5% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 4,2%. W skali kraju odnotowano spadek produkcji budowlano-montażowej wynoszący 14,4%.

Wśród przedsiębiorstw budowlanych największy udział posiadały jednostki zajmujące się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi. W skali roku produkcja budowlano-montażowa wzrosła w nich o 16,4%, a udział tych przedsiębiorstw uległ wyraźnemu zwiększeniu. W 2016 r. zrealizowały one 39,4% produkcji budowlano-montażowej wobec 32,5% rok wcześniej. Niewielki wzrost wystąpił w grupie przedsiębiorstw zajmujących się głównie budową budynków (o 2,4%). Udział tego działu zwiększył się z 35,1% do 37,6%. Znacznie obniżył się natomiast (o 9,6 p. proc.) udział przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej – do 23,0%. Produkcja budowlano-montażowa była tu mniejsza o 32,0% niż przed rokiem.

W województwie produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie wyniosła 1861,3 mln zł (50,5% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 4,2%. W skali kraju odnotowano spadek produkcji budowlano-montażowej wynoszący 14,4%.

Wśród przedsiębiorstw budowlanych największy udział posiadały jednostki zajmujące się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi. W skali roku produkcja budowlano-montażowa wzrosła w nich o 16,4%, a udział tych przedsiębiorstw uległ wyraźnemu zwiększeniu.

Tabl. 23. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie świętokrzyskim**
(ceny bieżące)

Działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	91,9	89,2	96,1	94,3	110,4	103,6	94,1	95,8
Budowa budynków ^Δ	90,5	87,5	98,8	97,3	102,5	117,4	100,2	102,4
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	109,3	92,2	100,3	84,8	63,3	45,7	47,6	68,0
Roboty budowlane specjalistyczne	86,3	88,9	88,6	102,4	147,2	133,7	139,7	116,4

Wyk. 49. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD** (ceny bieżące)

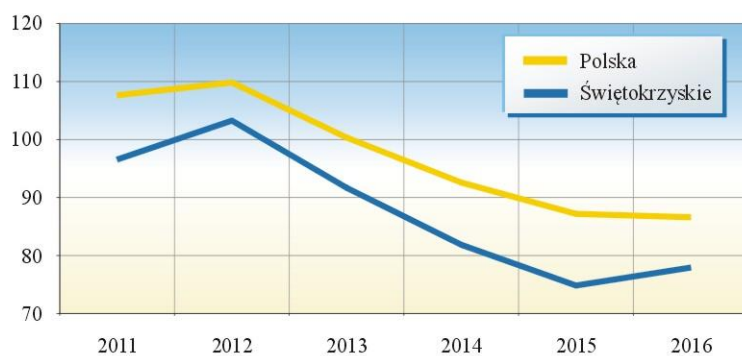

W 2016 r. malejącej produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 4,1%, wobec 0,7% spadku w skali kraju).

Wartość produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w 2016 r. w województwie świętokrzyskim kształtowała się na poziomie 359,9 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza spadek o 21,2% w stosunku do roku poprzedniego.

**Wyk. 50. Dynamika przeciętnego zatrudnienia
w budownictwie**

2010 = 100

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W województwie świętokrzyskim w 2016 r. spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania i był to drugi z kolei rok, w którym notowano spadek. Natomiast drugi rok z rzędu wzrosła przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania. W 2016 r. wzrosła liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. Badany rok jest drugim – po trzech latach spadku – w którym notowano wzrost tego wskaźnika. Wzrosła także liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto i był to pierwszy rok – po czterech latach spadku – w którym odnotowano wzrost.

W 2016 r. w regionie oddano do użytkowania 3020 mieszkań, tj. o 11,4% mniej niż przed rokiem (32,6% więcej niż w 2010 r.). W kraju w odniesieniu do roku poprzedniego notowano wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania – o 10,6%. (w stosunku do 2010 r. – wzrost o 20,2%).

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

Tabl. 24. **Budownictwo mieszkaniowe**^a

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,5	3,8	4,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	99,8	94,5
Mieszkania na realizację, których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności	4,5	4,9	5,5
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	4,4	4,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	1,8	2,7	2,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	107,1	109,1	115,5
Mieszkania na realizację, których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności	3,5	2,4	3,5
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	3,0	2,5	2,7

^a Do przeliczeń danych przyjęto liczbę ludności opracowaną na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011

Tabl. 24. **Budownictwo mieszkaniowe^a (dok.)**

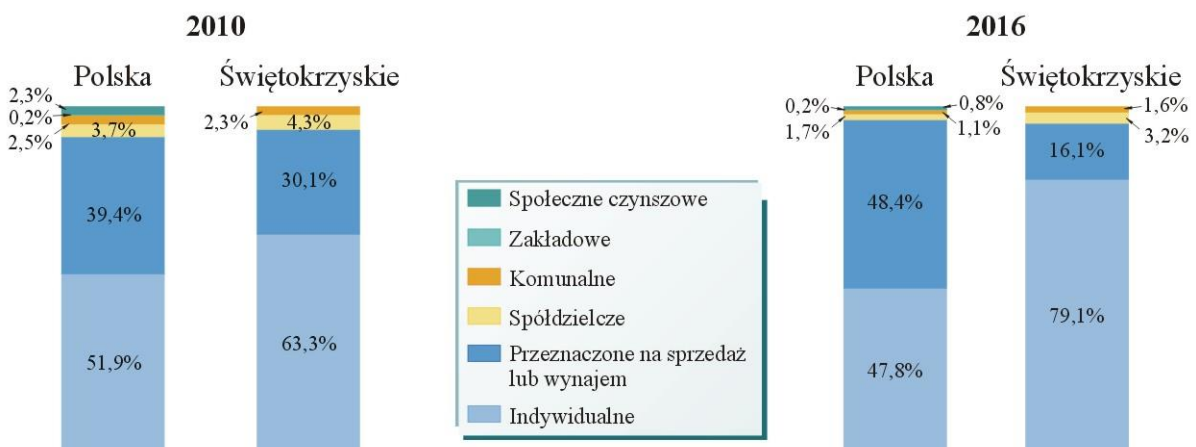
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
KIELCE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,7	4,8	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	74,4	62,0	71,2
Mieszkania na realizację, których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności	4,4	3,6	8,2
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	2,9	3,9	4,5

Wyk. 51. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**

2010 = 100

W 2016 r. w województwie świętokrzyskim spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania notowano w: budownictwie indywidualnym – o 2,3%, przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – o 34,7%, spółdzielczym – o 3,9% oraz komunalnym – o 57,8%. W badanym roku nie oddano żadnego mieszkania zakładowego oraz społecznego czynszowego.

Wyk. 52. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

^a Do przeliczeń danych przyjęto liczbę ludności opracowaną na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011

Wyk. 53. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie świętokrzyskim według podregionów i powiatów w 2016 r.

Tabl. 25. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie świętokrzyskim

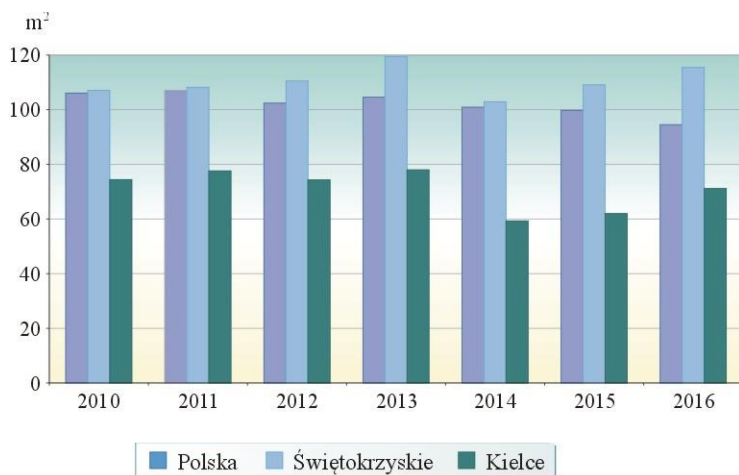
Formy budownictwa	2015				2016			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2015 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	3409	100,0	96,5	109,1	3020	100,0	88,6	115,5
Indywidualne	2444	71,7	102,5	131,7	2388	79,1	97,7	132,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	743	21,8	143,7	52,6	485	16,1	65,3	54,1
Spółdzielcze	102	3,0	22,3	56,8	98	3,2	96,1	53,9
Komunalne (gminne)	116	3,4	5-krotnie	38,4	49	1,6	42,2	32,4
Zakładowe	4	0,1	133,3	154,5	—	x	x	x
Spółeczne czynszowe	—	—	x	x	—	x	x	x

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie świętokrzyskim w 2016 r. wyniosła 115,5 m² (w kraju 94,5 m²) i zwiększyła się o 6,4 m² w stosunku do roku poprzed-

niego (w kraju zmniejszyła się o 5,3 m²). W porównaniu z 2010 r. uległa ona zwiększeniu o 8,4 m² (w kraju zmniejszyła się o 11,6 m²). Największe mieszkania wybudowali inwestorzy indywidualni. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w budownictwie indywidualnym wyniosła 132,2 m² (0,5 m² więcej niż w roku poprzednim). Najmniejszą powierzchnią charakteryzowały się mieszkania komu-

Wyk. 54. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

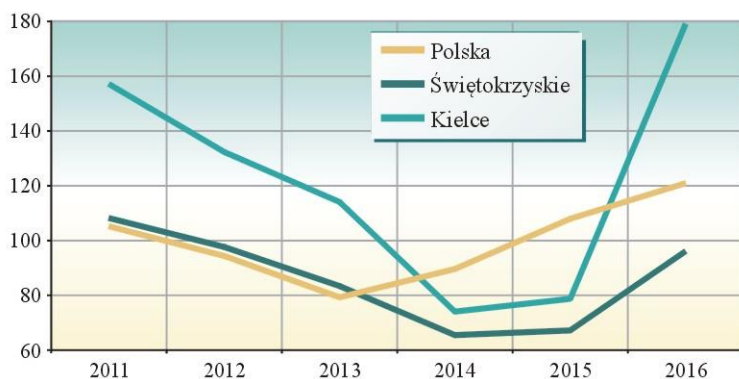

nalne – 32,4 m² (6,0 m² mniej niż w roku poprzednim). W województwie świętokrzyskim w 2016 r. największe mieszkania budowano w powiatach: kazimierskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 145,2 m²) oraz ostrowieckim (144,5 m²), a najmniejsze w m. Kielce (71,2 m²).

W 2016 r. w regionie wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na realizację 4380 mieszkań, tj. o 43,0% więcej niż rok wcześniej i o 3,9% mniej niż w 2010 r. (w skali kraju nastąpił wzrost o 12,0% w stosunku do roku poprzedniego i o 20,9% w odniesieniu do 2010 r.).

Wyk. 55. **Dynamika liczby mieszkań na realizację, których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym**

2010 = 100

Wzrost liczby mieszkań, na budowę, których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym notowano w budownictwie indywidualnym, przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, spółdzielczym i komunalnym. W 2016 r. nie wydano żadnego pozwolenia lub nie dokonano żadnego zgłoszenia z projektem na budowę mieszkań zakładowych oraz społecznych

czynszowych. W województwie świętokrzyskim inwestycje indywidualne stanowiły 65,3% ogółu wydanych pozwoleń lub dokonanych zgłoszeń, zaś inwestycje przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – 25,3%.

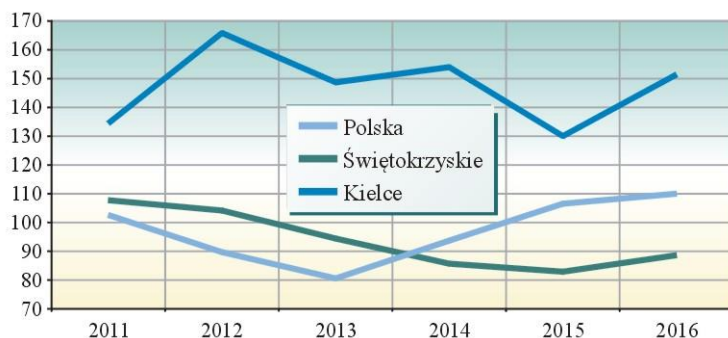
Tabl. 26. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie świętokrzyskim**

Formy budownictwa	2015			2016		
	w liczbach biewzględn- nych	w odset- kach	2014 = = 100	w liczbach biewzględn- nych	w odset- kach	2015 = = 100
O g ó ł e m	3063	100,0	102,6	4380	100,0	143,0
Indywidualne	2382	77,8	98,9	2862	65,3	120,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	519	16,9	103,2	1106	25,3	213,1
Spółdzielcze	134	4,4	212,7	250	5,7	186,6
Komunalne (gminne)	28	0,9	254,5	162	3,7	5,8-krotnie
Zakładowe	–	x	x	–	x	x
Spółeczne czynszowe	–	x	x	–	x	x

Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na realizację, których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym notowano w jedenastu powiatach regionu, przy czym najwyższy wzrost nastąpił w powiatach: starachowickim (o 148,0%) oraz m. Kielce (o 127,4%). Spadek liczby mieszkań na realizację, których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym notowano w trzech powiatach; przy czym największy w powiecie opatowskim (o 61,0%). Najwięcej pozwoleń lub dokonanych zgłoszeń notowano w m. Kielce – 1617 oraz w powiecie kieleckim – 968. Najmniej pozwoleń lub dokonanych zgłoszeń notowano w powiatach: kazimierskim – 39, opatowskim – 67, skarżyskim – 90 oraz pińczowskim – 97.

Rozpoczęto budowę 3387 mieszkań, tj. o 6,9% więcej niż w 2015 r. (w skali kraju wzrost o 3,3%). W porównaniu do 2010 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zmniejszyła się w województwie o 11,4% (w kraju wzrosła o 10,0%).

Wyk. 56. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2010 = 100

W regionie w 2016 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto notowano w budownictwie indywidualnym – 2741, było to o 9,9% więcej niż rok wcześniej. Rozpoczęto również budowę 629 mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem – o 2,3% więcej niż w 2015 r. W województwie świętokrzyskim w stosunku do 2015 r. w dziewięciu powiatach notowano wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto; najwyższy w powiecie opatowskim (o 114,3%). W pięciu powiatach nastąpił spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto; najwyższy notowano w powiecie skarżyskim (o 10,4%). Najwięcej mieszkań, których budowę rozpoczęto notowano w m. Kielce – 892 oraz powiecie kieleckim – 867. Najmniej, w powiatach: kazimierskim – 30 oraz skarżyskim – 60.

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego”,
- „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego”,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie świętokrzyskim”,
jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK WEWNĘTRZNY

W województwie świętokrzyskim w 2016 r. (w porównaniu do roku 2015) odnotowano wzrost wartości sprzedaży detalicznej. Wzrost ten był nieznacznie większy niż w skali kraju. Zwiększył się również poziom sprzedaży hurtowej towarów.

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2016 r. zwiększyła się w relacji do poprzedniego roku o 5,1% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 4,0% wyższym niż w roku poprzednim).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 27. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	105,5	100,9	104,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	108,4	107,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	89,7	96,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	102,3	107,2
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	109,3	103,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	106,3	110,7
Tekstylia, odzież, obuwie	113,1	108,2	111,5
Meble, RTV, AGD	123,0	104,3	108,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	115,9	105,4
Pozostałe	95,9	87,7	91,7
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
O g ó ł e m	111,5	91,6	105,1
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	169,7	122,7	99,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	98,1	111,3	109,2
Tekstylia, odzież, obuwie	106,8	119,2	56,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	96,1	66,7	61,5
Pozostałe	122,3	89,5	115,5

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Wyk. 57. **Dynamika sprzedaży detalicznej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

W województwie świętokrzyskim w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2016 r. (I-III, I-IV, I-IX, I-XII) w porównaniu z analogicznymi okresami roku poprzedniego obserwowano wzrost sprzedaży detalicznej ogółem. W 2016 r. wśród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem największy wzrost sprzedaży w odniesieniu do 2015 r. zaobserwowano w grupie „pozostałe” (o 15,5%). Zwiększyła się również

sprzedaż w przedsiębiorstwach zgrupowanych w kategorii: „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 9,2%). Z kolei spadek sprzedaży detalicznej odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się sprzedażą prasy, książek, pozostałej sprzedaży w wyspecjalizowanych sklepach (o 38,5%) oraz w jednostkach handlujących pojazdami samochodowymi, motocyklami i częściami (o 0,3%).

Struktura sprzedaży detalicznej w 2016 r. w stosunku do roku ubiegłego nie uległa znaczącym zmianom. Nadal największy udział w wartości sprzedaży detalicznej ogółem miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (31,6% wobec 30,4% w 2015 r.), przedsiębiorstwa zgrupowane w kategorii „pozostałe” (29,5% wobec 26,8%) oraz przedsiębiorstwa zajmujące się handlem pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami (10,0% wobec 10,5%).

Tabl. 28. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie świętokrzyskim** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	84,8	89,8	90,0	91,6	102,1	103,1	105,7	105,1
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	109,6	124,4	128,2	122,7	95,0	98,0	100,5	99,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	112,6	110,7	110,9	111,3	109,3	109,5	111,1	109,2
Tekstylnia, odzież, obuwie	117,5	121,8	120,1	119,2	60,4	60,0	57,7	56,8
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	65,5	68,0	64,4	66,7	53,5	55,8	57,8	61,5
Pozostałe	84,4	89,1	88,9	89,5	121,1	118,8	122,9	115,5

^a Patrz notka a do tabl. 27 na str. 81.

W 2016 r. w województwie świętokrzyskim wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych ukształtowała się na poziomie o 0,8% wyższym niż w roku poprzednim, a w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 2,7% (wobec spadku odpowiednio o 11,1% i 15,9% w 2015 r.). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była o 6,0% wyższa niż w 2015 r., w tym w jednostkach hurtowych – większa o 3,4% (wobec wzrostu odpowiednio o 4,9% i 4,1% w roku poprzednim). W 2016 r. w województwie świętokrzyskim wśród grup o znaczącym udziale w ogólnej wartości sprzedaży hurtowej największy wzrost w relacji do poprzedniego roku obserwowano w grupie „pozostała wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa” (o 4,3%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.
-

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

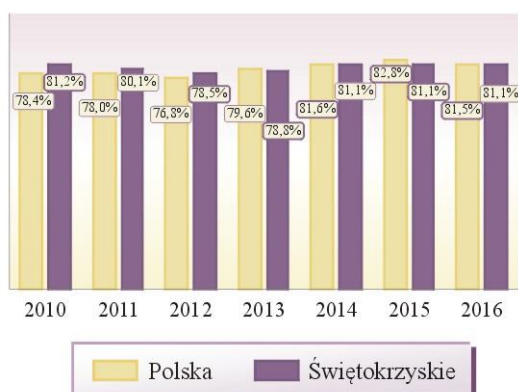
W 2016 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw były słabsze niż uzyskane rok wcześniej. Odnotowano wprawdzie poprawę wyniku na sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wyniku na pozostałej działalności operacyjnej, ale jednocześnie znacznemu pogorszeniu uległ wynik na operacjach finansowych, co skutkowało wyraźnym spadkiem wyniku finansowego netto. Pogorszeniu uległy podstawowe wskaźniki finansowe (poza rentownością ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów). Nie zmienił się odsetek przedsiębiorstw wykazujących zysk netto, natomiast zwiększył się udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności.

Wyniki finansowe uzyskane w 2016 r. przez badane przedsiębiorstwa w województwie świętokrzyskim były słabsze w porównaniu z osiągniętymi w roku poprzednim (poza rentownością ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów), jak również gorsze w relacji do 2010 r. (z wyjątkiem płynności I stopnia).

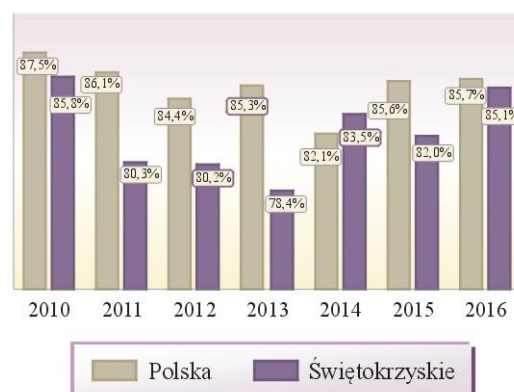
W kraju wyniki finansowe uzyskane w 2016 r. były lepsze od uzyskanych rok wcześniej, natomiast mniej korzystne w relacji do osiągniętych w 2010 r.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 1047).

Wyk. 58. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

Wyk. 59. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

W 2016 r. zysk netto wykazało, podobnie jak przed rokiem 81,1% badanych przedsiębiorstw, a ich udział w przychodach ogółem zwiększył się z 82,0% zanotowanych w 2015 r. do 85,1%.

Przychody z całokształtu działalności wzrosły o 7,0% do 36859,3 mln zł, natomiast koszty ich uzyskania zmalały o 0,6% do 35183,5 mln zł. Relacje te wpłynęły na pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów w skali roku – o 6,2 p.proc. do 95,5% (w kraju zanotowano jego poprawę – o 0,7 p.proc. do 95,0%).

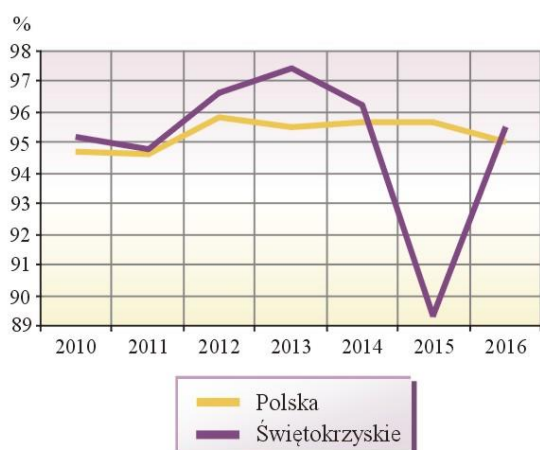
W omawianym okresie odnotowano poprawę wyniku na sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wyniku na pozostałej działalności operacyjnej, ale jednocześnie znacznemu pogorszeniu uległ wynik na operacjach finansowych, co skutkowało wyraźnym spadkiem wyniku finansowego netto (w kraju odnotowane poprawę efektów).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2016 r. w województwie świętokrzyskim osiągnęły wartość 35538,9 mln zł (wzrost o 0,7% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 33889,7 mln zł (spadek o 0,3%). Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (na poziomie 1649,2 mln zł) był o 25,5% wyższy niż przed rokiem, przy równoczesnej poprawie wyniku na pozostałej działalności operacyjnej (z minus 143,2 mln zł w 2015 r. do 160,8 mln zł w 2016 r.) oraz znacznym pogorszeniu wyniku na operacjach finansowych (z 3071,0 mln zł do minus 134,2 mln zł). W rezultacie, wynik finansowy brutto osiągnął wartość 1675,8 mln zł, tj. o 60,2% mniejszą niż w 2015 r. Po odliczeniu obciążeń, wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 1476,2 mln zł i zmniejszył się o 63,3% w stosunku do uzyskanego przed rokiem.

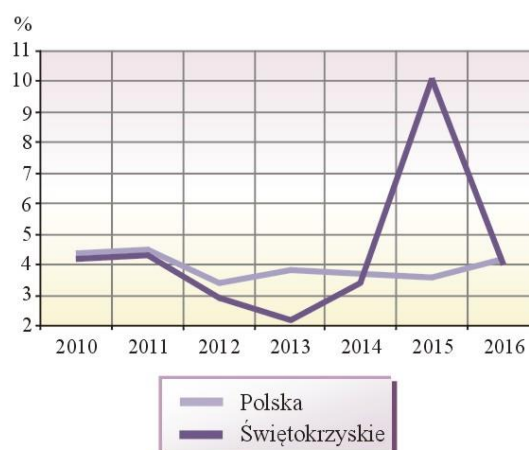
Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Wyk. 60. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 61. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.
- wskaźnik płynności I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych,
- wskaźnik płynności II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

Pogorszyły się wskaźniki rentowności – za wyjątkiem rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Wskaźnik obrotu brutto zmniejszył się z 10,6% w roku 2015 do 4,5% w 2016 r., a obrotu netto odpowiednio z 10,1% do 4,0%. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zwiększył się natomiast z 3,7% do 4,6%.

Gorsza niż w roku 2015 była zdolność do obsługi bieżących zobowiązań. Wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia zmniejszyły się odpowiednio z 46,8% do 41,1% oraz z 104,6% do 93,1%.

W kraju w 2016 r. odnotowano wzrost zarówno rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, jak i rentowności brutto oraz netto. Poprawiła się także płynność finansowa, zarówno I, jak i II stopnia.

Tabl. 29. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,7	95,0
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,5	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,3	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,6	4,2
Wskaźnik płynności I stopnia	39,7	38,3	38,8
Wskaźnik płynności II stopnia	105,5	101,0	102,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	95,2	89,3	95,5
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,5	3,7	4,6
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	4,9	10,6	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,2	10,1	4,0
Wskaźnik płynności I stopnia	37,8	46,8	41,1
Wskaźnik płynności II stopnia	93,9	104,6	93,1

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.

NAKLADY INWESTYCYJNE

W 2016 r. drugi rok z rzędu odnotowano spadek nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa świętokrzyskiego, przy czym skala tego spadku uległa znacznemu pogłębieniu. Spowodowane to zostało silnym ograniczeniem nakładów we wszystkich badanych grupach środków trwałych. Pomimo wyższej liczby nowych inwestycji o blisko 40% zmalała wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych.

Wyk. 62. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące)
Rok poprzedni = 100

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2016 r. przez badane przedsiębiorstwa w regionie, wyniosły 1108,2 mln zł i były mniejsze niż rok wcześniej o 25,2%. Po raz kolejny wyższą dynamikę inwestycji odnotowano w skali kraju. Jednak również

w całej Polsce w odniesieniu do 2015 r. nakłady uległy zmniejszeniu – o 11,5%.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 30. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	89236,8	136474,6	120825,1
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	39,3	35,3
Zakupy	56,8	59,4	63,4
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	46,4	51,0
środków transportu	11,3	13,0	12,4

Tabl. 30. Nakłady inwestycyjne (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
ŚWIĘTOKRZYSKIE			
O g ó ł e m w m l n z ł	1824,3	1481,6	1108,2
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	40,3	36,1	30,9
Zakupy	59,5	62,8	68,1
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	50,7	54,2	59,9
środków transportu	8,8	8,6	8,2

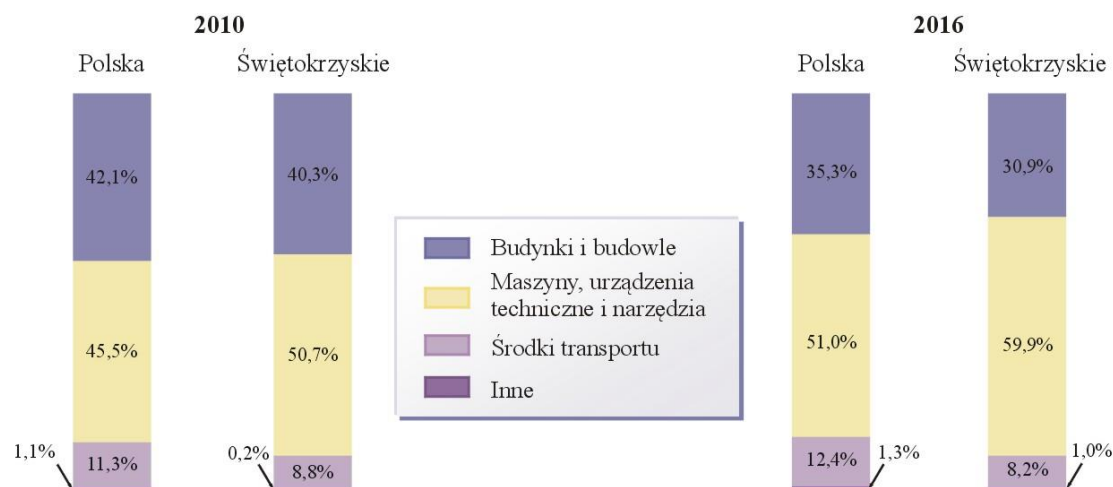
Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;
 - maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);
 - środki transportu;
 - inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.
- Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Spadek nakładów w 2016 r. spowodowany został znacznym zmniejszeniem wydatków na budynki i budowle. W omawianym roku w województwie świętokrzyskim na ten cel przeznaczono 342,2 mln zł (o 36,1% mniej niż w 2015 r.).

W 2016 r. znacznie mniejsze nakłady poczyniono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 664,1 mln zł, a skala spadku wyniosła 17,4%. Zatrzymany został wzrost wartości zakupów na środki transportu. Zmalała ona o 28,9% do kwoty 90,5 mln zł.

Wyk. 63. Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe (ceny bieżące)

Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 754,6 mln zł i w porównaniu z rokiem 2015 zmniejszyła się o 18,9%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem wzrósł w skali roku o 5,3 p. proc.

Spadek nakładów inwestycyjnych nastąpił w większości sekcji. Na uzyskanie mniejszych niż w roku 2015 nakładów w największym stopniu wpłynął spadek inwestycji w przetwórstwie przemysłowym (o 28,2%), w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 48,4%), w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 60,8%). Pogłębił się spadek w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (do 84,1%). Po wzroście przed rokiem znacznie mniej zainwestowano także w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej – o 81,2%. Zatrzymany został spadek nakładów w budownictwie, w którym wzrosły one o 45,3%. Drugi rok z rzędu wyraźnie więcej niż przed rokiem inwestowano także w transporcie i gospodarce magazynowej (o 56,9%). Po raz kolejny wzrosły nakłady w górnictwie i wydobywaniu (o 124,9%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 21,9%). Wzrosły nakłady w administrowaniu i działalności wspierającej (o 66,1%).

W 2016 r. w regionie inwestorzy rozpoczęli realizację 708 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 310,7 mln zł. Pomimo wzrostu liczby zadań inwestycyjnych (z 697 w 2015 r.) ich wartość kosztorysowa była znacznie mniejsza niż poprzednio, gdy wyniosła 496,5 mln zł. W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji uległa zwiększeniu o 4,6%, natomiast ich wartość kosztorysowa wzrosła o 17,8%.

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie świętokrzyskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM
SELECTED DATA ON ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Ludność ^a (w tys.)	1285,0	1282,5	1278,1	1274,0	1268,2	1263,2	1257,2	1252,9	Population ^a (in thous.)
Na 1000 ludności:									Per 1000 population:
małżeństwa zawarte	5,5	6,1	5,4	5,4	4,6	4,8	4,7	4,8	marriages contracted
urodzenia żywe	8,9	9,7	9,1	9,0	8,4	8,5	8,4	8,5	live births
zgony	10,5	10,9	10,7	10,9	11,2	10,8	11,4	11,1	deaths
przyrost naturalny	-1,7	-1,2	-1,7	-1,9	-2,7	-2,3	-3,0	-2,7	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-1,7	-2,0	-1,8	-1,7	-2,2	-2,0	-1,9 ^b	-1,4	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c (w tys.)	103,2	114,9	116,6	117,1	115,9	113,0	109,8	111,8	Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	101,3	101,5	100,5	98,9	97,6	97,2	101,8	previous year = 100
udział sektora prywatnego (w %)	83,4	87,7	89,8	90,4	90,4	91,3	91,0	90,4	private sector participation (in %)
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	117,8	82,1	83,2	86,7	90,1	75,4	66,1	57,1	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	20,6	15,2	15,2	16,0	16,6	14,1	12,5	10,8	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %)	88,6	83,3	82,8	82,5	86,7	87,2	86,4	85,2	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	1070	190	213	218	149	114	87	35	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^d (w %)	54,3	56,7	57,1	57,1	55,2	55,3	56,0	55,1	Activity rate by LFS ^c (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^d (w %)	44,0	49,9	49,8	49,6	48,0	49,0	50,4	50,2	Employment rate by LFS ^c (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^d (w %)	19,0	12,0	12,9	13,1	13,0	11,3	10,1	8,9	Unemployment rate by LFS ^c (in %)

^a Stan w końcu roku. ^b W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. ^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^d Przeciętna w roku. Dla lat 2010-2016 dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z poprzednich lat, z powodu zmian metodologii i nowej podstawy uogólniania danych.

^a As of the end of the year. ^b In case of the international migration - data for 2014. ^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^d Annual average. For 2010-2016 data are not fully comparable with the results of the surveys for previous years due to methodological changes and a new base for generalization of the results.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2130,23	2900,21	3022,12	3158,25	3194,24	3303,05	3470,67	3579,30	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	318,4	310,9	307,4	306,0	302,5	299,8	300,4	302,0	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	98,9	98,1	98,9	99,5	98,9	99,1	100,2	100,5	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł) ..	1010,88	1416,62	1494,87	1583,00	1675,09	1732,48	1786,10	1818,86	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	103,1	106,7	105,5	105,9	105,8	103,4	103,1	101,8	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	736,04	930,42	960,41	1029,82	1094,62	1118,10	1154,09	1157,75	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	102,2	104,8	103,2	107,2	106,3	102,1	103,2	100,3	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):									Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)
ogółem	102,4	102,6	104,7	104,0	100,8	99,7	98,3	99,4	total
żywność i napoje bezalkoholowe...	102,3	102,8	104,6	104,4	101,6	98,8	97,6	100,0	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	93,5	95,4	97,5	97,0	95,0	95,4	94,0	95,9	clothing and footwear
mieszkanie	104,1	103,2	107,1	105,5	101,6	100,7	99,8	99,6	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	27,1	26,0	28,4	28,8	28,4	33,2	30,8	.	Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt.:									Farm animals stock per 100 ha agricultural land:
bydło ^b	34,7	35,1	34,1	34,1	33,1	32,8	34,7	34,4	cattle ^b
trzoda chlewna ^d	81,6	74,0 ^c	62,1	48,1	45,5	50,1 ^b	48,0 ^b	43,6 ^b	pigs ^d

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stan w czerwcu. ^c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^d Stan w końcu lipca.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b As of June. ^c Data of Agricultural Census as of 30 June. ^d As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):									<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	66,9	119,5	152,1	105,6	95,8	81,7	90,2	97,7	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywcza rzeźnego wołowego (bez cieląt)	115,2	108,0	123,7	119,0	99,9	98,6	98,6	103,0	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywcza rzeźnego wieprzowego	92,6	82,2	119,9	115,3	97,5	91,0	85,0	115,2	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:									<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	12,3	8,4	6,4	7,1	7,4	7,5	7,3	8,6	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	10,0	7,3	5,6	6,6	6,4	6,4	6,2	7,3	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	108,5	108,6	100,6	102,0	106,8	102,5	100,7	<i>Sold production of industry^b (previous year = 100; constant prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	61,0	59,7	60,9	60,7	60,1	59,5	57,9	58,6	<i>Average paid employment in industry^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	98,1	102,0	99,6	99,1	99,0	97,3	101,1	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	113,3	117,4	109,1	90,1	100,2	93,0	82,0	<i>Sold production of construction^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	108,1	116,8	112,6	78,2	87,2	94,3	95,8	<i>Construction and assembly production^b (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	8,5	13,1	12,7	13,6	12,1	10,8	9,8	10,2	<i>Average paid employment in construction^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	106,6	96,6	106,9	88,8	89,3	91,4	104,4	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM (dok.)

SELECTED DATA ON ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	2121	2277	2965	3097	2868	3533	3409	3020	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	107,2	120,3	130,2	104,5	92,6	123,2	96,5	88,6	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	1,6	1,8	2,3	2,4	2,3	2,8	2,7	2,4	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	104,4	107,1	108,2	110,5	119,4	102,9	109,1	115,5	<i>average usable floor space per dwelling (in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	111,5	110,3	102,7	107,6	87,0	91,6	105,1	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	104416	108715	105906	108068	109882	110130	110574	111128	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	101,3	102,9	97,4	102,0	101,7	100,2	100,4	100,5	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	3970	4760	4934	5206	5641	6014	6514	7044	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	103,0	104,6	103,7	105,5	108,4	106,6	108,3	108,1	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	500	563	570	583	608	641	632	671	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	101,0	101,8	101,2	102,3	104,3	105,4	98,6	106,2	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c (w %)	95,2	94,8	96,6	97,4	96,2	89,3	95,5	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises^c (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c (w %):									<i>Turnover profitability rate in non-financial enterprises^c (in %):</i>
brutto	4,9	5,2	3,4	2,6	3,8	10,6	4,5	<i>gross</i>
netto	4,2	4,3	2,9	2,2	3,4	10,1	4,0	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	1211,6	1824,3	1989,8	1768,8	1493,3	1561,0	1481,6	1108,2	<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	77,7	109,1	88,9	84,4	104,5	94,9	74,8	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. ^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. ^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM WEDŁUG MIESIĘCY

SELECTED DATA ON ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015	B – 2016												
Ludność ^a (w tys.)	A	1259,9	1257,2
Population ^a (in thous.)	B	1254,5	1252,9
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.)	A	110,0	109,7	109,3	109,1	109,2	109,5	109,8	109,9	110,3	110,6	110,4	110,2
Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)	B	111,5	111,9	111,9	112,1	112,3	112,8	112,8	112,0	111,9	112,5	112,8	112,6
poprzedni miesiąc = 100	A	99,4	99,7	99,7	99,8	100,1	100,3	100,3	100,1	100,3	100,3	99,8	99,8
previous month = 100	B	101,2	100,3	100,0	100,2	100,1	100,5	100,0	99,3	99,8	100,6	100,2	99,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	96,2	96,6	96,4	96,5	97,3	97,7	97,5	97,7	98,1	98,2	98,9	99,6
corresponding month of previous year = 100	B	101,4	102,0	102,3	102,8	102,8	103,0	102,7	101,9	101,5	101,8	102,2	102,2
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	A	79,8	80,4	78,2	74,9	71,6	68,5	67,3	66,1	63,9	63,0	64,5	66,1
Registered unemployed persons ^a (in thous.)	B	70,2	69,8	67,7	63,9	62,0	59,6	58,6	57,8	56,8	55,9	56,7	57,1
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	A	14,8	14,8	14,5	14,0	13,4	12,9	12,7	12,5	12,1	12,0	12,2	12,5
Registered unemployment rate ^a (in %)	B	13,1	13,0	12,6	12,0	11,7	11,3	11,1	11,0	10,8	10,6	10,8	10,8
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	1764	3084	3022	3242	3660	3049	3348	3803	4219	2962	2616	1680
Job offers declared during a month	B	2491	5048	4097	4582	3531	4267	3529	3512	3881	2670	2296	2030
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	77	50	50	44	31	32	33	34	29	38	46	87
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	48	31	30	30	28	20	26	20	22	28	32	35
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b (w zł)	A	3283,27	3331,83	3493,33	3441,12	3377,51	3432,45	3529,00	3474,00	3466,44	3480,08	3533,38	3567,23
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b (in zł)	B	3351,14	3415,66	3573,59	3543,24	3509,29	3533,42	3607,10	3557,99	3575,08	3602,59	3658,72	3752,98
poprzedni miesiąc = 100	A	93,0	101,5	104,8	98,5	98,2	101,6	102,8	98,4	99,8	100,4	101,5	101,0
previous month = 100	B	93,9	101,9	104,6	99,2	99,0	100,7	102,1	98,6	100,5	100,8	101,6	102,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	103,9	106,5	106,7	105,2	104,5	105,0	104,3	105,7	104,5	103,4	103,8	101,0
corresponding month of previous year = 100	B	102,1	102,5	102,3	103,0	103,9	102,9	102,2	102,4	103,1	103,5	103,5	105,2

a Stan w końcu okresu. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015	B – 2016												
Wskaźnik cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	97,7	.	.	98,3	.	.	98,5	.	.	98,8
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	98,8	.	.	99,0	.	.	99,3	.	.	100,5
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100	A	107,8	100,6	94,3	103,3	94,7	103,1	100,3	94,2	105,3	99,6	106,7	100,6
previous month = 100	B	97,0	97,7	97,1	99,2	102,6	102,4	96,5	92,3	99,6	101,1	104,5	106,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	83,6	88,3	81,2	81,6	76,8	84,4	93,5	94,9	106,8	105,8	108,7	109,5
corresponding month of previous year = 100	B	98,6	95,7	98,6	94,7	102,6	101,9	97,9	96,0	90,8	92,2	90,3	104,3
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100	A	109,1	102,3	97,2	103,8	97,9	101,2	94,5	100,6	101,4	98,4	109,1	100,3
previous month = 100	B	101,0	95,9	103,2	93,3	102,7	99,8	99,3	88,9	111,4	97,7	102,2	100,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	95,4	98,1	94,2	101,0	99,7	105,8	100,3	101,5	104,1	107,4	116,6	115,7
corresponding month of previous year = 100	B	107,1	100,4	106,7	95,9	100,5	99,2	104,2	92,2	101,2	100,5	94,1	93,9
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100	A	97,8	108,4	97,4	103,4	94,4	105,0	99,8	98,0	106,9	94,3	87,2	100,2
previous month = 100	B	104,3	101,1	102,9	97,5	113,5	104,3	102,8	105,6	100,2	96,7	96,7	102,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	79,7	94,7	90,6	87,9	82,2	83,4	81,4	83,8	93,4	94,4	84,8	91,3
corresponding month of previous year = 100	B	97,4	90,8	96,0	90,5	108,8	108,0	111,2	119,8	112,3	115,1	127,7	130,3

a–d Dane dotyczą okresów (miesiący): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

a–d Data concern periods (months): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015													
B – 2016													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	6,8	8,3	7,8	7,8	7,8	8,5	8,8	8,4	8,4	7,9	6,7	6,8
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>	B	7,6	7,8	7,4	8,0	8,3	8,2	8,8	10,4	9,0	9,6	8,8	9,4
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	87,5	108,3	112,7	94,8	101,5	103,7	101,7	94,8	115,3	100,3	94,7	95,2
<i>previous month = 100</i>	B	79,3	112,8	111,3	96,8	99,1	112,4	89,6	103,1	113,9	98,1	100,2	83,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	104,0	104,1	102,6	95,0	102,0	104,3	101,0	104,9	100,4	102,5	105,5	107,1
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	97,1	101,1	99,8	101,9	99,5	107,9	95,0	103,3	102,0	99,8	105,6	92,9
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	28,6	86,1	136,5	127,2	110,2	123,8	93,4	116,2	115,9	83,0	104,8	131,6
<i>previous month = 100</i>	B	32,0	115,2	119,6	101,8	127,2	118,8	86,3	107,4	106,7	117,2	94,7	147,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	108,6	76,7	95,4	88,2	84,0	90,2	84,6	100,4	100,3	94,0	85,0	83,9
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	94,1	125,9	110,4	88,3	102,0	97,9	90,5	83,6	77,0	108,6	98,1	109,8
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	163	370	653	872	1139	1485	1700	1899	2063	2479	2825	3409
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	B	278	557	768	987	1286	1499	1725	1878	2107	2355	2627	3020
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	75,5	70,3	79,7	88,3	96,0	111,7	103,2	95,7	83,5	89,9	88,3	96,5
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	170,6	150,5	117,6	113,2	112,9	100,9	101,5	98,9	102,1	95,0	93,0	88,6

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015													
B – 2016													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): Retail sale of goods ^a (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	82,6	101,6	117,3	99,0	99,8	101,9	100,5	98,9	99,4	101,6	89,9	113,7
previous month = 100	B	81,1	106,9	112,7	99,8	101,6	102,2	98,0	107,4	99,0	98,4	94,6	114,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	77,6	86,1	92,4	91,1	92,5	101,4	91,1	94,2	100,7	97,6	96,6	101,8
corresponding month of previous year = 100	B	100,0	105,1	101,0	101,9	103,7	103,9	101,3	110,1	109,6	106,2	111,7	112,4
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A	109992	110072	109956	110078	110235	110446	110609	110764	110930	111125	110821	110574
Entities of the national economy ^b	B	110533	110566	110650	110689	110883	110408	110762	110944	111030	111074	111034	111128
w tym spółki handlowe	A	6044	6101	6150	6195	6226	6263	6289	6309	6362	6406	6452	6514
of which commercial companies	B	6547	6610	6660	6720	6768	6806	6837	6859	6906	6948	6998	7044
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	643	642	640	639	639	639	636	638	637	634	633	632
of which with foreign capital participation	B	635	631	633	633	631	650	654	653	657	663	665	671
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c : Profitability rate of turnover in non-financial enterprises ^c :													
brutto (w %)	A	.	.	1,8	.	.	2,7	.	.	2,6	.	.	10,6
gross (in %)	B	.	.	3,3	.	.	5,6	.	.	4,3	.	.	4,5
netto (w %)	A	.	.	1,3	.	.	2,3	.	.	2,1	.	.	10,1
net (in %)	B	.	.	2,7	.	.	5,2	.	.	3,8	.	.	4,0
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	325,6	.	.	743,4	.	.	1052,5	.	.	1481,6
Investment outlays in enterprises ^c (in mln zł; current prices)	B	.	.	203,0	.	.	465,0	.	.	753,5	.	.	1108,2
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	126,3	.	.	118,2	.	.	103,1	.	.	94,9
corresponding period of previous year = 100 (current prices)	B	.	.	62,4	.	.	62,6	.	.	71,6	.	.	74,8

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.

c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.
c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.